

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA
TRNAVSKEJ UNIVERZITY V TRNAVE

Vzor citovania: BAČÁROVÁ, R. Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.) *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo* 5. TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 180.

Recenzenti:

doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD.
JUDr. Petr Prchal, Ph.D

Redakčná rada:

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
JUDr. Jozef Andraško, PhD.
doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M, MA
prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D.
Mgr. Martin Husovec, Ph.D.
doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.
Mgr. Bc. Michal Koščík, Ph.D.
doc. JUDr. Pavel Koukal, PhD.
doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD.
JUDr. Petr Prchal, Ph.D.

Zuzana Adamová (ed.)

**NOVÉ TECHNOLOGIE,
INTERNET
A DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO
5**

TRNAVA 2021

Publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons 4.0, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives. Dielo je možné opakovane používať za predpokladu uvedenia mena autorov a len na nekomerčné účely, pričom nie je možné z diela ani z jeho jednotlivých častí vyhotoviť odvodené dielo formou spracovania alebo iných zmien.

Dielo vyšlo s finančnou podporou Ministerstva školstva SR a je publikované v rámci projektu VEGA č. 1/0556/17 Creative Commons ako nástroj pre sprístupňovanie a použitie kreatívneho obsahu, informácií a dát.

Príspevky reflektujú právny stav k 31.1.2021, ak z obsahu jednotlivých článkov nevyplýva inak.

© Zuzana Adamová (ed.), 2021

© Zuzana Adamová, Renáta Bačárová, Richard Bednárík, Tomáš Gábriš,
Branislav Hazucha, Samuel Rybníkár, 2021

ISBN 978-80-568-0232-8

DOI: <https://doi.org/10.31262/978-80-568-0232-8/2021>

OBSAH

Zuzana Adamová, Richard Bednárík Právo informačných a komunikačných technológií a duševného vlastníctva v roku pandémie Covid-19	6
Tomáš Gábriš Prebiehajúce zmeny v právnej úprave kybernetickej bezpečnosti	43
Branislav Hazucha Autorské právo z pohľadu používateľov internetu v EÚ, USA a Japonsku	67
Renáta Bačárová Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave	107
Samuel Rybníkár Aktuálna rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR v oblasti priemyselného vlastníctva	130
Vybrané rozhodnutia Súdneho dvora EÚ a Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti práva informačných technológií a duševného vlastníctva	150
Summary	174

PRÁVO INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLÓGIÍ A DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA V ROKU PANDÉMIE COVID-19

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.*

JUDr. Richard Bednárík, PhD.**

Abstrakt: Článok sa týka najvýznamnejších zmien, ktoré priniesol rok 2020 v oblasti práva nových technológií, práva v kyberpriestore a v oblasti duševného vlastníctva. Zameriava sa a analyzuje aktuálny vývoj na medzinárodnej, európskej aj národnej úrovni, pričom poukazuje na niektoré kontroverzné aspekty a citlivé otázky. Všíma si najvýznamnejšie zmeny, ktoré boli ovplyvnené celosvetovou pandémiou COVID-19, brexitom a ďalšími faktormi.

Kľúčové slová: nové technológie, duševné vlastníctvo, internet, kyberpriestor, covid, ochrana osobných údajov, autorské právo, GDPR, digitálne služby, kybernetická bezpečnosť, umelá inteligencia, brexit, cookies, Creative Commons, údaje, ochrana označení pôvodu, vysokoškolský zákon

Máme za sebou prvý rok pandémie spôsobenej vírusom Covid-19. Ten ovplyvnil snáď všetky sféry našich životov, nevynímajúc ani oblasť ochrany súkromia a osobných údajov, duševného vlastníctva a ďalších. Veľa sa dnes filozoficky debatuje o význame právnej ochrany duševného vlastníctva, teraz hlavne v kontexte patentového práva a jeho funkcie blokovať tretie osoby voči použitiu patentu (vakcíny alebo iného liečiva). Dokonca sa ozývajú hlasy z viacerých krajín (napr. Indie a Juž-

* JUDr. Zuzana Adamová, PhD. je riaditeľkou Ústavu práva duševného vlastníctva a informačných technológií na Trnavskej univerzite, Právnickej fakulte. Tento príspevok bol realizovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0556/17 *Creative Commons ako nástroj pre sprístupňovanie a použitie kreatívneho obsahu, informácií a dát.*

** JUDr. Richard Bednárík, PhD. je vedeckovýskumným pracovníkom na Ústave práva duševného vlastníctva a informačných technológií na Trnavskej univerzite, Právnickej fakulte. Tento príspevok bol realizovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0556/17 *Creative Commons ako nástroj pre sprístupňovanie a použitie kreatívneho obsahu, informácií a dát.*

nej Afriky),¹ aby sa firmy aspoň dočasne vzdali svojich práv duševného vlastníctva. Cieľom je, aby mohli lokálne firmy vyrábať vakcíny v tých štátoch, ktoré nie sú až tak ekonomicky silné. Zabojuvať voči nákaze v týchto štátoch je pritom kruciálne,² keďže inak naďalej hrozí, že ak v týchto štátoch bude pandémia pretrvávať, bude to viesť k novým mutáciám, ktoré môžu ohrozovať aj tú časť sveta, ktorá je už zaočkovaná. Navyše, ak nebudú dodávky vakcín postačovať pre štáty v Európe, nemožno vylúčiť obdobné aktivity aj tu.

Pozrime sa ale aj na ďalšie oblasti nových technológií, internetu a duševného vlastníctva a s tým spojené právne otázky, ktorých sa dotkol zásadnejší vývoj v roku 2020.

1. NOVÉ TECHNOLOGIE & INTERNET

1.1 Digitálne služby: balík opatrení

Každý, kto sa venuje problematike práva v kyberpriestore, určite s napätím sleduje vývoj týkajúci sa Balíka opatrení v oblasti digitálnych služieb (angl. *Digital Services Act package*, skr. DSA). Ten by mal zmodernizovať súčasný právny rámec pre digitálne služby a zaviesť novú reguláciu pre online platformy a digitálne trhy.³

Tesne pred koncom roka 2020 Európska komisia navrhla dva legislatívne akty: prvým je Akt o digitálnych službách (angl. *Digital Services Act*, skr. DSA), t. j. nariadenie o jednotnom trhu pre digitálne

¹ ACCESS CAMPAIGN. 5 reasons a new proposal by India and South Africa could be a gamechanger in the COVID-19 response. [online] <https://msfaccess.org/5-reasons-new-proposal-india-and-south-africa-could-be-gamechanger-covid-19-response>

² Spojené národy. [online] COVID-19 and Human Rights. We are all in this together. https://www.un.org/victimsofterrorism/sites/www.un.org.victimsofterrorism/files/un_-_human_rights_and_covid_april_2020.pdf

³ Oznámenie o príprave nových predpisov bolo realizované ako súčasť Európskej digitálnej stratégie, Formovanie digitálnej budúcnosti Európy, v rámci ktorej plánuje Európska komisia aktualizovať pravidlá upravujúce digitálne služby v EÚ.

služby,⁴ druhým je Akt o digitálnych trhoch (angl. *Digital Markets Act*, skr. DMA), t. j. nariadenie o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora.⁵ Kým návrh Aktu o digitálnych službách upravuje povinnosti poskytovateľov digitálnych služieb pri sprostredkovaní tovarov, služieb a obsahu spotrebiteľovi a pravidlá pre online sprostredkovateľské služby, návrh Aktu o digitálnych trhoch rieši najmä nové pravidlá, ktoré sa majú aplikovať na tzv. strážcov (angl. *gatekeepers*). Strážcami sa rozumejú veľké online platformy (pričom nariadenie používa pojem „poskytovateľ základných platformových služieb“), ktorým sú napríklad:

- online sprostredkovateľské služby,
- internetové vyhľadávače,
- online služby sociálnej siete,
- služby platformy na zdieľanie videí,
- interpersonálne komunikačné služby nezávislé od číslovania,
- operačné systémy,
- služby cloud computingu a
- reklamné služby vrátane akýchkoľvek reklamných sietí, reklamných búrz a akýchkoľvek iných sprostredkovateľských služieb v oblasti reklamy, ktoré poskytuje poskytovateľ ktorejkoľvek zo základných platformových služieb uvedených vyššie.

Akt o digitálnych službách teda upravuje pravidlá pre online sprostredkovateľské služby (angl. *online intermediary services*), ktoré milióny Európanov využívajú každý deň. Celkovo sú subjekty regulované prostredníctvom navrhovaného nariadenia rozdelené do štyroch kategórií. Uvedené členenie má dopad aj na rozsah pravidiel, ktoré musia tieto subjekty pri svojej prevádzke zohľadniť. Celkovo možno v návrhu nariadenia identifikovať nasledujúce skupiny subjektov:

⁴ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o jednotnom trhu s digitálnymi službami (akt o digitálnych službách) a o zmene smernice 2000/31/ES. COM(2020) 825 final. 2020/0361 (COD). 15. december 2020.

⁵ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora (akt o digitálnych trhoch). COM(2020) 842 final. 2020/0374 (COD). 15. december 2020.

- sprostredkovateľské služby ponúkajúce sieťovú infraštruktúru, ako sú poskytovatelia prístupu na internet a registrátori názvov domén,
- poskytovatelia hostingových služieb, ako sú napr. cloudové a web-hostingové služby,
- online platformy združujúce predajcov a spotrebiteľov, ako sú napríklad online trhoviská, obchody s aplikáciami, kolaboratívne platformy a sociálne médiá a
- veľmi veľké online platformy, ktoré podľa Európskej komisie predstavujú osobitné riziká pri šírení nezákonného obsahu s potenciálom vzniku výrazných spoločenských škôd. Osobitné pravidlá sa plánujú pre platformy, ktoré oslovia viac ako 10 % zo 450 miliónov spotrebiteľov v EÚ.

Všetci online sprostredkovatelia poskytujúci svoje služby na jednotnom trhu, či už majú sídlo v EÚ alebo mimo nej, budú musieť dodržiavať nové pravidlá obsiahnuté v tomto nariadení. Mikro a malé spoločnosti budú mať povinnosť dodržiavať pravidlá úmerné ich kapacitám a veľkosti, pričom aj v tomto prípade bude zabezpečená nevyhnutná miera zodpovednosti. Nové pravidlá majú výrazne zlepšiť dostupné mechanizmy na odstraňovanie nezákonného obsahu a na účinnú ochranu základných práv používateľov online služieb vrátane slobody prejavu. Cieľom je tiež vytvoriť silnejší verejný dohľad nad online platformami, najmä nad platformami, ktoré majú aktívny dosah viac ako 10 % populácie EÚ.⁶

Ako bolo uvedené vyššie, Akt o digitálnych trhoch zavádza súbor úzko definovaných objektívnych kritérií na kvalifikovanie veľkej online platformy ako tzv. *strážcu prístupu*. Tieto kritériá budú splnené, ak spoločnosť:

- má silné ekonomické postavenie, významný vplyv na vnútorný trh a je aktívny vo viacerých štátoch EÚ.

⁶ Pozri EURÓPSKA KOMISIA. The Digital Services Act: ensuring a safe and accountable online environment. [online]. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act-ensuring-safe-and-accountable-online-environment_en#new-obligations (26.2.2021).

- má silnú sprostredkovateľskú pozíciu, čo znamená, že spája veľkú užívateľskú základňu s veľkým počtom firiem.
- má (alebo bude mať) zakorenenú a trvalú pozíciu na trhu, čo znamená, že je stabilná v priebehu času.

Používatelia aktívne podnikajúci v online prostredí, ktorí sú závislí od tzv. strážcov prístupu pri poskytovaní služieb na jednotnom trhu, by mali mať po zavedení nových pravidiel spravodlivejšie podnikateľské prostredie. Okrem uvedeného bude mať nová regulácia dopad tiež na nové technologické podniky, ktoré budú mať nové príležitosti súťažiť a inovovať v prostredí online platforiem bez toho, aby museli dodržiavať nekalé podmienky obmedzujúce ich rozvoj. Spotrebiteľia budú mať na výber viac kvalitnejších služieb vrátane možnosti zmeniť svojho poskytovateľa. Zároveň získajú priamy prístup k službám a potenciálne spravodlivejšie ceny.

Podľa návrhu nariadenia by strážcovia prístupu mali napríklad:

- umožniť tretím stranám spolupracovať s vlastnými službami v určitých špecifických situáciách,
- umožniť podnikajúcim používateľom prístup k dátam, ktoré generujú pri používaní platformy strážcu prístupu,
- poskytnúť spoločnostiam inzerujúcim na ich platforme nástroje a informácie potrebné pre inzerentov a vydavateľov na vykonanie ich vlastného nezávislého overenia ich reklám hostovaných strážcom prístupu,
- umožniť svojim firemným používateľom propagovať ich ponuky a uzatvárať zmluvy so zákazníkmi mimo platformy strážcu prístupu. Zároveň podľa návrhu nariadenia strážcovia prístupu už nemôžu:
- zaobchádzať so službami a produktmi ponúkanými samotným strážcom prístupu výhodnejšie ako s podobnými službami alebo produktmi ponúkanými tretími stranami prostredníctvom tejto platformy,
- zabrániť zákazníkom v prepojení na podniky mimo ich platforiem a
- zabrániť používateľom v odinštalovaní predinštalovaného softvéru alebo aplikácie.

Nevyhnutným prvkom nastavenia nových pravidiel je aj súvisiaca možnosť vynucovania ich dodržiavania zo strany povinných subjektov.

Návrh nariadenia priamo upravuje v čl. 26 a 27 možnosti ukladania sankcií, a to napr. pokutu vo výške 10 % celkového obratu spoločnosti v predchádzajúcom účtovnom období, prípadne penále nepresahujúce 5 % priemerného denného obratu v predchádzajúcom účtovnom období. V prípade systematického porušovania právnych predpisov môže Európska komisia uložiť ďalšie nápravné opatrenia vrátane nápravných opatrení v oblasti správania, a ak nápravné opatrenia v oblasti správania nestačia, môže uložiť štrukturálne nápravné opatrenia, ako napr. odpredaj (časti) podniku.

O návrhoch nariadení bude teraz rokovať Európsky parlament a členské štáty EÚ prostredníctvom Rady Európskej únie. Európsky parlament a Rada sa najskôr dohodnú na svojich vlastných verziách oboch nariadení. Európska komisia, Európsky parlament a Rada EÚ budú musieť pred prijatím nariadení dosiahnuť dohodu o konečnom znení. Vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti a dopad navrhovanej právnej úpravy môže trvať niekoľko rokov, kým budú pravidlá prijaté, implementované a následne aj vynútiteľné.

1.2 Kybernetická bezpečnosť

V roku 2018 nadobudol účinnosť zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti,⁷ ktorý komplexne upravuje oblasť kybernetickej a informačnej bezpečnosti, zavádza základné bezpečnostné požiadavky a opatrenia dôležité pre koordinovanú ochranu informačných, komunikačných a riadiacich systémov. Prostredníctvom uvedeného právneho predpisu bola do Slovenského právneho poriadku transponovaná tiež smernica o sieťovej a informačnej bezpečnosti (NIS).⁸ Ide o primárny právny predpis regulujúci celú oblasť kybernetickej bezpečnosti.

⁷ Zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 373/2018 Z. z.

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii.

Jednou z hlavných tém v oblasti kybernetickej bezpečnosti na Slovensku v roku 2020 bola príprava návrhu *Národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 až 2025*.⁹ Dokument kontinuálne nadväzuje na *Koncepciu kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky 2015 až 2020*.¹⁰ Dňa 7. januára bol materiál návrhu predložený na vládu SR, ktorá ho v predložennom znení schválila a posunula do ďalšieho legislatívneho procesu. Návrh stratégie reflektuje strategické smerovanie Slovenskej republiky v oblasti bezpečnosti, zohľadňuje princípy Bezpečnostnej stratégie SR a vychádza tiež zo strategických dokumentov NATO, EÚ, OECD a OSN.

Národná stratégia ponúka ucelený koncept riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti. Je sformulovaná ako východiskový strategický dokument, ktorý určuje prístup Slovenska k zvyšovaniu úrovne kybernetickej bezpečnosti. Po obsahovej stránke je návrh stratégie tvorený povinným obsahom, ktorý je zakotvený v smernici o sieťovej a informačnej bezpečnosti (NIS).

V najbližšom období bude v rámci prípravy strategického smerovania oblasti kybernetickej bezpečnosti nasledovať príprava a predloženie *akčného plánu realizácie stratégie*. Ten by mal obsahovať konkrétne časové, vecné, ako aj finančné kritéria rozvoja kybernetickej bezpečnosti na Slovensku. Zároveň budú súčasťou dokumentu aj úlohy pre jednotlivé ústredné štátne orgány v medziach ich kompetencií a prípadné posúdenie vplyvov, ktoré nová alebo upravená legislatíva prinesie.¹¹

Na úrovni EÚ počas decembra 2020 Európska komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Josep Borrell predložili, tzv. *nový balík kybernetickej bezpečnosti* obsahujúci

⁹ LP/2020/583 Návrh Národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 až 2025. [online]. <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/LP/2020/583> (26.2.2021).

¹⁰ Pozri [online]. <https://www.nbu.gov.sk/wp-content/uploads/kyberneticka-bezpecnost/Koncepcia-kybernetickej-bezpecnosti-SR-na-roky-2015-2020-A4.pdf> (26.2.2021).

¹¹ Pozri [online]. <https://www.nbu.gov.sk/2021/01/07/narodna-strategia-kybernetickej-bezpecnosti-dostala-od-vlady-zelenu/index.html> (26.2.2021).

okrem iného novú *Stratégiu kybernetickej bezpečnosti EÚ*¹² ako jeden z primárnych dokumentov formovania digitálnej budúcnosti Európy, Plánu obnovy pre Európu¹³ a Stratégie EÚ pre bezpečnostnú úniu. Cieľom stratégie je posilniť kolektívnu odolnosť Európy proti kybernetickým hrozbám a pomôcť zabezpečiť, aby všetci občania a podniky mohli v plnej miere využívať dôveryhodné a spoľahlivé digitálne služby a nástroje.¹⁴ Komisia zároveň pripravila návrhy na riešenie kybernetickej aj fyzickej odolnosti rozhodujúcich subjektov a sietí. Ide o návrh smernice o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v celej Únii (revidovaná smernica NIS 2)¹⁵ a smernice o odolnosti rozhodujúcich subjektov.¹⁶

Upozorniť tiež možno na vypracovanie novej *stratégie EÚ pre bezpečnostnú úniu*,¹⁷ vypracovanú Európskou komisiou. Stratégia sa vzťahuje na obdobie rokov 2020 až 2025 a zameriava sa na prioritné oblasti, v ktorých môže EÚ pomôcť členským štátom posilniť bezpečnosť všetkých obyvateľov Európy za súčasného rešpektovania európskych hodnôt a zásad.¹⁸ Stratégia poukazuje na viaceré globálne hrozby, kto-

¹² The Cybersecurity Strategy. [online]. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/cybersecurity-strategy> (26.2.2021).

¹³ Recovery plan for Europe. [online]. https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en (26.2.2021).

¹⁴ Pozri [online]. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-security-union_sk (26.2.2021).

¹⁵ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on measures for a high common level of cybersecurity across the Union, repealing Directive (EU) 2016/1148. 16. december 2020, COM(2020) 823 final, 2020/0359 (COD) [online]. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-directive-measures-high-common-level-cybersecurity-across-union> (26.2.2021).

¹⁶ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o odolnosti kritických subjektov. 16. december 2020. COM(2020) 829 final, 2020/0365(COD) [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:829:FIN> (26.2.2021).

¹⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov o stratégii EÚ pre bezpečnostnú úniu. 24. júl 2020. COM(2020) 605 final. [online]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1596452256370&uri=CELEX:52020DC0605> (26.2.2021).

¹⁸ EURÓPSKA KOMISIA, Európska bezpečnostná únia. [online]. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-security-union_sk (26.2.2021).

rým EÚ musí vo zvýšenej miere čeliť. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 podľa stratégie zdôraznila problematické oblasti súvisiace s výraznými sociálnymi rozdielmi, ktoré sa okrem iného prejavujú vo vyššej miere bezpečnostnej zraniteľnosti. Uvedené zväčšuje potenciál rafinovanejších a hybridných útokov zo strany štátnych a neštátnych subjektov, ktoré využívajú zraniteľnosť pomocou kombinácie kybernetických útokov, poškodzovania kritickej infraštruktúry, dezinformačných kampaní a radikalizácie politického jazyka. Európska únia má vhodnú pozíciu na to, aby adresne reagovala na nové globálne hrozby a výzvy a podporila ochranu infraštruktúry EÚ a jej obyvateľov. Analýza hrozieb poukázala na štyri navzájom prepojené strategické priority, na ktorých sa bude pracovať na úrovni EÚ pri plnom rešpektovaní základných práv, a to:

- nadčasové bezpečnostné prostredie;
- riešenie vyvíjajúcich sa hrozieb;
- ochrana Európanov pred terorizmom a organizovanou trestnou činnosťou;
- pevný európsky bezpečnostný ekosystém.

Národný bezpečnostný úrad počas roku 2020 spustil prípravu návrhu *novely zákona o kybernetickej bezpečnosti*.¹⁹ Úrad pristúpil ku konzultáciám otvorene, s cieľom vytvoriť priestor pre zapojenie zainteresovaných strán do prípravy novely zákona hneď v počiatočnom štádiu. Novela zákona vychádza z potreby úpravy niektorých ustanovení spôsobujúcich aplikačné problémy v praxi. Ide najmä o úpravu definície niektorých pojmov (sieť a informačný systém, kybernetická bezpečnosť, hrozba, kybernetický bezpečnostný incident), postavenia audítora kybernetickej bezpečnosti, blokovanie a úpravu v niektorých sektoroch. Novela je zároveň dôsledkom potreby úpravy procesného postupu pri certifikácii kybernetickej bezpečnosti vyplývajúcej z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o agentúre ENISA

¹⁹ Aktuálne pozri GÁBRIŠ, T. Prebiehajúce zmeny v právnej úprave kybernetickej bezpečnosti. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 5*. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 43 – 66.

(Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť).²⁰ Návrh novej zákona ja aktuálne vo fáze zapracovania pripomienok získaných v rámci medzirezortného pripomienkového konania, ktoré bolo ukončené počas októbra 2020.²¹

1.3 Umelá inteligencia

Umelá inteligencia je nástrojom, ktorý v blízkej budúcnosti dokáže výrazným spôsobom ovplyvniť životy ľudí, pričom má potenciál pozmeniť výrazným spôsobom formu a spôsob poskytovania služieb z rôznych oblastí. S istými prvkami umelej inteligencie sa možno bežne stretnúť aj dnes, či už pri posudzovaní hypotéky v rámci bankového sektora, prípadne pri úprave fotografií za účelom výberu, čo najlepšej farebnosti a nastavenia parametrov. Slovensko ako aj ostatné štáty EÚ sú do budúcnosti vystavené veľkému riziku automatizácie výroby, a to prostredníctvom výrazného rozvoja a vplyvu umelej inteligencie. Navyše, okrem dopadu na spôsob fungovania výrobných spoločností a celkový dopad na ekonomiku Slovenska má rozvoj umelej inteligencie aj značný etický rozmer, ktorý je potrebné zohľadniť.

Slovenská vláda prijala *Stratégiu digitálnej transformácie Slovenska 2030*²² a na ňu nadväzujúci *Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019-2022*²³, ktorý obsahuje opatrenia, ako využiť nástro-

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/881 zo 17. apríla 2019 o agentúre ENISA (Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť) a o certifikácii kybernetickej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 526/2013 (akt o kybernetickej bezpečnosti).

²¹ LP/2020/400 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [online] <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/400> (26.2.2021).

²² Pozri *Stratégiu digitálnej transformácie Slovenska 2030*. [online]. <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf> (26.2.2021).

²³ Pozri *Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019-2022*. [online].

je umelej inteligencie napr. pri sprehľadnení regulačného prostredia, ako aj podporu výskumu a vedy v tejto oblasti, vytvorenie ekosystému umelej inteligencie na Slovensku, aby sme vedeli ako spoločnosť čo najefektívnejšie využiť potenciál týchto inovatívnych technológií.²⁴

Slovenská republika prezentovala počas októbra 2020 svoju predbežnú pozíciu k *Bielej knihe o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere*²⁵ (ďalej len „Biela kniha o AI“). Biela kniha o AI je primárnym dokument Európskej komisie pre nastavenie budúcich regulačných rámcov EÚ, pričom jej cieľom je podnietiť ďalšiu diskusiu členských štátov EÚ a zainteresovaných strán o problematike výskumu, vývoja a nasadzovania produktov a systémov využívajúcich umelú inteligenciu (AI) a ich dopadov na spoločnosť.

Vo svojej pozícii Slovenská republika²⁶ podporila jednu z hlavných myšlienok obsiahnutých v Bielej knihe o AI týkajúcu sa nazerania spoločnosti a jednotlivcov na technologický pokrok. Predpokladom úspešného prijatia technologických inovácií občianskou spoločnosťou je existencia opodstatnenej dôvery v technologické inovácie s pozitívnym dopadom na praktickosť ich využitia. Preto nastavenie vhodného regulačného rámca pre umelú inteligenciu, ako aj prihliadanie na etické otázky a riziká súvisiace s vývojom a nasadzovaním umelej inteligencie, by mali byť na obdobnej úrovni dôležitosti, ako je samot-

https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/07/Akcny-plan-DTS_2019-2022.pdf (26.2.2021).

²⁴ Pozri [online]. <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/informatizacia/digitalne-inovacie/umela-inteligencia/index.html> (26.2.2021).

²⁵ Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere. [online]. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_sk.pdf (26.2.2020).

²⁶ V roku 2019 bolo založené *Slovenské centrum pre výskum umelej inteligencie – slovak.AI* ktoré je neutrálnou, nezávislou a neziskovou platformou s ambíciou rozvíjať excelentnú úroveň poznatkov a spájať expertov a záujemcov o umelú inteligenciu. Ide o zoskupenie odborníkov z oblasti IT, strojového učenia, ako aj akademickej sféry. Cieľom je podporiť rozvoj využitia a pochopenia umelej inteligencie, udržanie odborníkov na Slovensku a vytvoriť im priestor pre plnohodnotný výskum a vývoj a zároveň podporiť zavádzanie digitalizácie s prvkami umelej inteligencie naprieč rôznymi odvetviami. Pozri [online]. <https://slovak.ai/#about-slovak-ai> (26.2.2021).

ný vývoj systémov umelej inteligencie.²⁷ Ako ďalej uvádza Biela kniha o AI umelá inteligencia môže byť veľmi prínosná, napríklad tým, že zvýši bezpečnosť poskytovaných produktov a procesov. Okrem toho, ale môže spôsobiť aj škody, ktoré môžu byť materiálne (bezpečnosť a zdravie jednotlivcov vrátane straty na životoch, škody na majetku) alebo nemateriálne (strata súkromia, obmedzovanie práva na slobodu prejavu, ľudská dôstojnosť, diskriminácia napríklad v prístupe k zamestnaniu) a môžu sa týkať širokej škály rizík. Regulačný rámec by sa mal zamerať na to, ako minimalizovať rôzne riziká potenciálnej ujmy.²⁸

Podľa stanoviska Európskej komisie je hlavnou otázkou pre budúci špecifický regulačný rámec zameraný na umelú inteligenciu určenie rozsahu jeho uplatňovania. Predpokladom je, že regulačný rámec by sa vzťahoval na produkty a služby, ktoré sa opierajú o umelú inteligenciu.²⁹ Čoho predpokladom je správne definovanie samotnej umelej inteligencie. Európska komisia prvú definíciu umelej inteligencie predostrela vo svojom oznámení o umelej inteligencii pre Európu.³⁰ Túto definíciu ďalej zdokonalila expertná skupina na vysokej úrovni.³¹

²⁷ Pozri [online]. <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/informatizacia/digitalne-inovacie/umela-inteligencia/index.html> (26.2.2021).

²⁸ EURÓPSKA KOMISIA. Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere. 2020, s. 11, [online]. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_sk.pdf (26.2.2021).

²⁹ Ibid.

³⁰ COM(2018) 237 final, s. 1: „Umelá inteligencia sú systémy, ktoré vykazujú inteligentné správanie tým, že analyzujú okolité prostredie a podnikajú kroky – s istou mierou samostatnosti – na dosiahnutie konkrétnych cieľov. Systémy umelej inteligencie môžu byť založené výlučne na softvéri a pôsobiť vo virtuálnom svete (napr. hlasoví asistenti, softvér na analýzu fotografií, vyhľadávače, systémy rozpoznávania hlasu a tváre), ale umelá inteligencia môže byť aj súčasťou hardvérových zariadení (napr. vyspelé roboty, autonómne vozidlá, bezpilotné vzdušné prostriedky alebo aplikácie internetu vecí).“

³¹ Expertná skupina na vysokej úrovni, definícia umelej inteligencie, s. 8: „Systémy umelej inteligencie sú softvérové (a prípadne aj hardvérové) systémy navrhnuté ľuďmi, ktoré vzhľadom na komplexnú úlohu konajú vo fyzickom alebo digitálnom rozmere tak, že vnímajú svoje prostredie prostredníctvom získavania údajov, interpretácie zhromaždených štruktúrovaných alebo neštruktúrovaných údajov, odvodzovania z poznatkov alebo spracúvania informácií odvodených z týchto údajov a že rozhodujú o najlepších krokoch, ktoré sa majú vykonať na dosiahnutie danej úlohy.“

S novými digitálnymi technológiami, akými sú umelá inteligencia, internet vecí a robotika, vznikajú z hľadiska bezpečnosti výrobkov a zodpovednosti nové výzvy, akými sú prepojitelnosť, autonómnosť, závislosť od dát, nepriehľadnosť, komplikovanosť systémov, nevyhnutnosť pravidelnej aktualizácie softvéru a zložitejšie riadenie celkovej bezpečnosti. V platných právnych predpisoch v oblasti bezpečnosti výrobkov a poskytovaných služieb je potrebné riešiť viaceré nedostatky. Jednotlivé právne predpisy bude potrebné v najbližších rokoch konzistentne a harmonizovane prispôbiť,³² kde by sa úvodným základom mala stať práve Biela kniha o AI.

1.4 Ochrana osobných údajov

Jednou z top tém bola v danom roku opäť ochrana osobných údajov. Boom tejto témy súvisí najmä s novými otázkami, ktoré priniesla celosvetová pandémie, ako trasovanie nakazených a potenciálne nakazených osôb. Prax aj v tomto prípade nastolila citlivé otázky vyváženia záujmov medzi ochranou zdravia a ochranou súkromia.³³ Dokonca sa zvažuje o zmenách GDPR,³⁴ ktoré by viac reflektovali na právne otázky umelej inteligencie a právnych aspektov blockchainu. Zatiaľ však nedošlo ani k prijatiu (pôvodného) návrhu nariadenia e-

Systémy umelej inteligencie môžu buď používať symbolické pravidlá, alebo sa naučiť numerický model, a takisto môžu upraviť svoje správanie na základe analýzy vplyvu, aký malo ich predchádzajúce konanie na prostredie.“

³² Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu výboru. Správa o vplyve umelej inteligencie, internetu vecí a robotiky na bezpečnosť a zodpovednosť. COM/2020/64. [online]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0064> (27.2.2021).

³³ HUSOVEC, M., MESARČÍK, M., ANDRAŠKO, J. *Právo informačných a komunikačných technológií*. Bratislava: TINCT, 2020, s. 77 – 82.

³⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „GDPR“).

-Privacy,³⁵ ako určitého náprotivku k GDPR, ktorý by mal upravovať rozličné aspekty týkajúce sa súkromia a elektronických komunikácií.

EDPB aj Úrad na ochranu osobných údajov SR (ďalej len „Úrad“) vydali v roku 2020 viacero stanovísk a usmernení, ktoré sa týkali špecifických covid-situácií ohľadne spracúvania osobných údajov. Doteraz napríklad na Slovensku Úrad za jeden z právnych základov spracúvania osobných údajov považoval zákon, ústavný zákon, medzinárodnú zmluvu a nariadenie vlády. V zmysle nového stanoviska považuje za legislatívne opatrenie aj uznesenie vlády.³⁶ Stanovisko Úradu sa týka spracúvania citlivých údajov v zmysle článku 9 ods. 2 písm. g) GDPR, podľa ktorého je možné spracúvať citlivé osobné údaje, ak je to nevyhnutné z dôvodov významného verejného záujmu stanovenom v právnom predpise.

Úrad sa tiež vyjadril k otázke kamier obcí a miest a ich prípadnému využitiu na monitorovanie hustoty a počtu osôb pred testovacím odberným miestom pri plošnom testovaní. V prípade, ak obec alebo mesto iba na tento účel nainštaluje nové kamery, je potrebné, aby aj pri ich prevádzke (na daný účel monitorovania hustoty osôb a čakacej lehoty pred odberným miestom) postupovala v zmysle vyššie uvedenej „rozostrenia obrazu“, aby osoby neboli identifikovateľné (určiteľné), čím zaistí, že nebude dochádzať k spracúvaniu osobných údajov, ale len informovať o počte osôb pred odberným miestom. Inou možnosťou, ako osoby informovať o dĺžke radu a čase čakania, je napríklad v pravidelných intervaloch zverejňovať informáciu o počte ľudí

³⁵ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách a o zrušení smernice 2002/58/ES (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách). 10. január 2017, COM(2017) 10 final, 2017/0003(COD) [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0010> (20.2.2021). K tomu pozri tiež EUROPEAN DATA PROTECTION BOARD, Vyhlásenie k nariadeniu o súkromí a elektronických komunikáciách a budúcej úlohe dozorných orgánov a EDPB. 19. november 2020. [online] https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_20201119_eprivacy_regulation_sk.pdf (20.2.2021).

³⁶ ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SR, Informovanie miest a obcí o karanténe alebo ochorení COVID 19.

a približnom čase čakania na webovom sídle obce, alebo tiež využiť na tento účel obecný rozhlas.³⁷

Úrad tiež zaujal negatívne stanovisko k preukazovaniu sa negatívnym výsledkom testu alebo certifikátom z plošného testovania.³⁸ V tejto otázke sa prikláňame k opačnému záveru spracovanému v stanovisku Univerzity Komenského v Bratislave, podľa ktorej majú zamestnávateľia právo na to, aby im zamestnanec po celoplošnom testovaní preukázal, že má negatívny test na COVID-19. Tento údaj môže zamestnávateľ spracúvať na právnom základe zákonnej povinnosti zákonnej povinnosti podľa článku 6 ods. 1 písm. c) GDPR v zmysle vydanéj vyhlášky č. 16/2020 Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v kombinácii s právnym základom verejného záujmu podľa článku 6 ods. 1 písm. e) GDPR alternatívne na právnom základe oprávneného záujmu podľa článku 6 ods. 1 písm. f) GDPR. Zároveň môžu zamestnávateľia tento údaj spracúvať na základe výnimiek pre spracúvanie citlivých osobných údajov na základe článku 9 ods. 2 GDPR písm. b), g) a i).³⁹

Ochranou osobných údajov sa pravidelne zaoberá aj Súdny dvor EÚ. NA tomto mieste možno aspoň stručne spomenúť rozhodnutie

³⁷ ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SR, Kamery obcí a miest a ich prípadné využitie na monitorovanie hustoty a počtu osôb pred testovacím odberným miestom pri plošnom testovaní – usmernenie. [online] <https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/kamery-obci-miest-ich-pripadne-vyuzitie-na-monitorovanie-hustoty-poctu-osob-pred-testovacim> (20.2.2020).

³⁸ ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SR, Predbežné stanovisko k preukazovaniu sa negatívnym výsledkom testu / certifikátom z plošného testovania. [online] <https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/predbezne- stanovisko-uradu-k-preukazovaniu-sa-negativnym-vysledkom-testu-certifikatom-z-plošného-testovania> – aktualizácia. [online]. <https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/predbezne- stanovisko-uradu-k-preukazovaniu-sa-negativnym-vysledkom-testu-certifikatom-z-0> (20.2.2021).

³⁹ UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE, Právne stanovisko týkajúce sa spracúvania údajov o absolvovaní negatívneho testu na COVID-19 zamestnanca zo strany zamestnávateľa. 31. október 2020. [online] https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Aktuality/2020/Stavisko_Praf_UK_-_preukazovanie_negativneho_testu.pdf (20.2.2021).

vo veci C-311/18 *Schrems II*, ktorým sa zrušila platnosť rozhodnutia *Privacy Shield*,⁴⁰ ktoré umožňovalo prenos osobných údajov do USA a potvrdila sa platnosť štandardných zmluvných doložiek na prenos.⁴¹ V rozhodnutí vo veci C-61/19 *Orange România SA* sa Súdny dvor EÚ venoval súhlasu so spracúvaním osobných údajov ako súčasťou zmluvy obsahujúcej viaceré zmluvné podmienky. V kontexte daného prípadu súd posudzoval to, či súhlas bolo možné považovať za slobodne daný, konkrétny, informovaný a jednoznačný prejav vôle dotknutých osôb, tak ako to určuje všeobecné nariadenie o ochrane údajov. Rozhodol, že zmluva o poskytovaní telekomunikačných služieb obsahujúca doložku, v ktorej sa uvádza, že zákazník súhlasil so zhromažďovaním a uchovávaním jeho dokladu totožnosti nemôže preukazovať, že tento zákazník platne udelil svoj súhlas v tejto časti, ak kolónka odkazujúca na túto doložku bola prevádzkovateľom zaškrtnutá pred podpísaním zmluvy.

1.5 Nové pravidlá pre cookies

Rada EÚ zverejnila 5. januára 2021 nový návrh nariadenia o elektronickom súkromí.⁴² V prípade schválenia by nová právna úprava na-

⁴⁰ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1250 z 12. júla 2016 podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o primeranosti ochrany poskytovanej štítom na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA [oznámené pod číslom C(2016 5176)]. [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D1250&qid=1474632007901&from=SK> (20.2.2021).

⁴¹ 2010/87/: Rozhodnutie Komisie z 5. februára 2010 o štandardných zmluvných doložkách pre prenos osobných údajov spracovateľom usadeným v tretích krajinách podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES. (Ú. v. EÚ L 39, 12.2.2010).

⁴² Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the respect for private life and the protection of personal data in electronic communications and repealing Directive 2002/58/EC (Regulation on Privacy and Electronic Communications). 5008/21. 5. január 2021 [online]. <https://www.statetwatch.org/media/1649/eu-council-e-privacy-presidency-proposal-5008-21.pdf> (26.2.2021).

hradila aktuálne platnú a účinnú smernicu o súkromí a elektronických komunikáciách⁴³ a dopĺňala by tak všeobecné pravidlá ochrany osobných údajov, ktoré sú súčasťou nariadenia GDPR.

Nová právna úprava by mala priniesť významné zmeny najmä v dvoch oblastiach, a to:

- spracovanie metadát na zariadeniach koncových používateľov a
- získanie súhlasov cookies od používateľov webových stránok pri využívaní cookies. Aktuálny návrh nariadenia ukladá ďalšie obmedzenia v tom, ako spoločnosti nakladajú s metadátami o aktivitách používateľa, ale zjednodušuje postup získavania súhlasu s využívaním súborov cookies.

Výrazný technologický rozvoj a absencia jednotných pravidiel pre spracovanie metadát v EÚ zvýšili požiadavky na novú právnu reguláciu predmetnej oblasti. Autori súčasného návrhu nariadenia o elektronickom súkromí zdôraznili, že metadáta o správaní používateľov si vyžadujú dodatočnú ochranu nad rámec nariadenia GDPR. Dôvodom je skutočnosť, že tieto údaje poskytujú rozsiahly prehľad o súkromnom živote dotknutých osôb a prípadné zneužitia môže výrazným spôsobom zasiahnuť do práv fyzických osôb.⁴⁴

V rámci problematiky využívania súborov cookies sa návrh nariadenia o elektronickom súkromí zaoberá existujúcou požiadavkou, že spoločnosti podľa nariadenia GDPR a judikatúry SDEÚ musia získať konkrétny, odvolateľný a informovaný súhlas koncových používateľov, ak súbory cookies nie sú „*nevyhnutne potrebné*“ na prevádzku webovej stránky. Podľa nariadenia GDPR to znamená, že je potrebné získať individuálny súhlas prostredníctvom osobitných „*bannerov*“ súborov cookies a nastavení súborov cookies. Požiadavka na súhlas sa vzťahuje na každého, kto podniká v EÚ a prevádzkuje webovú stránku, ktorá spracúva osobné údaje.

⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách).

⁴⁴ Pozri Pending EU ePrivacy Regulation Could Bring Major Changes to Metadata Processing, Cookie Consents. 2021. [online]. <https://www.jdsupra.com/legal-news/pending-eu-eprivacy-regulation-could-3146988/> (26.2.2021).

Návrh zjednodušuje súčasné požiadavky na získanie súhlasu tým, že umožňuje používateľom poskytovať súhlas prostredníctvom nastavení prehliadača. Koncový používateľ môže dať súhlas s použitím určitých typov súborov cookies tak, že na ich konkrétne účely pridá jedného alebo viacerých poskytovateľov na zoznam povolených. Podľa navrhovanej zmeny sa zdá, že by každý koncový používateľ musel aktívne pridávať na zoznam povolených jedného alebo viacerých poskytovateľov na konkrétne účely, aby sa vyhol potrebe udeľovania dodatočných súhlasov so súbormi cookies. Všeobecnejšie nastavenie súborov cookies (konkrétneho druhu) v prehliadači by nebolo postačujúce. Aj po týchto zmenách bude pre spoločnosti stále náročné dodržiavať európske pravidlá pre súhlas s používaním súborov cookie.

Podmienenie prístupu na webovú stránku súhlasom so súbormi cookies ako alternatívy k uhradeniu poplatku [t. j. použitie takzvaných „cookie stien (prekážok)“] bude povolené, iba ak si používateľ bude môcť vybrať medzi touto ponukou a ekvivalentnou ponukou od rovnakého poskytovateľa, ktorá nezahŕňa povinnosť udeliť súhlas s použitím cookies.⁴⁵

Okrem uvedeného je súčasťou aktuálneho návrhu nariadenia o elektronickom súkromí viacero menších zmien a spresnení ako napríklad:

- metadáta, na ktoré sa právna regulácia aplikuje sa vzťahuje na volané telefónne čísla a navštívené webové stránky vrátane geografického umiestnenia volajúceho alebo používateľa webových stránok, čas, dátum a trvanie, kedy jednotliviec volal alebo navštívil webovú stránku;
- ak je pravdepodobné, že spracovanie metadát bude mať za následok vysoké riziko pre práva a slobody fyzických osôb, malo by sa pred akýmkoľvek spracovaním uskutočniť posúdenie vplyvu na ochranu údajov (čl. 25 GDPR) a konzultácia s dozorným orgánom;
- spracúvanie metadát za účelom plnenia zmluvy môže slúžiť ako

⁴⁵ Pozri EU Member States Agree on Council's Text for the ePrivacy Regulation. [online]. <https://www.huntonprivacyblog.com/2021/02/10/eu-member-states-agree-on-councils-text-for-the-eprivacy-regulation/> (26.2.2021).

právny základ pre spracovanie podľa čl. 6 ods. 1 písm. B) GDPR; medzi povolené činnosti spracovania patrí fakturácia, výpočet platieb za spojenie, prípadne odhaľovanie a zastavenie podvodného alebo zneužívajúceho používania elektronických komunikačných služieb.

Dňa 10. februára 2021 dosiahli zástupcovia členských štátov EÚ dohodu na znení návrhu nariadenia o elektronickom súkromí. Rada teraz začne rokovania s Európskym parlamentom s cieľom rokovať o konečnom znení. Tieto rokovania sa môžu javiť ako náročné, pretože text Rady by sa dal charakterizovať ako menej chrániaci súkromie ako pôvodný návrh Európskej komisie z januára 2017.⁴⁶

V kontexte témy cookies by sme zároveň radi upozornili, že dňa 19. februára 2021 začalo medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu nového zákona o elektronických komunikáciách.⁴⁷ Ten všeobecne upravuje, že každý, kto ukladá alebo získava prístup k informáciám uloženým v koncovom zariadení užívateľa, je na to oprávnený, iba ak dotknutý užívateľ udelil preukázateľný súhlas. Kým platný zákon o elektronických komunikáciách neupravoval žiadnu sankciu za prístup a uchovávanie cookies,⁴⁸ v zmysle § 124 ods. 1 navrhovaného zákona o elektronických komunikáciách by Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb v takomto prípade mohol uložiť pokutu vo výške 200 eur až 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie.

⁴⁶ Pozri European Commission Announces Final “Digital Single Market” Strategy for Europe. 2017. [online]. <https://www.huntonprivacyblog.com/2017/01/10/european-commission-announces-final-digital-single-market-strategy-europe/> (26.2.2021). Porovnaj návrh nariadenia uvedený v poznámke č. 35.

⁴⁷ LP/2021/72 Zákon o elektronických komunikáciách [online] <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2021/72> (26.2.2021).

⁴⁸ Ustanovenie § 73 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

1.6 Ďalší legislatívny vývoj

V septembri 2020 uplynul termín na transpozíciu smernice o audiovizuálnych a mediálnych službách,⁴⁹ ktorou sa mala meniť problematika, ktorá je na Slovensku upravená v zákone o vysielaní a retransmisii.⁵⁰ Smernica prináša viacero zmien. Okrem iného už nepovažuje audiovizuálnu službu na požiadanie (napr. Netflix alebo Disney+) za štandardnú službu informačnej spoločnosti v zmysle smernice o elektronickom obchode,⁵¹ ale ju radí medzi audiovizuálne služby. Audiovizuálnou službou sa rozumie taká služba, ktorej základný účel (alebo základný účel jej oddeliteľnej časti) je poskytovanie programov, za ktoré je redakčne zodpovedný poskytovateľ mediálnych služieb, širokej verejnosti, s cieľom informovať, zabávať alebo vzdelávať prostredníctvom elektronických komunikačných sietí. Okrem audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie je takouto službou televízne vysielanie. Audiovizuálnou mediálnou službou je okrem toho aj audiovizuálny komerčný oznam.

Smernica sa tiež priamo dotýka regulácie online platforiem na zdieľanie videí,⁵² a to napríklad vo vzťahu k ochrane maloletých či uplatňo-

⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2010/13/EÚ o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) s ohľadom na meniace sa podmienky na trhu.

⁵⁰ Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

⁵¹ Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode).

⁵² V zmysle revidovaného článku 1 ods. 1 písm. aa) smernice 2010/13/EÚ sa službou platformy na zdieľanie videí rozumie služba, ako ju vymedzujú články 56 a 57 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorá spĺňa tieto požiadavky: i) služba pozostáva z ukladacieho priestoru s veľkým množstvom programov alebo videí vytvorených používateľmi, za ktoré poskytovateľ platformy na zdieľanie videí nenesie redakčnú zodpovednosť; ii) organizáciu uloženého obsahu určuje poskytovateľ služby, a to aj automatickými prostriedkami alebo algoritmi, najmä prostred-

vaniu pravidiel zameraných proti nenávisťným prejavom a podnecovaniu verejnosti na páchanie teroristických činov v zmysle článku 28a revidovanej smernice.

Je pritom nejasné, prečo k transpozícii stále nedošlo, keďže ešte v rokoch 2018 a 2019 sa na Ministerstve kultúry SR uskutočnilo viacero zasadnutí pracovnej skupiny, do ktorej predmetu záujmu táto oblasť spadala.

2. DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

2.1 Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia

V roku 2020 bol predložený návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov. Tento zákon nadobúda platnosť 20. februára 2021.⁵³ Ako sa uvádza na stránke Úradu priemyselného vlastníctva SR, novela prispieva k prehľadnosti právnej úpravy a rýchlosti konania v oblasti ochrany označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov a jednoznačne spája poskytovanie ochrany na vnútroštátnej úrovni len s kategóriou tzv. nepoľnohospodárskych výrobkov, zavádza zmeny súvisiace s prístupím EÚ k Ženevskému aktu Lisabonskej dohody o označeniach pôvodu a zemepisných označeniach a upravuje konanie pred národnými úradmi a postupy pri registrácii tých označení pô-

níctvom hostovania, zobrazovania, označovania a sekvencovania; iii) základným účelom služby alebo jej oddeliteľnej časti je poskytovanie programov a videí vytvorených používateľmi širokej verejnosti s cieľom informovať, zabávať alebo vzdelávať; iv) služba je dostupná prostredníctvom elektronických komunikačných sietí v zmysle článku 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica).

⁵³ Zákon č. 83/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 469/2003 Z. z. o označeniach pôvodu výrobkov a zemepisných označeniach výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

vodu a zemepisných označení, ktorých registrácia spadá výlučne do kompetencie Európskej komisie.⁵⁴

V súvislosti s touto témou možno spomenúť, že Európska komisia spustila na začiatku roka 2021 verejnú konzultáciu zameranú na oblasti zemepisných označení, označení pôvodu výrobkov, chránené zemepisné označenia a zaručené tradičné špeciality. Verejná konzultácia bude trvať do 9. apríla 2021.

2.2 Autorské právo

Kým v roku 2019 sa veľká časť pozornosti upriamovala na oblasť autorského práva a proces prijímania dvoch nových autorskoprávných smerníc,⁵⁵ v roku 2020, aj z dôvodu okolností spôsobených pandemiou, sa vývoj utlmil. Napriek všetkému však Ministerstvo kultúry SR (ďalej len „Ministerstvo kultúry“) predstavilo svoju predstavu k prevažnej časti ustanovení, ktorými sa má novelizovať Autorský zákon.⁵⁶ Z jeho prístupu je zjavné, že sa usiluje o minimalistický prístup, keď sa pomerne striktnie pridržiava textu smerníc.

To sa prejavuje najmä v prípade dvoch najkontroverzejších ustanovení, t. j. článku 15 DSM smernice týkajúceho sa práv vydavateľov a článku 17 DSM smernice týkajúceho sa poskytovateľov služieb zdieľania obsahu. Tieto aj ďalšie ustanovenia boli zatiaľ spracované do pracovných dokumentov distribuovaných členom pracovnej skupiny.

⁵⁴ ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR, Aktualizácia zákona o označeniach pôvodu. 9. február 2021. [online] <https://www.indprop.gov.sk/?aktuality-&clanok=aktualizacia-zakona-o-oznaceniach-povodu> (20.2.2021).

⁵⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a ktorou sa mení smernica Rady 93/83/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (ďalej len „DSM smernica“).

⁵⁶ Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov.

Navrhuje sa nová práva úprava práv vydavateľov v osobitnej hlave, ktorá má byť systematicky zaradená za práva vysielateľov, t. j. v rámci práv súvisiacich s autorským právom. I keď sa v navrhovanom texte pracuje s pojmom periodická publikácia, Ministerstvo kultúry rieši túto oblasť bez prepojenia na Tlačový zákon⁵⁷ a vytvára novú definíciu periodickej publikácie pre účely Autorského zákona.⁵⁸ Podľa navrhovaného § 129c má mať vydavateľ právo použiť svoju periodickú publikáciu a právo udeliť súhlas na použitie svojej periodickej publikácie, a to na vyhotovenie rozmnoženiny online a na sprístupňovanie verejnosti online. Podstatné je, že tieto práva sa nemajú vzťahovať na používanie individuálnymi používateľmi pre súkromnú potrebu a na účel, ktorý nie je priamo ani nepriamo obchodný, ďalej na nakladanie s hypertextovými odkazmi, ani na použitie individuálnych slov alebo veľmi krátkych úryvkov z periodickej publikácie. Výlučné majetkové práva vydavateľa majú trvať 2 roky od vydania periodickej publikácie. Vydavateľ periodickej publikácie bude tiež povinný zaplatiť autorom a iným nositeľom práv k predmetom ochrany zahrnutým do periodickej publikácie primeraný podiel z výnosov z použitia periodickej publikácie poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. To znamená, že ak sa napríklad vydavateľ novin dohodne so spoločnosťou Google, Facebook alebo iným poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti na odmene za použitie periodickej publikácie, primeranú časť tejto odmeny bude musieť vydavateľ vyplatiť autorom.

V pracovných textoch sa počíta aj so zmenami v oblasti výnimiek a obmedzení. Má sa transponovať nová výnimka, ktorá sa v angličtine označuje ako „*text and data mining*“. Ministerstvo kultúry navrhuje nové ustanovenie § 51a, ktoré upravuje, že „*[Z]ískavaním údajov na účel výskumu sa v zmysle tohto zákona rozumie akákoľvek automatizovaná analytická technika zameraná na analýzu údajov v digitálnej*

⁵⁷ Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov.

⁵⁸ Kriticky BAČÁROVÁ, R. Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave. In: ADAMOVIČ, Z. (ed). *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo* 5. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 107 – 129.

forme s cieľom získať vzory, trendy, korelácie a podobné výsledky“. Navrhuje sa teda výnimka na použitie diela pri získavaní údajov na účel výskumu, z ktorej môže profitovať knižnica, archív, múzeum, škola alebo zákonný depozitár. V tomto smere sa domnievame, že rozsah subjektov je definovaný užšie, ako to upravuje smernica, ktorá odkazuje na výskumné organizácie alebo inštitúcie správy kultúrneho dedičstva (čl. 3 ods. 1 DSM smernice). Každopádne, v zmysle § 51b sa umožňuje získavanie dát aj širšiemu okruhu subjektov, avšak výnimka je koncipovaná užšie a nositeľ práv môže dolovanie dát aj vylúčiť.

Platný Autorský zákon upravuje v § 44 výnimku na použitie diela na vyučovacie účely a pri výskume. V nadväznosti na transpozíciu sa navrhuje doplnenie novej výnimky na vyučovacie účely. Tá zahŕňa použitie aj cez zabezpečenú elektronickú sieť školy, čo je v čase pandémie veľmi prínosné a často nevyhnutné. Zavedenie takejto výnimky hodnotíme veľmi pozitívne, na rozdiel od prístupu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „Ministerstvo školstva“), ktorý je bližšie popísaný v bode 2.4.

Viacero otázok prináša navrhovaná úprava transpozície článku 17 DSM smernice, ktorý sám osebe prináša viac otázok ako odpovedí a ani dlho ohlasované usmernenie Komisie nebolo poskytnuté.⁵⁹ Ministerstvo kultúry si z rozličných modelov úpravy⁶⁰ zvolilo cestu

⁵⁹ KELLER, P. Divergence instead of guidance: the Article 17 implementation discussion in 2020 – Part 1. 21. január 2021. [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/01/21/divergence-instead-of-guidance-the-article-17-implementation-discussion-in-2020-part-1/> (20.2.2021). KELLER, P. Divergence instead of guidance: the Article 17 implementation discussion in 2020 – Part 2. 22. január 2021. [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/01/22/divergence-instead-of-guidance-the-article-17-implementation-discussion-in-2020-part-2/> (20.2.2021).

⁶⁰ HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. GRUR International, 2021, č. 4 (pripravované). [online] SSRN 11. február 2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3463011 (20.2.2021). NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 1. Kluwer Copyright Blog, 16. júl 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/16/art-17-dsmcd->

preklopenia textu DSM smernice do zákona. Aj to však so sebou prinieslo mnohé otvorené otázky a je zrejmé, že distribuovaný pracovný materiál sa bude ešte upravovať. Otázky prináša najmä mechanizmus vybavovania sťažností a zaistenia nápravy (angl. *complaint and redress mechanism*) a koncept zodpovednosti poskytovateľa služieb zdieľania obsahu, v prípade ak nepreukáže, že vynaložil „*best effort to obtain an authorisation*“. Práve spojenie „*best effort*“ je diskutabilné, t. j. či sa má chápať ako „všetko úsilie“ (pracovná verzia), „maximálne úsilie“, „najlepšia snaha“ alebo inak.

2.3 Vysokoškolský zákon

Po viacerých medializovaných plagiátorských kauzách bol v roku 2020 novelizovaný vysokoškolský zákon.⁶¹ Ten upravuje nový inštitút

-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-1/ (20.2.2021). NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 2. Kluwer Copyright Blog, 17. júl 2020 [online] http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/17/art-17-dsmcd-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-2/?doing_wp_cron=1597144877.2035028934478759765625 (20.2.2021). HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 1. 26. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/26/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-1/> (26.2.2021). HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 2. 28. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/28/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-2/> (26.2.2021).

⁶¹ Zákon č. 410/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vyhlásenie neplatnosti štátnej skúšky alebo jej súčasti, vyhlásenie neplatnosti rigorózneho skúšky alebo jej súčasti, odňatie vedecko-pedagogického titulu alebo umelecko-pedagogického titulu, návrh na odvolanie profesora a vzdanie sa akademického titulu. V zákone sa upravujú prípady, keď rektor rozhodne o neplatnosti, pričom ako jeden z dôvodov je aj prípad, keď záverečnú prácu alebo jej časť preukázateľne nevypracoval absolvent, resp. uchádzač o titul, alebo keď neoprávnené použil predmet ochrany duševného vlastníctva inej osoby, a týmto konaním získal výhodu, ktorá mala vplyv na riadne skončenie štúdia alebo na splnenie podmienok na prijatie na toto štúdium, resp. konanie. Relevantná časť tohto zákona nadobúda účinnosť 1. januára 2021, keďže sa však neuplatňuje retroaktívne, vyhlásenie neplatnosti sa nebude vzťahovať na prípady z minulosti. Novinkou je, že v zmysle § 108 ods. 1 písm. d) až g) vysokoškolského zákona sa bude Správny poriadok⁶² aplikovať aj na rozhodovanie o neplatnosti štátnej skúšky, rigorózneho skúšky, o odňatí vedecko-pedagogického titulu alebo umelecko-pedagogického titulu docent a o rozhodovaní o podaní návrhu na odvolanie profesora.

2.4 Školský zákon

Vplyv pandémie spôsobenej COVID-19 na vysokoškolské vzdelávanie sa prejavuje aj v ďalšom návrhu, a to návrhu novely školského zákona,⁶³ na ktorý považujeme za potrebné upozorniť, i keď bol zverejnený až začiatkom roka 2021. Javí sa, že v dôsledku pandémie sa znásobila naliehavá potreba po nových didaktických pomôckach, a to osobitne v elektronickej forme. Teraz Ministerstvo školstva prišlo s návrhom, ktorý je kontroverzný z dôvodu potenciálneho zásahu

⁶² Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

⁶³ LP/2020/562. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [online] <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/562> (26.2.2021).

do výlučných práv autorov. V navrhovanom § 13 sa upravuje pojem didaktický prostriedok, ktorým je učebnica, učebný text a pracovný zošit. V odseku 12 tohto paragrafu sa navrhuje zatiaľ neškodné a nič neriešiacie ustanovenie, ktoré upravuje, že *„Ministerstvo školstva môže vyhotovovať rozmnoženiny didaktických prostriedkov s vydanou doložkou na základe súhlasu na použitie diela udeleného autorom licenčnou zmluvou; autor udeľuje súhlas ako licenciu v územne neobmedzenom rozsahu“*. Toto ustanovenie je v súlade so základným mechanizmom, že na každé použitie diela je potrebný súhlas, ak zákon neupravuje inak. Z legislatívno-technického hľadiska je však vskutku nadbytočné a nedôsledné.

V ustanoví § 13b návrhu novely školského zákona je však upravený celý režim týkajúci sa sprístupňovania didaktických prostriedkov v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu. Upravuje, že nositeľ autorských práv k *„didaktickému prostriedku, na ktorý ministerstvo školstva poskytlo finančné prostriedky na zakúpenie, udelí na čas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu súhlas na sprístupnenie elektronickej verzie didaktického prostriedku vrátane tých, ktoré sú vydané v jazyku národnostnej menšiny, na webovom sídle určenom ministerstvom školstva pre žiakov, ich zákonných zástupcov, pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov“*. Podľa odseku 2 nositeľ autorských práv udeľuje súhlas *„licenčnou zmluvou uzatvorenou medzi nositeľom autorských práv a používateľom diela, ktorým je Slovenská republika zastúpená ministerstvom školstva, ako nevýhradnú bezodplatnú licenciu v územne neobmedzenom rozsahu výlučne na čas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu. Nositeľ autorských práv si môže v licenčnej zmluve vyhradiť, že trvá na použití technologických opatrení, ktoré zabránia elektronickej verzii didaktického prostriedku trvalo ukladať na pamäťové médium alebo tlačiť“*.

Inými slovami, mala by sa zaviesť určitá forma obmedzenia autorského práva zjavne inšpirovaná právnym režimom školského diela. Rozdielov je však viacero. Aj v prípade použitia didaktických pomôcok sa vyžaduje uzavretie licenčnej zmluvy, na rozdiel od školského diela sa však neupravuje dôsledok, keď k uzavretiu licenčnej zmluvy nedôj-

de. Ak autor školského diela odmietne uzatvoriť licenčnú zmluvu so školou, škola sa môže domáhať, aby obsah licenčnej zmluvy určil súd. V prípade didaktických pomôcok však Ministerstvo školstva nemá nástroj na to, aby autorov a iných nositeľov práv vedelo prinútiť uzavrieť licenčnú zmluvu a takéto riešenie by sme ani nepovažovali v súlade s medzinárodným a európskym autorským právom.

Je zaujímavé, že návrh je predložený v čase, keď sa finalizujú práce na novelizácii Autorského zákona v súvislosti s DSM smernicou, riešenie sa však hľadá cez úpravu školského zákona. Pritom je známe, koľko úsilia stálo presadenie výnimky na použitie diela na vyučovacie účely pre potreby online použitia (čl. 5 DSM smernice). Návrh Ministerstva školstva však ide podstatne ďalej ako DSM smernica, ktorej účel je v tomto prípade len názorná ukážka pri výučbe v škole, na zodpovednosť školy alebo cez zabezpečenú elektronickú sieť školy. V prípade didaktických prostriedkov sa navrhuje povoliť online použitie diela, ktoré kúpilo toto ministerstvo (zjavne teda stačí aj kúpa 1 ks), a to sprístupnením na (nejakom) webe a bez akejkoľvek náhrady v prospech autorov a iných nositeľov práv.

3. VEREJNÉ LICENCIE A OTVORENÝ PRÍSTUP

3.1 Creative Commons

Creative Commons sú dlhoročne pôsobiacou organizáciou, ktorá podporuje otvorenosť pri používaní predmetov práva duševného vlastníctva, a ktorá vytvorila celosvetovo najrozšírenejšie verejné licencie aktuálne prístupné už vo svojej verzii 4.0. Počas posledných mesiacov sa udialo niekoľko zaujímavých skutočností, ktoré ovplyvňuje ďalšie smerovanie samotnej organizácie a zameranie na najbližšie roky.

Úvodom možno upozorniť na zmenu vo vedení organizácie, kde bola za nového CEO určená Catherine Stihler.⁶⁴ Catherine pôsobi-

⁶⁴ *Pozri* [online]. <https://creativecommons.org/2020/07/09/announcing-creative-commons-new-ceo-catherine-stihler/> (27.2.2021).

la ako generálna riaditeľka Open Knowledge Foundation (OKF), organizácie, ktorej práca je plne v súlade s hodnotami a poslaním Creative Commons. Počas svojho funkčného obdobia úspešne predefinovala víziu a poslanie OKF a výrazným spôsobom zvýšila jej medzinárodný kredit. V oblasti otvoreného prístupu pôsobí viac ako 20 rokov.

Počas augusta 2020 prevzala organizácia Creative Commons riadenie a správu tzv. projektu Open COVID Pledge.⁶⁵ Projekt vznikol začiatkom tohto roka, keď sa zástupcovia Creative Commons spojili s medzinárodnou skupinou výskumníkov, vedcov, akademikov a právnikov, za účelom podporiť urýchlenie vývoja nových metód diagnostiky, vakcín, lekárskeho vybavenia, ako aj softvérových riešení, ktoré by sa mohli použiť na pomoc v boji proti ochoreniu COVID-19. Výsledkom bolo práve spustenie projektu Open COVID Pledge, ktorý univerzitám, spoločnostiam a ostatným ponúka jednoduchý spôsob, ako sprístupniť svoje patenty a autorské práva verejnosti, aby ich bolo možné využiť v súvislosti s riešením aktuálnej nepriaznivej situácie. V súvislosti s projektom bola vytvorená osobitná webová platforma, kde sa môžu prihlásiť rôzne spoločnosti, ako aj jednotlivci so záujmom sprístupniť predmety duševného vlastníctva, ktoré by mohli prispieť k zmierneniu následkov ochorenia COVID-19. Následne budú riešenia sprístupnené prostredníctvom licencie, ktorá podrobne uvádza podmienky, za ktorých je konkrétny predmet ochrany duševného vlastníctva sprístupnený.

V rovnakom období nastala tiež zmena v rámci webovej platformy CC Open Source, a to v rámci samotného dizajnu, ako aj celkovej zmeny používateľského rozhrania s cieľom priblížiť a podporiť využívanie *open-source* komponentov. Súčasťou webovej stránky je tiež knižnica, ktorá vývojárom uľahčuje vývoj nových aplikácií podporujúcich prístup k otvorenému obsahu a vývoj prvkov ako vyhľadávací engine, pluginy pre rôzne webové prehliadače, databázy rôznych druhov diel s otvoreným prístupom a pod.⁶⁶ Jedným z príkladov je tiež aplikácia

⁶⁵ Pozri. [online]. <https://opencovidpledge.org/> (27.2.2021).

⁶⁶ Pozri. [online]. <https://opensource.creativecommons.org/> (27.2.2021).

zameraná na vizualizáciu dát CC katalógu (Linked Commons 2.0), ktorej cieľom je vytvoriť a následne zobrazíť prehľadným spôsobom vzťah medzi miliónmi dát materiálu prístupného pod niektorou z licencií CC, a to prostredníctvom grafov.

Význam Creative Commons sa postupne a veľmi úspešne rozširuje v oblasti sprístupňovania zbierok rôznorodých kultúrnych inštitúcií, čo bolo obzvlášť zaujímavé a významné vzhľadom na šírenie ochorenia COVID-19, ktoré sa prejavilo v dočasnom zatvorení kultúrnych inštitúcií. Smithsonian, najväčšia múzejná a výskumná inštitúcia na svete, oznámila spustenie projektu Smithsonian Open Access. Ide o iniciatívu, ktorej cieľom je sprístupniť približne 2,8 milióna 2D a 3D obrazov digitálnej zbierky pokrývajúcej takmer dve storočia údajov. Cieľom pre spoločnosť Smithsonian je sprístupniť národnú zbierku ľuďom z celého sveta s možnosťou použitia na akýkoľvek účel. V zbierke sú zahrnuté obrázky s vysokým rozlíšením zo všetkých 19 múzeí Smithsonian, deväť výskumných stredísk, knižníc a archívov, od portrétov historických amerických postáv až po 3D skeny kostier dinosaurov. S cieľom odstrániť bariéry prístupu k umeleckým a kultúrnym artefaktom bude využité už známe prehlásenie (licencia) CC0. V nadchádzajúcich týždňoch a mesiacoch budú postupne digitalizované zbierky zdieľané prostredníctvom nástroja CC Search.

Základným predpokladom využitia predmetov ochrany, ktoré sú dostupné pod niektorou z dostupných verejných licencií je ich jednoduchá dohľadateľnosť v digitálnom prostredí. Na uvedený účel slúžia rôzne vyhľadávacie programy a metadáta o konkrétnych súboroch, ktoré pomáhajú používateľom a vyhľadávacím programom zabezpečiť, čo najpresnejšie výsledky vyhľadávania podľa zadaných kritérií. Jedným z obdobných programov je aj Creative Commons Search, ktorý slúži na vyhľadávanie rôznych predmetov ochrany dostupných pod niektorou z licencií CC. Vylepšené vyhľadávanie CC ponúka v rámci internacionalizácie viacero dostupných jazykov, čím je celý koncept vyhľadávania dostupný širšej skupine používateľov. Okrem zmien v internacionalizácii boli pridané ďalšie funkcie, ktoré okrem iného zahŕňajú vylepšenú podporu čítačky obrazovky,

jednoduchšiu navigáciu pomocou klávesnice a lepšie vizuálne znázornenie⁶⁷.

Konzorcium Unicode vydalo najnovšiu verziu Unicode Standard, univerzálneho systému kódovania znakov používaných pri počítačovom spracovaní (ktorý zahŕňa tiež medzinárodné portfólio emoji). Do novej verzie boli zahrnuté licenčné symboly Creative Commons. Unicode je štandardom pre kódovanie znakov do textu. Typické príklady kódovaných znakov používaných každý deň sú napr. @, \$, &, # a %⁶⁸.

Počas novembra 2020 Creative Commons publikovalo výročnú správu za rok 2019,⁶⁹ keď sa aktivity Creative Commons zameriavali na viacero oblastí, kde možno spomenúť, napr. spoluprácu s významnými múzeami pri sprístupňovaní muzeálnych zbierok online, aktivity smerujúce k vypracovaniu odporúčaní UNESCO OER, ktoré uľahčujú medzinárodnú spoluprácu pri vývoji a využívaní voľne prístupných vzdelávacích materiálov, a pod. Okrem iného sa napriek celosvetovo nepriaznivej situácii podarilo zabezpečiť organizáciu jednej z najväčších komunitných akcií, CC Global Summit. Jej cieľom bolo spojiť odborníkov z celého sveta a týmto podporiť diskusiu o problematike otvoreného prístupu a digitálnej budúcnosti. Rok 2019 bol z pohľadu podpory otvoreného prístupu pomerne úspešným. Okrem vyššie uvedených aktivít bol v roku 2019 spustený CC Search, jednoducho použiteľná platforma, ktorá umožňuje komukoľvek vyhľadávať obrázky s otvorenou licenciou. Aktualizovaný bol tiež softvér CC License Chooser, aby si autor vedel jednoduchšie vybrať vhodnú licenciu CC. Pokročila tiež spolupráca s Európskou komisiou na publikovaní prekladov CC License Suite verzie 4.0 v 24 úradných jazykoch Európskej únie.

Creative Commons tiež spustilo okrem iného webovú platformu *Creative Commons Legal Database*, ktorá poskytuje prístup k zbierke

⁶⁷ Pozri. [online]. <https://creativecommons.org/2020/12/15/the-improved-cc-search/> (online, 25.2.2021).

⁶⁸ Pozri. [online]. <https://creativecommons.org/2020/03/18/the-unicode-standard-now-includes-cc-license-symbols/> (27.2.2021).

⁶⁹ Pozri. Creative Commons. Výročná správa Creative Commons 2019. [online]. <https://creativecommons.org/2020/11/05/creative-commons-2019-annual-report/> (27.2.2021).

judikatúry a súvisiacim odborným článkom. Portál má za cieľ pomôcť používateľom dozvedieť sa podrobnejšie informácie o právnych otázkach týkajúcich sa licencií Creative Commons. K spusteniu platformy prispelo viacero členov CC Global Network a CC Legal Team. Portál je momentálne dostupný v beta verzii, pričom čoskoro sa očakáva spustenie finálnej verzie.⁷⁰ V prípade ak bude portál pravidelne aktualizovaný o judikatúru z viacerých aj členských štátov EÚ, môže ísť o zaujímavý nástroj, ktorý posilní postavenie licencií CC v prípade potreby vynútenia dodržiavania podmienok licencie súdnou cestou prostredníctvom vnútroštátnych súdov.

Počas decembra Creative Commons zverejnilo novú stratégiu na roky 2021 až 2025.⁷¹ V priebehu nasledujúcich piatich rokov bude primárne zameranie smerovať k splneniu troch kľúčových cieľov stratégie, a to zapojenie sa do aktivít zahŕňajúcich zmenu celkového ekosystému „otvorenosti“, inováciu infraštruktúry a budovanie kapacít vrátane podpory transformácie kultúrnych inštitúcií a platforiem k väčšiemu rozsahu sprístupňovania.

3.2 Otvorený prístup

Začiatkom roka 2020 Európska komisia predstavila Európsku dátovú stratégiu,⁷² ktorá poukazuje na potrebu efektívnej dátovej legislatívy, ktorá bude podporovať výskum a inovácie vrátane vývoja umelej inteligencie, strojového učenia sa, *smart* riešení a dátových inovácií. Svoje stanovisko k tejto stratégii prijali 24. februára 2021 aj členovia parlamentného výboru pre priemysel. Poslanci vo svojom stanovisku

⁷⁰ Pozri. <https://creativecommons.org/2020/12/03/explore-the-new-cc-legal-data-base-site/> (25.2.2021)

⁷¹ Pozri <https://creativecommons.org/2020/12/16/announcing-our-new-strategy-whats-next-for-cc/> (25.2.2021).

⁷² Európska dátová stratégia. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov. 19. február 2020. COM(2020) 66 final. Táto stratégia spoločne s Bielou knihou o umelej inteligencii (viď vyššie) sú prvými piliermi digitálnej stratégie Európskej komisie.

podporili voľný tok údajov medzi sektormi a krajinami, s tým, že nové európske pravidlá musia rešpektovať európske hodnoty, ako sú právo na súkromie, transparentnosť a základné práva a voľne by sa mali zdieľať len neosobné údaje alebo nezvratne anonymizované údaje. Aspoň stručne je potrebné spomenúť, že prvým zo súboru opatrení oznámených v Európskej dátovej stratégii je návrh *Aktu o správe údajov*,⁷³ ktorý v novembri 2020 zverejnila Európska komisia. Tento návrh je doplnením smernice o otvorených dátach a týka sa údajov v držbe subjektov verejného sektora, na ktoré sa vzťahujú práva iných subjektov, takže nespádajú do rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice.

Aj s ohľadom na Európsku dátovú stratégiu bol začiatkom roka 2021 do medzirezortného pripomienkového konania predložený návrh zákona o údajoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.⁷⁴ Ide o opätovné legislatívne konanie, keďže v roku 2019 bolo predložené veľké množstvo pripomienok. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky okrem toho rozšírilo pôvodne navrhovanú právnu úpravu aj o tzv. referenčne údaje⁷⁵ a úpravu tzv. základných číselníkov.⁷⁶ Ako vyplýva z návrhu zákona, upravujú sa práva a povinnosti subjektov pri manipulácii s údajmi o osobách a pri ich spracúvaní, definuje sa nový právny pojem „moje údaje“, vytvárajú sa špecializované analytické jednotky a špecifická pozícia dátového kurátora, ako aj nový publikačný nástroj Vestník údajov. Zámerom návrhu zákona je tiež zabezpečenie prístupu k údajom za účelom tvorby verejných politík, ale najmä garantovanie primeranej úrovne ochrany pri manipulácii s „mojimi údajmi“.

⁷³ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej správe údajov (akt o správe údajov), 25. novembra 2020, COM(2020) 767 final, 2020/0340 (COD).

⁷⁴ LP/2021/55 Zákon o údajoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online] <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/LP/2021/55> (26.2.2021)

⁷⁵ Tie sú aktuálne upravené v zákone č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov / zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov.

⁷⁶ Tie sú aktuálne upravené v zákone č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

I keď vnímame v návrhu viacero možností na zlepšenie (napr. vytvorenia právneho základu pre spracovanie osobných údajov ako otvorených údajov), hodnotíme ho pozitívne, lebo je dôležitý pre rozvoj výskumu a inovácií na Slovensku. Dátová legislatíva zahŕňa už dnes viacero oblastí. Okrem ochrany osobných údajov do tejto oblasti spadá aj problematika používania otvorených dát (angl. *Open Data*) a opakovaného použitia údajov verejnej správy (angl. *Public Sector Information Re-Use*),⁷⁷ ako aj zákaz geografického limitovania prístupnosti údajov.⁷⁸

4. BREXIT

Brexit (odchod Spojeného kráľovstva z EÚ) nadobudol definitívnu platnosť uplynutím prechodného obdobia definovaného *Dohodou o vystúpení*.⁷⁹ Prechodné obdobie plynulo od 1. februára do 31. de-

⁷⁷ Otvorené dáta sú v súčasnosti čiastkovo upravené vo viacerých právnych predpisoch, a to najmä vo vyhláške Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy a tiež v zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií). Na európskej úrovni je to najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora, ktorá sa má transponovať do 17. júla 2021. V predchádzajúcej smernici (2003/98/ES) sa stanovil súbor minimálnych pravidiel, ktorými sa riadi opakované použitie, a praktické opatrenia na uľahčenie opakovaného použitia existujúcich dokumentov v držbe subjektov verejného sektora členských štátov. Ako sa uvádza v recitáli novoprijatej smernice, z dôvodu rýchleho technologického vývoja pravidlá pôvodne prijaté v roku 2003 a zmenené v roku 2013 už nezodpovedajú týmto rýchlym zmenám. Možnosť opakovane použiť dokumenty, ktoré sú v držbe subjektu verejného sektora, znamená pridanú hodnotu v prospech opätovných používateľov, koncových používateľov a spoločnosti vo všeobecnosti a v mnohých prípadoch aj v prospech samotného subjektu verejného sektora. K praktickým otázkam licencovania otvorených dát pozri ADAMOVÁ, Z. *Prečo a ako licencovať otvorené dáta*. ALVARIA, 15. február 2021 [online] <https://www.alvaria.sk/licencovanie-otvorených-dat/> (26.2.2021).

⁷⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1807 zo 14. novembra 2018 o rámci pre voľný tok iných ako osobných údajov v Európskej únii.

⁷⁹ Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ. [online]. <https://eur-lex.europa.eu/>

cembriu 2020. Do tohto dátumu platili pre občanov, podnikateľov, investorov, študentov, vedcov z členských štátov EÚ a Spojeného kráľovstva rovnaké podmienky ako počas členstva Spojeného kráľovstva v EÚ. Dňa 24. decembra 2020 sa vyjednávacím tímom EÚ a Spojeného kráľovstva, po náročných rokovaníach, podarilo dosiahnuť dohodu o usporiadaní budúcich vzťahov. Nové partnerstvo EÚ so Spojeným kráľovstvom upravuje rámcovo najmä *Dohoda o obchode a spolupráci*.⁸⁰ Okrem obchodu s tovarom a službami, táto časť rieši aj širokú škálu ďalších oblastí ako hospodárska spolupráca, štátna pomoc, daňová transparentnosť, letecká a cestná doprava, energetika a udržateľnosť, rybolov, ochrana údajov či koordináciu sociálneho zabezpečenia. Dohoda stanovuje aj nový rámec presadzovania práva a justičnej spolupráce v trestnoprávných a občianskych veciach.⁸¹

Odchod Spojeného kráľovstva z EÚ má dopad okrem vyššie uvedenej aj na oblasť práva duševného vlastníctva a jednotlivé oblasti, ako autorské práva, práva súvisiace s autorským právom, osobitné právo k databáze *sui generis*, resp. celková oblasť práva priemyselného vlastníctva. Vzhľadom na rozsah problematiky sa nebudeme nižšie venovať všetkým oblastiam práva duševného vlastníctva, ale zameriame sa na oblasť autorského práva, práva k databázam, ktoré sú obzvlášť významné z pohľadu využitia v informačných technológiách, oblasť patentového práva a oblasť ochranných známk.

V prípade autorského práva je potrebné hneď úvodom poukázať na vzájomnú ochranu diel chránených autorským právom medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ, ktorú zabezpečujú viaceré medzinárodné zmluvy o autorských právach. Tie sú nezávislé od členstva Spojeného

pa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12019W/TXT(02)&from=SK (26.2.2021).

⁸⁰ Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej. Ú. v. L 444/14, 31.12.2020 [online]. https://ec.europa.eu/info/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement_en (26.2.2021).

⁸¹ Pozri Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. [online]. <https://www.mzv.sk/brexit-vseobecne-info> (26.2.2021).

kráľovstva v EÚ, preto niektoré otázky z oblasti autorských práv Dohoda o vystúpení osobitne neupravuje. Podstatná časť britského autorského práva bola odvodená v posledných rokoch z právnych predpisov EÚ, keď bolo Spojené kráľovstvo členským štátom EÚ. Z tohto dôvodu existovali v právnych predpisoch Spojeného kráľovstva odkazy na EÚ, EHP a členské štáty. Spojené kráľovstvo prostredníctvom nariadení o duševnom vlastníctve upravilo legislatívne aspekty vystúpenia z formálneho hľadiska.⁸² Tieto nariadenia odstránili alebo opravili odkazy na právne predpisy EÚ o autorských právach Spojeného kráľovstva v EÚ, EHP alebo členských štátoch a podľa možnosti zachovali účinok právnych predpisov Spojeného kráľovstva.

Špecifická situácia nastala v oblasti právnej ochrany databáz. Existujú dva typy ochrany databáz, a to právom *sui generis* a samotným autorským právom. Obe formy ochrany vznikajú bez potreby osobitnej registrácie, pričom autorovi (nositeľovi práv) umožňujú regulovať určité spôsoby použitia databázy inými subjektami. Autorské práva chránia originálny výber alebo usporiadanie materiálu v databáze. Práva k databáze *sui generis* vznikajú v prípade, ak databáza vykazuje kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatný vklad do získania, overenia alebo predvedenia jej obsahu. Originalita nie je podmienkou vzniku osobitného práva k databáze. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ malo dopad na ukončenie vzájomného uznávania osobitného práva k databáze medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. V súvislosti s vystúpením je osobitne riešená situácia uznávania práv v prípade, keď osobitné právo k databáze už vzniklo, t. j. databázy vytvorené pred 1. januárom 2021 budú v EÚ naďalej chránené a naopak. V prípade vzniku databáz po 1. januári 2021 budú osobitnú formu ochrany databázy požívať iba občania Spojeného kráľovstva, rezidenti a podniky tam pôsobiace.⁸³

V oblasti patentového práva nenastali vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ výrazné zmeny pri možnosti získať patentovú ochranu vo

⁸² Pozri The Intellectual Property (Copyright and Related Rights) (Amendment) (EU Exit) Regulations 2019. [online]. <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/605/contents/made> (26.2.2021).

⁸³ Pozri [online]. <https://www.gov.uk/guidance/sui-generis-database-rights> (26.2.2021).

viacerých štátoch Európy. Ak sa prihlasovateľ rozhodne získať patentovú ochranu v dvoch alebo viacerých štátoch, ktoré sú členmi Európskej patentovej organizácie (EPO), môže podať európsku patentovú prihlášku, ktorej členským štátom aj naďalej zostáva Spojené kráľovstvo. Zmluvnými štátmi EPO je celkovo 38 štátov. Účinky európskeho patentu môžu nastať aj na území niektorých nečlenských štátov na základe, tzv. „systému rozšírenia“, do ktorého spadajú štáty Čierna Hora a Bosna a Hercegovina.⁸⁴

Odlišná situácia je v oblasti ochranných známkov, kde bola zavedená a využívaná okrem iného ochranná známka EÚ (EUTM). Prihlášku ochrannej známky EÚ bolo možné podávať prostredníctvom Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO). Spojené kráľovstvo zostalo súčasťou systému ochranných známkov EÚ počas celého prechodného obdobia, ktoré sa skončilo 31. decembra 2020. Spojené kráľovstvo nevytvorilo počas prechodného obdobia porovnateľné práva na ochrannú známku Spojeného kráľovstva. Od 1. januára 2021 už ochranné známky EÚ nebudú chrániť ochranné známky v Spojenom kráľovstve. Podľa Dohody o vystúpení zabezpečí EUIPO vytvorenie porovnateľnej ochrannej známky Spojeného kráľovstva pre všetkých nositeľov práv s existujúcou ochrannou známkou EÚ. Spoločnosti, organizácie alebo jednotlivci, ktorí majú podanú prihlášku EUTM s prebiehajúcim konaním ku koncu prechodného obdobia, budú mať deväť mesiacov od konca prechodného obdobia na to, aby v Spojenom kráľovstve požiadali o získanie obdobnej formy ochrany.

Problematiku vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ v kontexte práv duševného vlastníctva pomerne komplexne spracoval Úrad práva duševného vlastníctva vo Veľkej Británii (UK Intellectual Property Office), ktorý vydal prehľadnú príručku o mapujúcu dopad odchodu na jednotlivé oblasti práva duševného vlastníctva.⁸⁵

⁸⁴ Pozri [online]. <https://www.indprop.gov.sk/?patenty-prihlasovanie-do-zahranicia> (27.2.2021).

⁸⁵ THE UK INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE. [online]. <https://www.gov.uk/government/news/intellectual-property-and-the-transition-period> (26.2.2021).

PREBIEHAJÚCE ZMENY V PRÁVNEJ ÚPRAVE KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI

prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA*

Abstrakt: Príspevok poukazuje na nedokonalú implementáciu EÚ Toolboxu ku kybernetickej bezpečnosti 5G sietí v podmienkach Slovenskej republiky. Autor približuje a kriticky hodnotí prebiehajúcu (a meškajúcu) novelizáciu príslušnej právnej úpravy. Za hlavné nedostatky predloženého návrhu novely zákona o kybernetickej bezpečnosti považuje nedostatočné vymedzenie politického rizika dodávateľov a absentujúcu reguláciu diverzifikácie dodávateľov produktov a služieb a skriningu priamych zahraničných investícií. Návrh tak na jednej strane ide nad rámec EÚ Toolboxu v rozsahu subjektov a služieb, ktorých sa má novela dotknúť, ale na druhej strane opomína viaceré základné odporúčania Toolboxu.

Kľúčové slová: kybernetická bezpečnosť, 5G siete, EÚ Toolbox

Vývoj právnej úpravy kybernetickej bezpečnosti musí nevyhnutne reagovať na pribúdajúce a meniace sa bezpečnostné riziká a hrozby, vyplývajúce z prebiehajúcich spoločenských a technologických zmien. Spoločenské zmeny súvisia najmä s presunom každodenného života a aktivít všetkých fyzických a právnických osôb, ale i štátov a ich orgánov, do digitálneho priestoru.¹ Uvedený spoločenský vývoj sa stáva obzvlášť očividným práve v súčasných podmienkach pandémie ochorenia COVID-19 a s tým spojenou digitalizáciou všetkých druhov sociálnych kontaktov. Technologickým faktorom, na ktorého nástup musí právna úprava kybernetickej bezpečnosti reagovať, je aktuálne najmä

* Autor pôsobí ako profesor teórie a dejín štátu a práva na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. Je členom riešiteľského kolektívu projektu Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci k problematike digitálnej suverenity EÚ, podporeného Grantovou agentúrou Českej republiky. Príspevok je výstupom uvedeného projektu GAČR 20-27227S “*The Advent, Pitfalls and Limits of Digital Sovereignty of the European Union*”.

¹ Porovnaj ŠULC, V. *Kybernetická bezpečnosť*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018.

nástup piatej generácie sietí – „5G sietí“ – ktorých využívanie má podľa predpokladov zasiahnuť takmer všetky sféry života, a má mať i významný ekonomický rozmer.² V príspevku poukážeme na nový druh politických (hybridných) rizík a hrozieb, ktorým v tejto súvislosti čelí kybernetická bezpečnosť 5G sietí, priblížime reakciu na tieto skutočnosti na úrovni Európskej únie, a predstavíme aktuálny pokus o implementáciu príslušných opatrení na našej vnútroštátnej úrovni.

1. 5G siete ako výzva pre kybernetickú bezpečnosť

Definícia 5G sietí vychádza z Odporúčania Komisie z 26. marca 2019 o kybernetickej bezpečnosti 5G sietí, kde je uvedená v bode II. (2) (a) nasledujúco: „*siete 5G*“ sú súbory všetkých príslušných prvkov sieťovej infraštruktúry pre mobilné a bezdrôtové komunikačné technológie používané na pripojenie a služby s pridanou hodnotou s pokročilými výkonnosťnými charakteristikami, ako sú veľmi vysoká rýchlosť a kapacita prenosu dát, malé oneskorenie komunikácie, ultravysoká spoľahlivosť či podpora veľkého počtu pripojených zariadení. Môžu zahŕňať tradičné sieťové prvky založené na predchádzajúcich generáciách mobilných a bezdrôtových komunikačných technológií ako 4G alebo 3G. Sieťami 5G by sa mali rozumieť všetky príslušné časti siete.“³

Správa „Koordinované zhodnotenie rizika kybernetickej bezpečnosti 5G sietí“ („*EU coordinated risk assessment of the cybersecurity of 5G networks*“)⁴ identifikovala nasledujúce rozdiely medzi 5G sieťami a doteraz používanými generáciami sietí:

² BARTOCK, M., CICHONSKI, J., SOUPPAYA, M. *5G Cybersecurity : Preparing a Secure Evolution to 5G*. [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0534&from=EN> [31.12.2020].

³ *Odporúčania Komisie z 26. marca 2019 o kybernetickej bezpečnosti 5G sietí*. [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0534&from=EN> [31.12.2020].

⁴ *EU coordinated risk assessment of the cybersecurity of 5G networks : Report*. [online] https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62132 [31.12.2020].

- presun k softvéru a virtualizácii prostredníctvom technológií „*Software Defined Networks (SDN)*“ a „*Network Functions Virtualisation (NFV)*“, čo bude predstavovať zásadný posun od tradičnej sieťovej architektúry, pretože funkcie už nebudú založené na špecializovanom hardvéri a softvéri; namiesto toho bude funkčnosť a diferenciacia prebiehať v softvéri;
- „rozkúskovanie siete“, ktoré umožní do veľkej miery podporiť oddelenie rôznych vrstiev služieb v tej istej fyzickej sieti, čím sa zvýšia možnosti ponuky diferencovaných služieb v celej sieti;
- menej centralizovaná architektúra ako v predchádzajúcich generáciách mobilnej siete, čo umožní sieti riadiť prenos k výpočtovým zdrojom a službám tretích strán v blízkosti koncového používateľa, čím sa zaisťujú kratšie doby odozvy, než to bolo doteraz.

Pokiaľ ide o ekonomický význam technológie 5G, podľa oznámenia Komisie s názvom „5G pre Európu: Akčný plán“ by „*Celosvetové príjmy z 5G mali v roku 2025 dosiahnuť ekvivalent 225 miliárd eur.*“⁵ Komisia preto už v roku 2013 zahájila partnerstvo medzi verejným a súkromným sektorom 5G (5G-PPP) podporené z verejných zdrojov vo výške 700 miliónov eur, s cieľom zabezpečiť, aby bola technológia 5G v Európe dostupná do roku 2020.

Aj v záujme zaistenia bezpečnosti tejto novej technológie podniká Európska únia (ďalej len „EÚ“) razantné kroky. Je zrejmé, že to znamená nutnosť zaujať ochranný a preventívny postoj, pokiaľ ide o výrobky a služby používané v EÚ, závislé od 5G technológie, s ohľadom na ich predpokladaný široký rozsah využitia a ekonomický aj spoločenský prínos. V prvom rade EÚ v tejto súvislosti vypracovala tzv. EÚ Toolbox (súbor nástrojov), ktorý okrem základných bezpečnostných štandardov navyše vyžaduje, aby technológia 5G nebola závislá od mo-

⁵ *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (Brussels, 14.9.2016, COM(2016) 588 final): 5G for Europe: An Action Plan.* [online] <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-588-EN-F1-1.PDF> [31.12.2020]. Pozri tiež *Commission Staff Working Document: 5G Global Developments (Brussels, 14.9.2016 SWD(2016) 306 final).* [online] <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2016:0306:FIN:EN:PDF> [31.12.2020].

nopolných účastníkov trhu ani od zahraničných poskytovateľov, ktorí by mohli podliehať zahraničnému vplyvu, narúšajúcemu čo i len potenciálne suverenitu EÚ a jej členských štátov. EÚ tu teda volí prístup, ktorý je širším než doteraz využívaný prístup technologickej ochrany vo sfére kybernetickej bezpečnosti. Namiesto ochrany pred neželanými zásahmi na technologickej úrovni sa táto nová úprava zameriava aj na možnosť hybridných hrozieb, resp. takého politického zneužívania technológií 5G sietí, ktoré by zasahovalo do digitálnej suverenity EÚ a jej členských štátov. Podobne ako v prípade všeobecných pravidiel kybernetickej bezpečnosti, ktoré sa uplatňujú aj mimo odvetvia elektronických komunikácií [na základe tzv. smernice NIS – Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii], sa však zatiaľ majú povinnosti na zabezpečenie uvedeného cieľa bezpečnosti 5G technológií, a v širšom zmysle aj digitálnej suverenity EÚ, ukladať iba obmedzenému počtu subjektov, konkrétne nateraz iba poskytovateľom služieb elektronických komunikácií v EÚ. Ide tu o realizáciu právnej politiky prenosu povinností na vybrané dominantné subjekty, ktoré musia zaviesť a dodržiavať požadované pravidlá, aby sa zaistila bezpečnosť využívaných technológií, ktorú by inak nemohli zaistiť samotné štáty a EÚ bez priameho riadenia a priamej kontroly každodenného fungovania sektora elektronických komunikácií.

Tento prístup sumarizuje už spomínané odporúčanie Komisie z 26. marca 2019 o kybernetickej bezpečnosti sietí 5G (ďalej len „Odporúčanie“), ktoré v odôvodnení recitálu 19 rozlišuje medzi technickými (technologickými) a inými faktormi kybernetickej bezpečnosti sietí 5G: *„Riešenie rizík v oblasti kybernetickej bezpečnosti sietí 5G by malo zohľadňovať technické aj iné faktory. Medzi technické faktory môžu patriť aj zraniteľné miesta z hľadiska kybernetickej bezpečnosti, ktoré možno využiť na získanie neoprávneného prístupu k informáciám (kybernetická špionáž, či už z ekonomických alebo politických dôvodov) alebo na iné škodlivé účely (kybernetické útoky zamerané na narušenie alebo zničenie systémov a údajov). Medzi dôležité aspekty, ktoré treba zväziť, by mala patriť potreba chrániť siete počas ich celé-*

ho životného cyklu a potreba zahrnúť všetky príslušné zariadenia, a to aj vo fáze navrhovania, vývoja, obstarávania, zavedenia, prevádzky a údržby sietí 5G.“

Recitál (20) objasňuje „iné“ faktory kybernetickej bezpečnosti: „*Iné faktory môžu zahrnúť regulačné alebo iné požiadavky, ktoré boli uložené dodávateľom zariadení informačných a komunikačných technológií. Pri posúdení významu týchto faktorov by sa malo okrem iného zohľadniť celkové riziko vplyvu tretej krajiny, najmä v súvislosti s jej modelom riadenia, absenciou dohôd o spolupráci v oblasti bezpečnosti alebo podobných opatrení, ako napr. rozhodnutí o primeranosti, súvisiacich s ochranou údajov medzi Úniou a dotknutou treťou krajinou, alebo či je táto krajina zmluvnou stranou viacstranných, medzinárodných alebo dvojstranných dohôd v oblasti kybernetickej bezpečnosti, boja proti počítačovej kriminalite alebo ochrany údajov.*“

V tomto zmysle sa v Odporúčaní tiež nariadilo, aby Európska agentúra pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA) uskutočnila vlastné mapovanie hrozieb v sieťach 5G, a aby do 1. októbra 2019 členské štáty s podporou Komisie spolu s agentúrou ENISA dokončili spoločné preskúmanie vystavenia celej EÚ rizikám súvisiacim so sieťami 5G. Členské štáty predložili výsledky svojich vnútroštátnych hodnotení rizík Komisii a agentúre ENISA v termíne do júla 2019. Príslušná správa bola zverejnená 9. októbra 2019 ako „Koodinované hodnotenie rizika kybernetickej bezpečnosti sietí 5G zo strany EÚ“ („*EU coordinated risk assessment of the cybersecurity of 5G networks*“) (ďalej len „Správa“).⁶ V Správe sa skonštatovalo, že pre kybernetickú bezpečnosť sietí 5G majú osobitný význam dve zainteresované strany: operátori mobilných sietí a výrobcovia telekomunikačných zariadení. To sú teda primárne tie subjekty, na ktoré by sa mala regulácia kybernetickej bezpečnosti 5G sietí zameriavať, či už z hľadiska technologických alebo iných faktorov bezpečnosti.

Operátori mobilných sietí (prvá skupina zainteresovaných strán), poskytujúci služby v EÚ, pritom už v súčasnosti podliehajú právu EÚ

⁶ *EU coordinated risk assessment of the cybersecurity of 5G networks : Report.* [online] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_6049 [31.12.2020].

a detailným vnútroštátnym právnym predpisom členských štátov EÚ, avšak sami zároveň využívajú celý rad subdodávateľov, ktorí im poskytujú rôzne produkty a služby (napr. správu a údržbu siete, dátové centrá atď.), pričom títo subdodávatelia môžu mať sídlo a vykonávať činnosť v inom členskom štáte než sám operátor mobilnej siete, alebo dokonca môžu sídliť aj v tretej krajine mimo EÚ.

Pre trh telekomunikačných zariadení (ktorých výrobcovia predstavujú druhú dôležitú skupinu zainteresovaných strán) je zasa charakteristická predovšetkým obmedzená množina svetových spoločností schopných dodávať požadované technológie veľkým telekomunikačným operátorom. Z hľadiska podielu na trhu sú hlavnými dodávateľmi spoločnosti Huawei, Ericsson a Nokia. Medzi ďalších dodávateľov patria ZTE, Samsung a Cisco¹⁰. Niektorí z týchto dodávateľov pritom majú svoje sídlo a hlavné miesto riadenia v EÚ (Ericsson a Nokia), zatiaľ čo ostatní majú ústredie mimo EÚ. Ich správa a riadenie tiež vykazuje značné rozdiely, napríklad pokiaľ ide o úroveň transparentnosti a typ vlastníckej štruktúry spoločnosti.

Tieto skutočnosti samozrejme prinášajú množstvo nových bezpečnostných výziev spojených s oboma skupinami zainteresovaných strán – či už ide o operátorov mobilných sietí s ich dodávateľmi alebo o výrobcov telekomunikačných zariadení. V tejto súvislosti sa v Správe stanovili kritériá, na základe ktorých by malo byť možné hodnotiť rizikové profily jednotlivých dodávateľov, či výrobcov telekomunikačných zariadení, a to z hľadiska iných než technologických faktorov bezpečnosti. Ide najmä o nasledujúce kritériá:

- a) pravdepodobnosť, že dodávateľ bude podliehať neželanému vplyvu tretieho štátu mimo EÚ, z dôvodu:
 - silného prepojenia medzi dodávateľom a vládou tretieho štátu;
 - právnej úpravy tretieho štátu, najmä ak neexistujú legislatívne alebo demokratické brzdy a rovnováhy alebo ak neexistujú dohody o bezpečnosti alebo ochrane údajov medzi EÚ a daným tretím štátom;
 - špecifik korporátnej štruktúry dodávateľa;
 - schopností tretieho štátu vyvíjať akúkoľvek formu nátlaku vo vzťahu k miestu výroby zariadenia.

- b) schopnosť dodávateľa reálne zabezpečiť dodávku produktov a služieb.⁷

S cieľom zmierniť identifikované riziká a hrozby kybernetickej bezpečnosti sa mal začiatkom roku 2020 na základe najlepších vnútroštátnych postupov pripraviť súbor vhodných, účinných a primeraných možných opatrení na riadenie rizík na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ. Tento súbor nástrojov („*Toolbox*“) mal obsahovať:

- a) zoznam druhov bezpečnostných rizík, ktoré môžu ovplyvniť kybernetickú bezpečnosť sietí 5G (napr. riziko dodávateľského reťazca, riziko zraniteľnosti softvéru, riziko kontroly prístupu, riziká vyplývajúce z právneho a politického rámca, do ktorého dodávateľa zariadení informačných a komunikačných technológií patria) a
- b) súbor možných zmierňujúcich opatrení (napr. certifikácia pre hardvér, softvér alebo služby, formálne testy hardvéru a softvéru alebo kontroly zhody, procesy zabezpečujúce, aby existovali a boli vymáhané kontroly prístupu, identifikácia výrobkov, služieb alebo dodávateľov, ktorí sa považujú za potenciálne nebezpečných, atď.).

Dňa 29. januára 2020 bol skutočne zverejnený „Súbor nástrojov EÚ na opatrenia na zníženie rizika: Kybernetická bezpečnosť sietí 5G“ („*EU toolbox of risk mitigating measures : Cybersecurity of 5G networks*“) (ďalej len „EÚ Toolbox“), na ktorý sa tu zameriame primárne s ohľadom na jeho doterajšiu (ne)implementáciu v podmienkach Slovenskej republiky. V ten istý deň sprevádzalo EÚ Toolbox aj oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Bezpečné zavedenie 5G v EÚ - implementácia súboru nástrojov EÚ“ („*Secure 5G deployment in the EU - Implementing the EU toolbox*“).⁸

⁷ Tamže, s. 22.

⁸ *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions “Secure 5G deployment in the EU - Implementing the EU toolbox”* (Brussels, 29.1.2020, COM(2020) 50 final). [online] <https://ec.europa.eu/transparency/reg-doc/rep/1/2020/EN/COM-2020-50-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF> [31.12.2020].

V EÚ Toolboxe boli členské štáty EÚ vyzvané:

- posilniť bezpečnostné požiadavky na operátorov mobilných sietí (napr. zaviesť kontroly prístupu, pravidlá bezpečnej prevádzky, monitorovanie, obmedzenia outsourcingu konkrétnych úloh a funkcií atď.);
- posúdiť rizikový profil dodávateľov a následne uplatniť príslušné obmedzenia pre dodávateľov považovaných za vysoko rizikových;
- zaistiť, aby mal každý operátor vhodnú stratégiu viacerých dodávateľov, aby sa obmedzila akákoľvek závislosť od jedného dodávateľa (alebo dodávateľov s podobným rizikovým profilom), zabezpečiť primeranú rovnováhu dodávateľov na vnútroštátnej úrovni a vyhnúť sa závislosti od dodávateľov považovaných za vysoko rizikových.

EÚ Toolbox pritom konkrétne špecifikoval 1./ strategické opatrenia, 2./ technické opatrenia a 3./ podporné akcie, ktoré majú členské štáty uplatňovať. Z nich sú to predovšetkým strategické opatrenia, ktoré súvisia s „inými“ než technologickými faktormi bezpečnosti, a ktoré si v členských štátoch EÚ môžu vyžadovať nové osobitné právne úpravy na vnútroštátnej úrovni, resp. zmeny doterajších právnych úprav.

Celkovo bolo identifikovaných osem strategických opatrení:

- SM01 Posilnenie kompetencií vnútroštátnych orgánov;
- SM02 Vykonávanie auditov operátorov a vyžadovanie informácií;
- SM03 Posudzovanie rizikového profilu dodávateľov a uplatňovanie obmedzení pre dodávateľov považovaných za vysoko rizikových;
- SM04 Kontrola využívania dodávateľov služieb a zariadení;
- SM05 Zabezpečenie rozmanitosti dodávateľov pre jednotlivých operátorov mobilných sietí prostredníctvom vhodných stratégií viacerých dodávateľov;
- SM06 Posilnenie odolnosti na národnej úrovni;
- SM07 Identifikácia kľúčových aktív a podpora rozmanitého a udržateľného 5G ekosystému v EÚ;
- SM08 Udržiavanie a budovanie rozmanitosti a kapacít EÚ v budúcich sieťových technológiách.

Je pritom zrejmé, že potenciálnym zasahovaním zahraničných záujmov do suverenity EÚ a jej členských štátov sa zaoberajú najmä strategické opatrenia pod číslami SM03, SM04 a SM05.

EÚ Toolbox v tejto súvislosti odporúča:

- vytvoriť rámec s jasnými kritériami s prihliadnutím na rizikové faktory;
- vykonávať dôkladné hodnotenia rizikového profilu všetkých relevantných dodávateľov na vnútroštátnej úrovni a/alebo na úrovni EÚ;
- na základe posúdenia rizikového profilu uplatniť vhodné obmedzenia;
- podniknúť kroky na zabezpečenie toho, aby operátori mali zavedené primerané kontroly a procesy na riadenie potenciálnych zvyškových rizík;
- vytvoriť právny regulačný rámec, ktorý určuje podmienky, za ktorých splnenia môžu operátori zveriť určité úlohy a funkcie tretím stranám;
- v prípade externe zabezpečovaných funkcií zaviesť zvýšené bezpečnostné opatrenia.

Stručne povedané, cieľom EÚ Toolboxu je posilniť bezpečnostné požiadavky na operátorov mobilných sietí a ich dodávateľov. Operátori by hlavne mali sami posúdiť rizikový profil svojich dodávateľov a uplatniť príslušné obmedzenia pre dodávateľov považovaných za vysoko rizikových. EÚ Toolbox zároveň vyžaduje, aby mal každý operátor stratégiu viacerých dodávateľov, aby sa zabránilo alebo zamedzilo závislosti od jediného dodávateľa (alebo od dodávateľov s podobným rizikovým profilom).⁹

Komisia vyzvala členské štáty a príslušné inštitúcie, agentúry a ďalšie orgány Únie, aby urýchlene vykonali tieto úkony a dosiahli tak súlad s EÚ Toolboxom. Konkrétne mali členské štáty EÚ do 30. apríla 2020 prijať konkrétne a merateľné kroky na vykonávanie súboru kľúčových opatrení odporúčaných v záveroch EÚ Toolboxu a do 30. júna 2020 pripraviť správu o stave realizácie kľúčových opatrení v jednotlivých členských štátoch.¹⁰

⁹ *Secure 5G networks: Questions and Answers on the EU toolbox.* [online] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_127 [31.12.2020].

¹⁰ *Communication from the Commission to the European Parliament, the Coun-*

Dňa 24. júla 2020 členské štáty EÚ s podporou Komisie a agentúry ENISA zverejnili správu o pokroku členských štátov pri implementácii EÚ Toolboxu kybernetickej bezpečnosti 5G sietí, a to na základe vnútroštátnych správ z jednotlivých členských štátov.¹¹ Podľa tohto vyhodnotenia sa už dosiahol pokrok v prípade niektorých opatrení z Toolboxu, a to najmä v nasledujúcich oblastiach:

- kompetencie národných regulačných orgánov kontrolovať bezpečnosť 5G sietí;
- opatrenia zamerané na obmedzenie zapojenia dodávateľov na základe ich rizikového profilu;
- revízia požiadaviek na bezpečnosť a odolnosť sietí u mobilných operátorov.

Na druhej strane, niektoré opatrenia boli v menej pokročilom štádiu implementácie. Podľa tejto správy išlo najmä o potrebu pokroku pri znižovaní rizika závislosti od vysoko rizikových dodávateľov, zavádzanie vhodných stratégií diverzifikácie dodávateľov, pretože na vnútroštátnej úrovni boli identifikované problémy z dôvodu technických alebo prevádzkových ťažkostí (napr. nedostatočná interoperabilita, veľkosť krajiny atď.) a skrining priamych zahraničných investícií.¹²

Na príkladoch niektorých členských štátov boli pritom identifikované tri základné modelové prístupy implementácie EÚ Toolboxu na vnútroštátnej úrovni:

- prístupy využívajúce „veto“: pri nich sa vyžaduje predbežná autorizácia (schválenie) v prípade využívania rizikových dodávateľov,

cil, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions “Secure 5G deployment in the EU - Implementing the EU toolbox” (Brussels, 29.1.2020, COM(2020) 50 final). [online] <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/EN/COM-2020-50-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF> [31.12.2020].

¹¹ *Report on Member States’ Progress in Implementing the EU Toolbox on 5G Cybersecurity.* [online] https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=68510 [31.12.2020].

¹² Tamže. Pozri tiež *Communication from the Commission : Guidance to the Member States concerning foreign direct investment and free movement of capital from third countries, and the protection of Europe’s strategic assets, ahead of the application of Regulation (EU) 2019/452 (FDI Screening Regulation).* [online] https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158676.pdf [31.12.2020].

- prístupy využívajúce „Zoznam neakceptovaných“: pri nich sa vytvára zoznam určitých dodávateľov ako vysoko rizikových alebo nedôveryhodných a
- prístupy využívajúce „Zoznam akceptovaných“: pri nich sa vytvorí zoznam konkrétnych dodávateľov, ktorým je povolené dodávať sieťové zariadenie alebo služby 5G.

Pokiaľ ide o metodiku a faktory na hodnotenie rizikového profilu dodávateľov, podľa správy medzi konkrétne faktory uplatňované jednotlivými členskými štátmi EÚ patria objektívne faktory, ako napríklad pôvod dodávateľov, riziko ovplyvňovania zo strany tretích štátov (napr. pri zohľadnení právneho a politického systému tretieho štátu), informácie špecifické pre konkrétny tretí štát, či spravodajské informácie o možných rizikách a hrozbách.¹³

Napríklad v Taliansku, ktoré využíva prístup „veta“, podľa príslušného zákona dostáva vláda oznámenia týkajúce sa použitia zariadenia alebo služieb súvisiacich so sieťami 5G, ak toto zariadenie alebo služba pochádzajú od dodávateľov zo štátov mimo EÚ.¹⁴ Medzirezortná koordinačná skupina radí vláde o možnom vetovaní takejto zmluvy alebo o ukladaní primeraných bezpečnostných opatrení pri využívaní takéhoto dodávateľa.

V Holandsku zasa vyhláška o bezpečnosti a integrite telekomunikácií z 28. novembra 2019 ustanovuje, že nedôveryhodní dodávateľia budú zaradení na osobitný zoznam neakceptovaných dodávateľov, na základe rôznych kritérií, medzi ktoré patria nasledujúce:

- služba alebo výrobok pochádza zo štátu, ktorého právne predpisy ukladajú neštátnym subjektom povinnosť spolupracovať s vládou tohto štátu, alebo ak je poskytovateľom (dodávateľom) služby alebo produktu priamo štátna (štátom vlastnená) spoločnosť,

¹³ *Report on Member States' Progress in Implementing the EU Toolbox on 5G Cybersecurity.* [online] https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=68510 [31.12.2020]. Táto správa ponúka aj porovnanie prístupov jednotlivých členských štátov, ktoré uvádzame nižšie.

¹⁴ Dekrét č. 21 z 15.3.2012 v znení neskorších predpisov.

- služba alebo produkt pochádza zo štátu s aktívnym útočným spravodajským programom zameraným na Holandsko a holandské záujmy, alebo dodávateľ pochádza zo štátu, s ktorým môžu byť vzťahy napäté do takej miery, že sú mysliteľné také vonkajšie aktivity, ktoré môžu mať vplyv na holandské záujmy.¹⁵

Napokon, Fínsko zaviedlo pravidlo, podľa ktorého sa od prevádzkovateľov vyžaduje, aby zabezpečili, že v prípade potreby môžu byť kritické systémy a ich riadenie, údržba a kontrola bezodkladne presunuté do Fínska.¹⁶

V mnohých členských štátoch však správa skonštatovala nedostačujúci pokrok vo vzťahu k tomu, ako členské štáty EÚ určujú vhodný právny základ na ukladanie povinností z hľadiska diverzifikácie dodávateľov. Doposiaľ sa tak napríklad v Taliansku vyžadovalo od operátorov vypracovanie projektu diverzifikácie, ktorý zahŕňa „vertikálnu“ diverzifikáciu (použitie systémov od rôznych dodávateľov v oblasti hardvéru a softvéru) a „horizontálnu“ diverzifikáciu (použitie rôznych softvérových riešení).

Slovenská republika pritom patrí do množiny tých štátov, ktoré nielenže nezaviedli pravidlá diverzifikácie dodávateľov, ale zatiaľ ešte ani len reguláciu identifikácie vysoko rizikových dodávateľov, na ktorej sa aktuálne pracuje v podobe novely zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti.

2. Nedostatočná implementácia EÚ Toolboxu v Slovenskej republike

V lete 2020 Národný bezpečnostný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NBÚ“) pripravil návrh novely zákona o kybernetickej bezpeč-

¹⁵ *Report on Member States' Progress in Implementing the EU Toolbox on 5G Cybersecurity*. [online] https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=68510 [31.12.2020].

¹⁶ Tamže.

nosti č. 69/2018 Z. z.,¹⁷ s deklarovaným cieľom posilniť právne predpisy v oblasti kybernetickej bezpečnosti so zameraním na posilnenie právomocí príslušných vnútroštátnych orgánov. Predmetom návrhu zákona má byť aj objasnenie niektorých definícií a úprava postupu certifikácie kybernetickej bezpečnosti vyplývajúca z tzv. aktu EÚ o kybernetickej bezpečnosti [EU Cybersecurity Act – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/881 zo 17. apríla 2019 o agentúre ENISA (Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť) a o certifikácii kybernetickej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 526/2013]. Navyše sa však zavádza i nový inštitút blokovania škodlivého obsahu a má sa tiež podrobnejšie upraviť pozícia audítora kybernetickej bezpečnosti. Verejnosť a orgány verejnej moci mohli predložiť pripomienky k predbežnej informácii o tomto legislatívnom procese v období od 10. júla 2020 do 23. augusta 2020. Už v rámci predbežnej informácie boli pritom k predbežnému návrhu materiálu doručené dve vyjadrenia, ktoré navrhli zohľadniť v návrhu zákona odporúčanie Komisie (EÚ) 2019/534 z 26. marca 2019 o kybernetickej bezpečnosti sietí 5G, ako aj konkrétne opatrenia vyplývajúce z balíka nástrojov EÚ Toolbox.

Napriek tomu navrhovaný text po jeho zverejnení nezohľadňoval EU Toolbox v dostatočnej miere, a naopak sústredil sa práve na tie otázky, ktoré i verejnosť považovala za sporné – najmä blokovanie škodlivého obsahu a prístup NBÚ do všetkých informačných systémov prevádzkovateľov základných služieb. V súvislosti s možnosťou zákazu využívania produktov a služieb niektorých dodávateľov návrh neobsahoval žiadne konkrétne kritériá pre vyhodnotenie rizikovosti týchto dodávateľov a ich produktov a služieb. Napokon, o diverzifikácii dodávateľov návrh úplne mlčal. Pôvodný návrh teda dával NBÚ do rúk príliš široké oprávnenia bez akýchkoľvek brzd a protiváh, ale pritom nenapíňal požiadavky EÚ Toolboxu.

¹⁷ LP/2020/400 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [online] <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/400> [31.12.2020].

Na nasledujúcich riadkoch sa zameriame najmä na dva sporné okruhy problémov v predloženom návrhu novely, ktoré súvisia so zákazom využívania niektorých produktov a služieb a s možnosťou blokovania škodlivého obsahu.

Pokiaľ ide o prvý okruh problémov, novonavrhovaný § 27a zavádzal oprávnenie NBÚ zakázať alebo obmedziť prevádzkovateľovi základnej služby (nielen v odvetví elektronických komunikácií) využívať konkrétny produkt, proces alebo službu z dôvodu bezpečnostných záujmov štátu a z dôvodu závažných okolností predpokladaných zákonom. Podľa dôvodovej správy je táto úprava „*pokračovaním implementácie EÚ Toolbox*“. Má pritom platiť, že obmedzenie alebo zákaz možno realizovať len na základe podrobnej analýzy rizík a len na základe vyjadrenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky. Konkrétne rozhodnutie sa má zverejniť v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, pričom sa musí určiť aj primeraná doba na odstránenie nežiaduceho produktu a jeho nahradenie novým.

Vo vzťahu k druhému okruhu problémov má nové ustanovenie § 27b a § 27c umožňovať „*blokovanie infikovaných domén a IP adries, ako reaktívne opatrenie vedúce k zamedzeniu prístupu k škodlivému obsahu*“. Navrhované ustanovenie upravilo, že NBÚ vykonáva blokovanie v rámci riešenia kybernetického bezpečnostného incidentu. Konkrétne má o ňom vydať rozhodnutie, v ktorom určí metódu (spôsob) blokovania a sám blokovanie vykoná. Spôsob blokovania má vychádzať z metód uvedených vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý vydá úrad. Ustanovenie § 27c má v nadväznosti na predchádzajúci paragraf ustanoviť možnosť vykonať blokovanie aj na základe žiadosti iného subjektu.

Najmä proti možnosti blokovania škodlivého obsahu sa pritom v rámci medzirezortného pripomienkového konania vyslovilo množstvo pripomienkujúcich subjektov. Celkovo bolo vznesených až 381 pripomienok, z toho 219 zásadných. Okrem toho sa však namietali aj ďalšie naznačené nedostatky návrhu novely – možnosť prístupu NBÚ do všetkých informačných systémov prevádzkovateľov základných služieb a nedostatočná implementácia EÚ Toolboxu.

Asociácia kybernetickej bezpečnosti (ďalej len „AKB“) tak naprí-

klad navrhla vypustiť navrhované znenie § 24 ods. 7 o prístupe do informačných systémov (pripomienku v obdobnom zmysle predložila aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky). Mala totiž za to, že v ňom ide o veľmi široké oprávnenie NBÚ požadovať po ktoromkoľvek prevádzkovateľovi základnej služby zasielať mu ním určené systémové informácie zo sietí a informačných systémov. Podľa AKB, *„úrad sa môže doslova kedykoľvek a vo vzťahu ku ktorémukoľvek prevádzkovateľovi základnej služby rozhodnúť, aby mu ním určeným spôsobom zasielal systémové informácie (logy), čo je neprijateľné a zároveň vysoko rizikové, koncentrovať takto citlivé záznamy, nevynímajúc informácie podliehajúce osobitnému režimu ochrany (napr. bankové tajomstvo, daňové tajomstvo a pod.) na jedinom štátnom orgáne podľa jeho ľubovôle, v ním určenom obsahu, rozsahu a forme.“* Terčom kritiky pritom bolo i to, že súčasne *„úrad navrhuje pri tomto novom inštitúte vyňať pôsobnosť správneho poriadku, čo ešte viac oslabuje účinnú ochranu jednotlivcov pred takýmto výrazným zásahom a zásadne a neprimerane posilňuje kompetenciu úradu, ktorého konanie by mohol posudzovať až súd, a to dávno po tom, čo by jeho rozhodnutie o presmerovaní systémových informácií bolo vykonané. Prípadný výrok súdu o protiprávnosti alebo nezákonnosti rozhodnutia úradu by tak strácal akýkoľvek význam.“*¹⁸

AKB však primárne navrhovala vypustiť navrhované znenie § 27a až 27c (pripomienku v obdobnom zmysle predložila aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky), v ktorom si NBÚ navrhuje novú kompetenciu, a to rozhodovať o blokovani škodlivého obsahu pri riešení kybernetického bezpečnostného incidentu a o zákaze niektorých produktov a služieb. Podľa pripomienky ide vo vzťahu k blokovaniu o veľmi široko a neurčito koncipované oprávnenie NBÚ blokovať škodlivý obsah pri riešení kybernetického bezpečnostného incidentu. Išlo by teda *„o ďalšie oprávnenie úradu, pri ktorom absentujú konkrétne pravidlá zamedzujúce zneužitiu, ktoré je*

¹⁸ Tamže.

nepredvídateľné a nie je možné sa voči nemu účinne (právne) brániť, nakoľko konanie úradu v rozsahu tejto kompetencie je vyňaté z pôsobnosti správneho poriadku, v dôsledku čoho sú dotknuté osoby nútené domáhať sa ochrany svojich práv a nárokov výlučne súdnou cestou.“ „Súčasne nie je na základe týchto ustanovení zrejmé, ako bude úrad rozhodovať o blokovaní, hlavne o tom, na ktorej infraštruktúre je potrebné blokovanie vykonať ..., čo sa vlastne blokovat bude, napr. iba IP adresa alebo doména, webové sídlo, DNS dotazy, spam? Alebo čokoľvek podľa vlastného uváženia?“ Pripomienkujúce subjekty kladú aj ďalšie otázky: „Čo, ak takéto zablokovanie znemožní poskytovanie základnej služby? Čo znášanie nákladov, ktoré prevádzkovateľovi vzniknú? Čo časové ohraničenie rozhodnutia? (z návrhu by malo byť zrejmé, že nebude trvať aj po odstránení škodlivého obsahu. Ako sa bude rozhodovať o odblokovaní? V akej lehote? Aj takéto rozhodnutie úradu bude konečné?“¹⁹

AKB aj Americká obchodná komora tiež v rámci svojich pripomienok navrhli viac zohľadniť EÚ Toolbox. Pripomienku v obdobnom zmysle predložilo aj Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Argumentovali pritom tým, že „Potreba a nevyhnutnosť implementácie EÚ Toolboxu do právneho poriadku Slovenskej republiky je podčiarknutá aj závermi, ktoré prijala Európska rada na svojom mimoriadnom zasadnutí 1. a 2. októbra 2020: „11. Európska rada schvaľuje závery Rady z 9. júna 2020 o formovaní digitálnej budúcnosti Európy. Vyzýva EÚ a členské štáty, aby v plnej miere využívali súbor nástrojov EÚ pre kybernetickú bezpečnosť 5G prijatý 29. januára 2020, a najmä aby uplatňovali príslušné obmedzenia týkajúce sa vysokorizikových dodávateľov v prípade kľúčových aktív, ktoré sú v koordinovaných posúdeniach rizík EÚ vymedzené ako kritické a citlivé. Európska rada zdôrazňuje, že potenciálni dodávatelia technológií 5G sa musia posudzovať na základe spoločných objektívnych kritérií.““

Návrhu novely pritom vytýkali, že práve tzv. strategické opatrenia „sú oblasťou, na ktorú zákon žiadnym spôsobom nereflektuje (príp. len veľmi okrajovo a účelovo, vyťahujúc si z nich oprávnenia bez akejkoľvek kontroly), nakoľko mu nie sú známe pojmy ako politické riziká, riziká

¹⁹ Tamže.

spojené s vplyvmi tretích štátov na dodávateľov, hybridné hrozby a pod.“ a obmedzuje sa na hrozby, zraniteľnosti a riziká technického či technologického charakteru. Dodajme, že tiež nezohľadňuje potrebu diverzifikácie dodávateľov.

Navrhovaná novela tiež podľa pripomienkujúcich subjektov zavádza veľmi široké oprávnenie NBÚ zakázať alebo obmedziť ktorémukoľvek prevádzkovateľovi základnej služby používať konkrétny produkt, proces alebo službu pod vágne koncipovanou podmienkou „*ak je to potrebné na zaistenie kybernetickej bezpečnosti, alebo z dôvodov bezpečnostného záujmu Slovenskej republiky*“, pod čo je možné subsumovať v zásade čokoľvek. Poukázali pritom tiež na skutočnosť, že cestou využitou v iných štátoch je vytvorenie zoznamu „*rizikových dodávateľov*“ podľa „*vopred zadefinovaných parametrov, ktoré sú transparentné a objektívne a ktorý (zoznam) následne poskytuje rámec pre prevádzkovateľov základných služieb, akých dodávateľov nemôžu do budúcnosti využívať. Zoznam je priebežne aktualizovaný, je vytvorený priestor na „obranu“ zo strany dodávateľov na tomto zozname vyvíniť sa a preukázať, že dané hybridné hrozby a politické riziká na ich strane nie sú alebo už nie sú.*“ Obe pripomienkujúce inštitúcie (AKB aj Americká obchodná komora) preto navrhli nové paragrafové znenie príslušných ustanovení.

Tieto zásadné pripomienky skutočne NBÚ sčasti zohľadnil a zapracoval. Do ďalšieho legislatívneho procesu tak predložil už mierne pozmenený text návrhu novely. Do právomocí NBÚ však má i podľa tohto upraveného znenia naďalej patriť možnosť blokovania škodlivého obsahu a škodlivej aktivity, ako aj posudzovanie bezpečnostných rizík tretej strany (ale stále sa nezohľadňuje nutnosť diverzifikácie dodávateľov ani skrýning priamych zahraničných investícií) – v ustanovení § 5 sa totiž odsek 1 dopĺňa písmenami, ktoré dopĺňajú výpočet kompetencií NBÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti a znejú:

„y) vydáva rozhodnutie o blokovaní škodlivého obsahu alebo škodlivej aktivity, ktorá smeruje do alebo z kybernetického priestoru Slovenskej republiky (ďalej len „blokovanie“) a zabezpečuje vykonanie tohto rozhodnutia; blokovanie vykonáva aj na základe žiadosti,

af) posudzuje bezpečnostné riziká tretej strany pre kybernetickú bez-

pečnosť Slovenskej republiky a správu o posúdení predkladá Bezpečnostnej rade Slovenskej republiky.“ .

Na kritiku vyslovenú v medzirezortnom pripomienkovom konaní sa reaguje podrobnejšou úpravou blokovania, s prepojením na predpokladanú vyhlášku o blokovaní. Rozhodnutie NBÚ o blokovaní tak musí spĺňať presne vymedzené náležitosti, keď musí obsahovať najmä:

- a) identifikáciu úradu,
- b) identifikáciu osoby, ktorá prevádzkuje infraštruktúru, na ktorej je blokovanie potrebné vykonať,
- c) identifikáciu škodlivého obsahu alebo škodlivej aktivity,
- d) dôvod blokovania,
- e) spôsob blokovania,
- f) lehotu na vykonanie blokovania, trvanie blokovania a možnosti jeho odblokovania,
- g) poučenie.

Na účely blokovania sa pritom škodlivým obsahom rozumie programový prostriedok alebo údaj, ktorý zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť kybernetický bezpečnostný incident. Škodlivou aktivitou sa rozumie akákoľvek činnosť, ktorá zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť kybernetický bezpečnostný incident, ako napr. podvodná činnosť, odcudzenie osobných údajov alebo citlivých údajov.

Podľa navrhovaného ustanovenia § 27c, môže NBÚ vykonať blokovanie aj na základe žiadosti iného subjektu podľa osobitného predpisu. Pritom zodpovednosť za škodu spôsobenú blokovaním v takom prípade znáša žiadateľ.

Podrobnosti blokovania má upravovať osobitná vyhláška NBÚ, podľa ktorej návrhu blokovat' možno:

1. IP adresu, doménu alebo URL, na ktorých sa nachádza:
 - phishingová stránka alebo server riadiaci phishingové aktivity,
 - škodlivý kód,
 - riadiaci server pre riadenie botnetovej siete.
2. IP adresu alebo doménu, prostredníctvom ktorej sa vykonáva:
 - DDoS útok,
 - skenovanie,
 - bruteforce útoky alebo pokusy,
 - pokusy o prienik.

Správne právne nadefinovanie týchto pojmov a podradenie škodlivých aktivít pod tieto pojmy je nepochybne náročnou legislatívnou úlohou.

V súvislosti s hodnotením rizika, ktoré predstavujú dodávatelia produktov a služieb, resp. všeobecne tretie strany, sa v ustanovení § 20 návrhu novely má za odsek 4 vložiť nový odsek 5, ktorý znie: *„Bezpečnostné opatrenia sa prijímajú a realizujú na základe analýzy rizík kybernetickej bezpečnosti, ktorá určuje pravdepodobnosť vzniku škodlivej udalosti. Súčasťou analýzy rizík je aj analýza politického rizika tretej strany, pričom politické riziko predstavuje také riziko, ktoré je spôsobilé geopolitickou lokalizáciou tretej strany a zahŕňa analýzu právnych predpisov v oblasti ochrany základných ľudských práv a slobôd, ochrany osobných údajov a ochrany informácií. Politické riziká úrad zverejňuje v jednotnom informačnom systéme kybernetickej bezpečnosti.“* V porovnaní s prvotnou textáciou návrhu novely tu teda vidno určitý posun – zaviedol sa pojem politického rizika, pričom je však toto riziko definované iba príkladmi, ako je „geopolitická lokalizácia tretej strany“, čo je samo osebe dosť neurčité vymedzenie rizika. V porovnaní s inými štátmi EÚ možno tiež poukázať na to, že medzi zdrojmi rizika nie je uvedená napríklad štátna kontrola/štátne vlastníctvo dodávateľa tovarov a služieb, čo možno iba veľmi voľne podradiť pod pojem „geopolitická lokalizácia tretej strany“.

Celý proces má pritom podľa návrhu novely vyzerať tak, že pred zákazom používania niektorých produktov či služieb z dôvodov politického rizika požiada NBÚ o vyjadrenie Bezpečnostnú radu, pričom oznámenie o začatí konania sa zverejní na stránke NBÚ (v jednotnom informačnom systéme kybernetickej bezpečnosti) a konečné rozhodnutie o zákaze sa odpublikuje v Zbierke zákonov, ktorá tým sama začne nadobúdať mierne inú povahu než na akú sme dnes zvyknutí. Rozhodnutie pritom bude súdne preskúmateľné, čo tiež v prípade zvrátenia pôvodného rozhodnutia bude vyžadovať ďalšie publikácie v Zbierke zákonov.

Podľa navrhovanej textácie má mať NBÚ právo rozhodnutím zakázať alebo obmedziť používanie konkrétneho produktu, procesu alebo služby využívaných na poskytovanie základnej služby, ak zistí,

že takéto používanie neumožňuje alebo zásadným spôsobom sťažuje udržanie kybernetickej bezpečnosti, a tým ohrozuje život alebo zdravie osôb, hospodárske fungovanie štátu, verejný poriadok, bezpečnosť alebo majetok osôb, alebo ohrozuje bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky.

Aj táto textácia je pritom zjavne veľmi široko koncipovaná, pričom v legislatívnom procese sa predkladateľ vyjadril, že podrobnosti by mali byť upravené v doteraz nezverejnenej vyhláske. Otázne pritom zostáva, či takéto vyhláska nepôjde svojimi podrobnejšími ustanoveniami nad rámec zákona samotného.

Napokon, novela zákona navyše stále ani v tomto upravenom znení neupravuje diverzifikáciu dodávateľov tovarov a služieb, čo je jedna z kľúčových požiadaviek EU Toolboxu.

Pre úplnosť, po zohľadnení pripomienok sa len čiastočne zmiernila povinnosť poskytovať NBÚ súčinnosť – vyňali sa z nej v porovnaní s prvotným návrhom spravodajské služby. Podľa novej právnej úpravy (§ 10a) tak *„orgán verejnej moci, prevádzkovateľ základnej služby, právnická osoba a fyzická osoba sú povinní poskytnúť úradu na plnenie jeho úloh podľa tohto zákona požadovanú súčinnosť a informácie získané z vlastnej činnosti dôležité na zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti; informácie sa poskytujú len za podmienky, že ich poskytnutím nedôjde k ohrozeniu plnenia konkrétnej úlohy podľa osobitného predpisu alebo spravodajskej služby podľa osobitného predpisu alebo k odhaleniu jej zdrojov, prostriedkov, totožnosti osôb, ktoré konajú v jej prospech, alebo k ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.“* V nadväznosti na to sa tiež obmedzila pôvodne neobmedzená možnosť NBÚ získavať všetky systémové informácie (logy) – vylúčila sa konkrétne oblasť obrany a bezpečnosti a zaviedli sa dva stupne požadovania takýchto informácií – buď ich poskytne sám prevádzkovateľ podľa požiadaviek určených NBÚ, alebo ak ich neposkytne, až potom môže žiadať NBÚ priamy prístup do sietí prevádzkovateľa (§ 24a).

3. Ďalší vývoj na úrovni EÚ

Kým Slovenská republika stále ešte len pracovala na legislatívnom procese novelizácie zákona o kybernetickej bezpečnosti, v decembri 2020 Komisia zverejnila ďalšiu správu o dopadoch na kybernetickú bezpečnosť sietí 5G.²⁰ Ukázalo sa, že od schválenia EÚ Toolboxu sa dosiahol značný pokrok, a že väčšina členských štátov je na dobrej ceste dokončiť významnú časť implementácie EÚ Toolboxu už v blízkej budúcnosti, aj keď s určitými národnými rozdielmi a s niektorými pretrvávajúcimi nedostatkami, ktoré boli uvedené už v správe o pokroku zverejnenej v júli 2020.²¹

Konkrétne, podľa správy z decembra 2020,²² pokiaľ ide o diverzifikáciu a spoľahlivosť dodávateľov (SM05 a SM06), niekoľko členských štátov medzičasom zaviedlo opatrenia, ktoré napríklad požadujú, aby operátori predložili svoje vlastné stratégie diverzifikácie vnútroštátnym orgánom a zabezpečili prijatie opatrení na zvýšenie ich odolnosti a bezpečnostnej spoľahlivosti. Komisia tiež udáva, že tie členské štáty, ktoré zatiaľ neprijali konkrétne opatrenia, argumentujú napríklad svojou geografickou rozlohou a tomu zodpovedajúcemu nízkemu počtu možných dodávateľov, ťažkosťami s definovaním vhodných stratégií, problémami s interoperabilitou a i. Sem zrejme patrí aj Slovenská republika.

Mnoho členských štátov tiež vraj požaduje ďalšie konzultácie na úrovni EÚ za účelom prediskutovania možných praktických postupov na národnej úrovni. Na túto tému uskutočnil aj BEREC (Orgán európ-

²⁰ *Commission Staff Working Document : Report on the impacts of the Commission Recommendation of 26 March 2019 on the Cybersecurity of 5G networks. SWD(2020) 357 final.* [online] <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14354-2020-INIT/en/pdf> [31.12.2020].

²¹ *Report on Member States' Progress in Implementing the EU Toolbox on 5G Cybersecurity.* [online] https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=68510 [31.12.2020].

²² *Commission Staff Working Document : Report on the impacts of the Commission Recommendation of 26 March 2019 on the Cybersecurity of 5G networks. SWD(2020) 357 final.* [online] <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14354-2020-INIT/en/pdf> [31.12.2020].

ských regulátorov pre elektronické komunikácie) prieskum, ktorý sa podrobnejšie zaoberá stavom implementácie SM05 a SM06 a poskytuje prehľad súčasnej dodávateľskej základne operátorov v EÚ.²³

Osobitný problém pritom vraj podľa tejto ostatnej správy z decembra 2020²⁴ predstavuje skrining priamych zahraničných investícií. V súčasnosti existuje 15 členských štátov, ktoré majú zavedené národné mechanizmy skriningu. Niekoľko ďalších členských štátov uviedlo, že u nich prebieha proces vývoja systému skriningu priamych zahraničných investícií.²⁵ Slovenská republika takýto skrining vo svojej novele zákona o kybernetickej bezpečnosti nezohľadňuje, patrí teda medzi tie členské štáty EÚ, ktoré aj v tejto oblasti možno zaradiť do skupiny štátov nedostatočne implementujúcich EÚ Toolbox. V reakcii na nariadenie EÚ 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie, však aspoň Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky pripravilo zodpovedajúcu vnútroštátnu právnu úpravu, umožňujúcu realizáciu tohto nariadenia v podmienkach Slovenskej republiky, ktorá by sa mala primerane vzťahovať aj na investície do elektronických komunikácií. Tento aspekt však novela zákona o kybernetickej bezpečnosti výslovne nereflektuje, čo v spojení s inými vyššie uvedenými nedostatkami naznačuje, že ani aktuálne znenie návrhu novely zákona nemusí byť tým konečným.

Záver

Slovenská republika v prebiehajúcim procese novelizácie zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti nateraz nezohľadnila v plnej miere EÚ Toolbox a neimplementovala jeho požiadavky tak, aby zabezpečila cieľ digitálnej suverenity EÚ, ani digitálnej suverenity Slovenskej republiky. V príspevku sme pritom poskytli prehľad rôznych

²³ Tamže.

²⁴ Tamže.

²⁵ Tamže.

regulačných modelov používaných v iných členských štátoch EÚ, ktorými sa môže Slovenská republika a ďalšie členské štáty EÚ inšpirovať pri implementácii EÚ Toolboxu – a to najmä z hľadiska zaistenia bezpečnostnej spoľahlivosti dodávateľov, ako aj z hľadiska ich diverzifikácie. Pokiaľ ide o prvé uvedené, dávame pritom na zváženie či namiesto zoznamu neakceptovaných dodávateľov a s tým spojených komplikácií spojených s vylúčením a následným preskúmvaním takýchto rozhodnutí nezvoliť radšej cestu pozitívneho zoznamu „povolených“ dodávateľov, zostaveného na základe žiadostí jednotlivých poskytovateľov o zaradenie do takéhoto zoznamu, vyhodnotených na základe objektívnych kritérií, ktoré môžu byť vytvorené napríklad podľa holandského príkladu. Pokiaľ ide o diverzifikáciu, naznačili sme cestu povinnosti predloženia stratégií diverzifikácií samotnými operátormi, a to ako na úrovni vertikálnej, tak i horizontálnej – napríklad podľa vzoru talianskej úpravy. Právna úprava diverzifikácie dodávateľov by však pritom určite mala brať do úvahy aj prechodné, „intertemporálne“ aspekty – rešpektovanie existujúcich zmlúv a ich postupné obmedzovanie čo do rozsahu a trvania, s cieľom dosiahnuť cieľ diverzifikácie v určenom časovom horizonte. Napokon, je nevyhnutné zaistiť tiež súlad zákona o kybernetickej bezpečnosti so všeobecnými požiadavkami skríningu priamych zahraničných investícií. V oboch týchto procesoch má hrať významnú rolu Bezpečnostná rada Slovenskej republiky, bolo by však vhodné, aby tieto procesy aj inak boli zladené a vykazovali obdobné prvky. Napokon, nad rámec EÚ Toolboxu už idú kompetencie NBÚ v oblasti prístupu k systémovým informáciám a v oblasti blokovania škodlivého obsahu, pri ktorých je potrebné dbať na to, aby princípy tejto úpravy boli vyjadrené v samotnom zákone, a nie iba vo vykonávacích predpisoch, ktoré by mohli ísť nad rámec zákonného splnomocnenia, v rozpore s princípmi právneho štátu a princípmi výstavby právneho poriadku Slovenskej republiky.

Zároveň však platí, že vývoj právnej úpravy kybernetickej bezpečnosti sa ani doterajšími aktivitami EÚ v oblasti bezpečnosti 5G sietí zďaleka nekončí. Okrem správy o implementácii EÚ Toolboxu boli totiž v decembri 2020 zverejnené aj návrhy ďalších dôležitých dokumentov pre oblasť kybernetickej bezpečnosti – najmä návrh novej

smernice o odolnosti kritickéj infraštruktúry²⁶, či návrh novej smernice o kybernetickej bezpečnosti (tzv. NIS 2),²⁷ ktorá má za cieľ odstrániť niektoré nedostatky identifikované v rámci aplikácie pôvodnej smernice NIS. Navrhuje sa najmä prestať rozlišovať medzi prevádzkovateľmi základných služieb a poskytovateľmi digitálnych služieb, ale i zaviesť jasné kritériá veľkosti subjektov, ktoré budú podliehať povinnostiam zo smernice, pričom sa však má zároveň i rozšíriť okruh oblastí, ktoré majú predstavovať predmet ochrany z hľadiska kybernetickej bezpečnosti.²⁸ Majú sa tiež zaviesť konkrétne minimálne požiadavky na zaistenie kybernetickej bezpečnosti. Predpokladá sa tiež väčší dôraz na preverovanie dodávateľov služieb a väčšia harmonizácia sankcií naprieč členskými štátmi EÚ.²⁹ V dohľadnej dobe tak zrejme slovenský zákon o kybernetickej bezpečnosti bude čeliť ďalšej podstatnej novelizácii, alebo priamo nahradeniu novým zákonom.

²⁶ *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the resilience of critical entities.* [online] https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/home-affairs/files/pdf/15122020_proposal_directive_resilience_critical_entities_com-2020-829_en.pdf [31.12.2020].

²⁷ *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on measures for a high common level of cybersecurity across the Union, repealing Directive (EU) 2016/1148.* [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020PC0823> [31.12.2020].

²⁸ Na viaceré nedostatky právnej úpravy v tejto súvislosti upozorňujú autori komentára ANDRAŠKO, J., GÁBRIS, T., HOCHMANN, J., OLEJÁR, D. *Zákon o kybernetickej bezpečnosti. Komentár.* Bratislava: Wolters Kluwer, 2018.

²⁹ Bližšie pozri *Proposal for directive on measures for high common level of cybersecurity across the Union.* [online] <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-directive-measures-high-common-level-cybersecurity-across-union> [31.12.2020].

AUTORSKÉ PRÁVO Z POHLADU POUŽÍVATEĽOV INTERNETU V EÚ, USA A JAPONSKU

prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D.*

Abstrakt: Tento príspevok sa snaží vniesť svetlo do problematiky, ktorej čelí súčasná autorské právo v digitálnom prostredí a ktorá spočíva v tom, že široká verejnosť údajne úplne ignoruje a prehliada autorské právo v praxi. Za týmto účelom príspevok vychádza z empirickej štúdie, ktorá skúma, ako široká verejnosť vníma rôzne komerčné a súkromné netvorivé použitia predmetov chránených autorským právom bez súhlasu získaného od dotknutých nositeľov práv. Táto štúdia poukazuje na to, že na rozdiel od bežne prezentovaných názorov široká verejnosť jasne uznáva autorské právo a považuje používanie autorských diel na komerčné účely alebo vo veľkom rozsahu bez súhlasu ich tvorcov za nesprávne. Týmto sa zjavne potvrdzuje, že právo duševného vlastníctva, a obzvlášť autorské právo, má pevné základy v spoločenských normách uznávaných širokou verejnosťou a nie je len výtvorom pozitívneho práva. Zároveň sa však potvrdzuje výrazný rozdiel medzi pohľadom verejnosti a posledným trendom v oblasti ochrany autorského práva, ktorý sa snaží zúžiť rôzne použitia autorských diel pre súkromnú potrebu. To vysvetľuje, prečo takúto právnu úpravu, ktorá nemá oporu v spoločenských normách, je dosť náročné presadiť v praxi, najmä keď sa snaží zmeniť spoločenské správanie, ktoré sa považuje verejnosťou za bežné a správne.

Kľúčové slová: autorské právo, porušovanie autorských práv, netvorivé vyhotovenie rozmnoženiny, vyhotovenie rozmnoženiny pre súkromnú potrebu, internetová anketa, spoločenské normy, sťahovanie z internetu, sprístupňovanie diela verejnosti.

Autorské právo sa v ostatných desaťročiach pretransformovalo z právnej oblasti, ktorá upravovala špecifické aspekty zábavného prie-

* Prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D. pôsobí ako profesor so špecializáciou na právo duševného vlastníctva a ako člen Výskumného ústavu informačného práva a politiky na Právnickej fakulte Hokkaidskej univerzity v Japonsku. Táto štúdia bola podporená JSPS KAKENHI grantom č. 18K01380. Autor ďakuje editorke tohto zborníka za hodnotné pripomienky k príspevku.

myslu, na právnu úpravu zasahujúcu do najrôznejších sfér každodenného života širokej verejnosti. Preto kým v minulosti sa autorskoprávne použitie vzťahovalo predovšetkým na rôzne podnikateľské činnosti v oblasti zábavného priemyslu,¹ dnes bežný človek vedome, často dokonca aj nevedome, autorskoprávne používa najrôznejšie druhy autorských diel pri bežných činnostiach, či už ide o prehliadanie alebo čítanie novín alebo elektronických knížiek na tablete alebo inteligentnom telefóne, streamovanie hudby, filmov a televíznych programov z internetu alebo zdieľanie obľúbených fotografií alebo videí na spoločenských sieťach.²

S touto zmenou tiež súvisí zvýšený záujem masmédií o autorskoprávnu oblasť. V dnešnej dobe sa široká verejnosť bežne môže dočítať o mnohých problémoch a sporoch súvisiacich s uplatňovaním autorského práva. Napríklad, nie tak nedávno sa verejnosť mohla dočítať o problémoch, ktorým musia čeliť samosprávy a školy pri používaní ľudových alebo zľudovených piesní na nimi organizovaných verejných podujatiach.³ Dôvodom bolo, že sa príslušná organizácia kolektívnej správy domáhala úhrady autorských odmien za používanie spracovaní daných piesní chránených autorským právom bez ohľadu na to, či došlo v skutočnosti k takému použitiu.

Pravidelne sa tiež možno dočítať o tom, ako sa viacerí slovenskí autori a interpreti sťažujú na nedostatočné používanie pôvodnej slovenskej tvorby v rádiovom alebo televíznom vysielaní, pretože je podľa nich zahraničná tvorba zvýhodnená alebo preferovaná z rôznych dô-

¹ Pozri napr. KHAN, B.Z. *The Democratization of Invention: Patents and Copyrights in American Economic Development, 1790–1920*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005, s. 225 – 254.

² Pozri napr. LITMAN, J. The Exclusive Right to Read. In: *Cardozo Arts & Entertainment Law Journal*, 1994, roč. XIII, s. 29. LITMAN, J. Readers' Copyright. In: *Journal of the Copyright Society of the USA*, 2011, roč. LVIII, s. 325.

³ Pozri napr. OKOLIČÁNIOVÁ, E. Kto zaspieva, toho SOZA zinkasuje. *Pravda* [online]. 6. júna 2012. <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/174649-kto-zaspieva-toho-soza-zinkasuje/> [cit. 9.2.2021]. SOZA sa zbláznila: Za spev detí hrozia dokonca políciou! In: *Čas* [online]. 7. júna 2012. <https://www.cas.sk/clanok/225328/soza-sa-zblaznila-za-spev-deti-hrozia-dokonca-policiou/> [cit. 9.2.2021].

vodov.⁴ Keďže je bežné, že výroba jedného dielu amerického televízneho seriálu určeného pre hlavný vysielací čas môže stať viac ako 1 milión amerických dolárov,⁵ domáca produkcia jej nemá šancu v tomto ohľade konkurovať. Tento nepomer je spôsobený rozdielom vo veľkosti trhu v Spojených štátoch amerických a na Slovensku, ktorý ovplyvňuje aj návratnosť investícií do produkcie v rámci danej oblasti zábavného priemyslu. Obdobné rozdiely je možné pozorovať aj v iných oblastiach tvorivej intelektuálnej činnosti. Táto téma je preto často diskutovaná v súvislosti so stanovením kvót na domácu a európsku tvorbu v rádiom a televíznom vysielaní, ktoré sú upravené tak v slovenskom,⁶ ako aj európskom práve.⁷

Ďalšou často diskutovanou témou je masívne neoprávnené používanie autorských diel miliónmi používateľov internetu.⁸ Nositelia

⁴ Pozri napr. SUDOR, K. Mato Ďurinda: Nové veci Rolling Stones sú slabé, nové veci Tublatanky silné. In: *Denník N* [online]. 6. júla 2015. <https://dennikn.sk/171764/mato-durinda-nove-veci-rolling-stones-su-slabe-nove-veci-tublatanky-silne/> [cit. 9.2.2021]. MORAVČÍKOVÁ, M. Budme hrdý národ a počúvajme slovenčinu, reaguje Ďurinda na plánované zmeny v kvótach. In: *SME* [online]. 26. augusta 2020. <https://kultura.sme.sk/c/22474748/budme-hrdy-narod-a-pocuvajme-slovencinu-reaguje-mato-durinda-na-planovane-zmeny-v-kvotach.html> [cit. 9.2.2021].

⁵ Pozri napr. HOSKINS, C., MCFADYEN, S., FINN, A. *Global Television and Film: An Introduction to the Economics of the Business*. Oxford: Oxford University Press, 1997, s. 37 – 50. WATERMAN, D. *Hollywood's Road to Riches*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2005, s. 155 – 204.

⁶ Pozri napr. § 25 ods. 1, § 27a ods. 1 a § 28b ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

⁷ Pozri napr. článok 13 ods. 1, článok 16 ods. 1 a článok 17 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95/1, 15. apríla 2010).

⁸ Pozri napr. BELLA, T. Internet prenáša najmä nelegálnu hudbu. In: *Sme* [online]. 2. júna 2004. <https://tech.sme.sk/c/1624134/internet-prenasa-najma-nelegalnu-hudbu.html> [cit. 9.2.2021]. ŠVEC, T. Sťahovanie filmov a hudby bude na Slovensku aj naďalej nelegálne. In: *Pravda* [online]. 13. júna 2014. <https://vat.pravda.sk/komunikacia/clanok/320761-stahovanie-filmov-a-hudby-bude-na-slovensku-aj-nadalej-nelegalne/> [cit. 9.2.2021].

autorských práv a ich zástupcovia sa už roky domáhajú sprísnenia autorskoprávnej úpravy a odôvodňujú to významným poklesom predaja hudobných a audiovizuálnych nosičov v ostatných dvoch desaťročiach, ktorý je spájaný s neoprávneným zdieľaním dotknutých druhov autorských diel na internete.⁹ V tomto období boli rôzne legislatívne opatrenia prijaté vo viacerých rozvinutých krajinách väčšinou bez zásadnejšieho účinku na danú situáciu.¹⁰ Jedným z takých opatrení bola aj nedávno prijatá nová úprava autorského práva na úrovni Európskej únie, ktorá posilňuje vo viacerých oblastiach postavenie nositeľov práv chránených autorským právom a ukladá nové povinnosti na poskytovateľov určitých internetových služieb.¹¹

Tieto úpravy sú často založené na argumente, že široká verejnosť ignoruje autorskoprávnu úpravu, t. j. kým verejnosť pociťuje negatívne krádeže hmotných vecí, nepociťuje žiadny problém s tým, keď sa neoprávnené sťahujú rozmnoženiny predmetov chránených autorským právom z internetu a daná činnosť sa považuje za bežnú a normálnu. V tejto súvislosti sa v rétorike pri lobovaní za rozšírenie a zvýšenie autorskoprávnej ochrany preto tiež prirovnáva neoprávnené sťahovanie z internetu ku „krádeži“ predmetov chránených autorským právom.¹²

Hlavným problémom vyššie uvedených úprav je, že málokedy sú

⁹ Pozri napr. INTERNATIONAL FEDERATION OF THE PHONOGRAPHIC INDUSTRY (IFPI). IFPI Digital Music Report 2011 [online]. 2011, s. 14 – 15. https://www.musikindustrie.de/fileadmin/bvmi/upload/06_Publikationen/DMR/ifpi_digital-music-report-2011.pdf [cit. 9.2.2021].

¹⁰ Pozri napr. GIBLIN, R. Evaluating Graduated Response. In: *The Columbia Journal of Law & the Arts*, 2014, roč. XXXVII, s. 147. WIPO, ADVISORY COMMITTEE ON ENFORCEMENT. Study on IP Enforcement Measures, Especially Anti-Piracy Measures in the Digital Environment. WIPO/ACE/14/7, 2019.

¹¹ Pozri napr. smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (Ú. v. EÚ L 130/92, 17. mája 2019).

¹² Pozri napr. RECORDING INDUSTRY ASSOCIATION OF AMERICA (RIAA). About Piracy [online]. 2021. <https://www.riaa.com/resources-learning/about-piracy/> [cit. 9.2.2021]. Evaluating International Intellectual Property Piracy. Hearing S. Hrg 108-661 Before the Committee on Foreign Relations, United States Senate, 108th Cong., 2004, s. 5 – 13.

navrhované riešenia podporené solídnymi empirickými štúdiami skúmajúcimi prínosy a dopady navrhovaných riešení.¹³ Takýmto prípadom bola aj už spomínaná nová úprava autorského práva na úrovni Európskej únie.¹⁴

To na druhej strane vedie k nárastu pocitu zo strany širokej verejnosti, že autorskoprávna ochrana je neodôvodnená a neprimerane široká, a preto je ju treba buď zúžiť alebo zaviesť širšie výnimky z nej, ktoré by pokrývali rôzne osobné použitia autorských diel verejnosťou. To tiež viedlo k nárastu významnej podpory hnutí namierených proti silnej autorskoprávnej ochrane.¹⁵ Príkladom sú rôzne pirátske strany alebo hnutia vo viacerých krajinách, ktorých zástupcovia boli dokonca zvolení do zastupiteľských orgánov, či už na lokálnej, národnej alebo európskej úrovni.¹⁶

Tento príspevok preto skúma, do akej miery široká verejnosť akceptuje autorskoprávnu ochranu a považuje ju za odôvodnenú a primeranú. Snaží sa tak aj urobiť prínos k lepšiemu poznaniu tejto problematiky prostredníctvom empirickej štúdie uskutočnenej v štyroch krajinách s rôznym spoločenským a kultúrnym prostredím a tradíciami, ktoré sú tiež poprednými vývozcami alebo dovozcami rozmnoženín rôznych druhov autorských diel. Ide o Nemecko, Francúzsko, Japonsko a Spojené štáty americké.

¹³ Pozri napr. Commission Staff Working Impact Assessment on the modernisation of EU copyright rules Accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market and Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down rules on the exercise of copyright and related rights applicable to certain online transmissions of broadcasting organisations and retransmissions of television and radio programmes, SWD(2016) 301 final (2016) (obsahujúca hlavne kvalitatívnu analýzu a analýzu politických dopadov).

¹⁴ Smernica 2019/790.

¹⁵ Pozri napr. JÄÄSAARI, J., HILDÉN, J. From File Sharing to Free Culture: The Evolving Agenda of European Pirate Parties. In: *International Journal of Communication*, 2015, roč. IX, s. 870. OTJES, S. All on the Same Boat? Voting for Pirate Parties in Comparative Perspective. In: *Politics*, 2020, roč. XL, s. 38.

¹⁶ Pozri napr. JÄÄSAARI, HILDÉN. Dielo cit. v pozn. č. 15, s. 873-81. OTJES. Dielo cit. v pozn. č. 15, s. 39 – 42.

Samotný príspevok je rozdelený na tri kapitoly. Prvá kapitola sa sústreďuje na súčasný stav empirických štúdií v oblasti autorského práva a zároveň poukazuje na ich prínosy a nedostatky. Druhá kapitola potom prezentuje dizajn samotnej empirickej štúdie, vrátane jej príprav a uskutočnenia. Tretia kapitola následne analyzuje zozbierané dáta a ich prínos do poznania v oblasti autorskoprávnej ochrany a jej aplikácie. V závere sa následne zhrňujú dosiahnuté výsledky a navrhujú sa možné opatrenia.

1. PRÍNOSY A LIMITÁCIE EMPIRICKÝCH ŠTÚDIÍ V OBLASTI AUTORSKÉHO PRÁVA

Za ostatných pár desaťročí bola autorskoprávna ochrana významne rozšírená a možnosti jej vymáhania boli podstatne zjednodušené. Problémom týchto zmien je, že málokto z nich boli podporené empirickými štúdiami. Na druhej strane, v rovnakom období sa viacerí vedci v rôznych oblastiach pokúsili empiricky skúmať odôvodnenosť takých zmien.¹⁷

Jednotlivé empirické štúdie týkajúce sa autorského práva možno rozdeliť do štyroch hlavných skupín. Tento príspevok si nekladie za cieľ urobiť podrobnú hĺbkovú analýzu existujúcich empirických štúdií, ktorá ide nad jeho rámce a rozsah. Preto je rozdelenie jednotlivých štúdií do skupín len na účely prezentácie jednotlivých smerov a oblastí, na ktoré sa dané štúdie sústreďujú, a na poukázanie ich prínosov a limitácií.

¹⁷ Pozri napr. LUNNEY, G. *Copyright's Excess: Money and Music in the US Recording Industry*. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. HAZUCHA, B. Licenčné zmluvy a distribúcia autorských diel cez internet. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.) *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo* 3. TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2019, s. 74. HEALD, P.J. *Copy This Book!: What Data Tells Us about Copyright and the Public Good*. Stanford, CA: Stanford University Press, 2020.

1.1 Faktory ovplyvňujúce predaj autorských diel

Prvá skupina je prezentovaná štúdiami zameriavajúcimi sa na skúmanie faktorov ovplyvňujúcich predaj jednotlivých druhov predmetov chránených autorským právom.¹⁸ Jedným zo skúmaných faktorov je tiež masívne používanie predmetov chránených autorským právom širokou verejnosťou, či už ide o vyhotovovanie ich rozmnoženín z hudobných alebo audiovizuálnych nosičov alebo ich sťahovanie z internetu bez súhlasu dotknutých nositeľov práv. Autormi takýchto štúdií sú predovšetkým ekonómovia,¹⁹ ale nájdu sa aj výnimky.²⁰

Hlavnou limitáciou uvedených štúdií je nedostatok dát týkajúcich sa používania predmetov chránených autorským právom širokou verejnosťou. Okrem pár výnimiek väčšinou používajú dáta, ktoré nepriamo prezentujú rozsah používania predmetov chránených autorským právom širokou verejnosťou. Vo vzťahu k vyhotovovaniu ich rozmnoženín alebo ich sťahovaniu z internetu často používajú dáta reprezentujúce rozsah penetrácie technológií spájaných s takým použitím, čiže

¹⁸ Prehľad takýchto štúdií pozri napr. LIEBOWITZ, S.J. How Much of the Decline in Sound Recording Sales is Due to File-Sharing? In: *Journal of Cultural Economics*, 2016, roč. XL, s. 13. TYROWICZ, J., KRAWCZYK, M., HARDY, W., Friends or Foes? A Meta-analysis of the Relationship Between “Online Piracy” and the Sales of Cultural Goods. In: *Information Economics and Policy*, 2020, roč. LIII, s. 1.

¹⁹ Pozri napr. PEITZ, M., WAELBROECK, P. The Effect of Internet Piracy on Music Sales: Cross-Section Evidence. In: *Review of Economic Research on Copyright Issues*, 2004, roč. I, s. 71. ZENTNER, A. File Sharing and International Sales of Copyrighted Music: An Empirical Analysis with a Panel of Countries. In: *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 2005, roč. V, s. 1. ZENTNER, A. Online Sales, Internet Use, File Sharing, and the Decline of Retail Music Special Stores. In: *Information Economics and Policy*, 2008, roč. XX, s. 288. LIEBOWITZ, S.J. Testing File Sharing’s Impact on Music Album Sales in Cities. In: *Management Science*, 2008, roč. LIV, s. 852.

²⁰ Pozri napr. HAZUCHA, B. Private Copying and Harm to Authors: Compensation versus Remuneration. In: *Law Quarterly Review*, 2017, roč. CXXXIII, s. 269. HAZUCHA, B. Vyhotovovanie rozmnoženín diel pre súkromnú potrebu: Nový náhľad na tradičnú problematiku. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.) *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 4*. TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2020, s. 11, 34 – 38.

demografické dáta o tom, koľko domácností má a používa dané technológie, alebo dáta prezentujúce ich predaj. Vo vzťahu k používaniu predmetov chránených autorským právom sa tak bežne vychádza z dát o rozsahu používania internetu v spoločnosti.²¹

Problémom je, že internet sa nepoužíva len na neoprávnené sťahovanie predmetov chránených autorským právom z internetu. Internet má široké použitie a primárne sa širokou verejnosťou používa na účely, ktoré vôbec nesúvisia s porušovaním autorských práv. Jeho používatelia ho využívajú predovšetkým na rôzne aktivity v rámci sociálnych sietí, t. j. zdieľanie správ, fotografií a videí z ich každodenného života a komentovanie aktivít ďalších členov ich sociálnych skupín, na legálne streamovanie hudby, filmov alebo televíznych programov, čítanie novinových správ, posielanie a prijímanie elektronických správ a telefonovanie.

Takže hoci dané štúdie preukázali, že s nástupom masívneho používania internetu došlo k poklesu predaja hmotných nosičov hudobných alebo audiovizuálnych nahrávok, je ťažké súhlasiť s názorom niektorých autorov, že toto je tiež dôkazom negatívneho dopadu neoprávneného sťahovania predmetov chránených autorským právom z internetu.

Dané štúdie tiež nevzali do úvahy ďalšie dva faktory. Po prvé, tento pokles predaja hmotných nosičov predovšetkým súvisí s prechodom z jedného druhu distribúcie na druhú, t. j. z predaja hmotných nosičov hudobných a audiovizuálnych nahrávok k distribuovaniu daných nahrávok prostredníctvom ich odplatného sťahovania z internetu poskytovaného so súhlasom dotknutých nositeľov práv a v súčasnosti predovšetkým prostredníctvom rôznych online streamovacích služieb v súlade s príslušnými ustanovenia autorského práva.²²

Po druhé, vyhotovovanie rozmnoženín predmetov chránených autorským právom širokou verejnosťou existovalo už pred tým, ako

²¹ Pozri napr. PEITZ, WAELBROECK. Dielo cit. v pozn. č. 19, s. 73. ZENTNER. File Sharing... Dielo cit. v pozn. č. 19, s. 10. ZENTNER. Online Sales... Dielo cit. v pozn. č. 19, s. 293. LIEBOWITZ. Dielo cit. v pozn. č. 19, s. 853.

²² Pozri napr. HAZUCHA. Private Copying... Dielo cit. v pozn. č. 20, s. 287.

široká verejnosť začala masívne používať internet. Takže nejde o nový fenomén, ale mohlo len dôjsť k pretransformovaniu danej činnosti z reálneho hmotného prostredia do digitálneho virtuálneho sveta. Navyše odhady neoprávneného používania predmetov chránených autorským právom vypracované zástupcami dotknutých odvetví zábavného priemyslu väčšinou vykazujú stabilnú úroveň v rámci danej populácie, ktorá často klesá s rastom životnej úrovne v danej krajine.²³ Takže tento stabilný alebo klesajúci trend nemôže odôvodniť rastúci pokles výnosov predaja rozmnoženín hudobných a filmových nahrávok v prvej dekáde tohto storočia.

1.2 Spôsoby používania diel širokou verejnosťou

Druhú skupinu predstavujú štúdie, ktoré sa zaoberajú tým, ako široká verejnosť používa a konzumuje predmety chránené autorským právom. Takéto štúdie sú robené buď vedeckými pracovníkmi²⁴ alebo

²³ Pozri napr. BUSINESS SOFTWARE ALLIANCE (BSA). BSA Global Software Survey [online]. 2016, s. 6 – 7. https://globalstudy.bsa.org/2016/downloads/studies/BSA_GSS_US.pdf [cit. 9.2.2021].

²⁴ Pozri napr. GOPAL, R.D., BHATTACHARJEE, S., SANDERS, G.L. Do Artists Benefit from Online Music Sharing? In: *The Journal of Business*, 2006, roč. LXXIX, s. 1503. BOUNIES, D., BOURREAU, M., WAELBROECK, P. Pirates or Explorers?: Analysis of Music Consumption in French Graduate Schools. In: *Brussels Economic Review*, 2007, roč. L, s. 167. CHIANG, E.P, ASSANE, D. Determinants of Music Copyright Violations on the University Campus. In: *Journal of Cultural Economics*, 2007, roč. XXXI, s. 187. SINHA, R.K., MANDEL, N. Preventing Digital Music Piracy: The Carrot or the Stick? In: *Journal of Marketing*, 2008, roč. LXXII, s. 1. CHIANG, E.P, ASSANE, D. Estimating the Willingness to Pay for Digital Music. In: *Contemporary Economic Policy*, 2009, roč. XXVII, s. 512. ANDERSON, B., FRENZ, M. Don't Blame the P2P File-Sharers: The Impact of Free Music Downloads on the Purchase of Music CDs in Canada. In: *Journal of Evolutionary Economics*, 2010, roč. XX, s. 715. MANDEL, G.N. What is IP for? Experiments in Lay and Expert Perceptions. In: *St. John's Law Review*, 2016, roč. XC, s. 659. MANDEL, G.N., OLSON, K.R., FAST, A.A. Intellectual Property Law's Plagiarism Fallacy. In: *BYU Law Review*, 2016, roč. MMXV, s. 915. FAST, A.A., OLSON, K.R., MANDEL, G.N. Experimental investigations on the basis for intellectual property rights. In: *Law and Human Behavior*, 2016, roč. XL, s. 458. MANDEL, G.N., OLSON, K.R.,

v spolupráci s nejakou organizáciou reprezentujúcou záujmy nositeľov práv chránených autorským právom.²⁵ Hlavné závery týchto štúdií sú, že určité typy študentov majú vyššiu predispozíciu na používanie nových informačno-komunikačných technológií na porušovanie autorských práv. Ide predovšetkým o vysokoškolských študentov mužského pohlavia, ktorí študujú technické zameranie a sú v nižších ročníkoch.²⁶

Vo všeobecnosti, čo je tiež potvrdené percentom osôb dopúšťajúcich sa rôznych násilných a majetkových trestných činov, osoby mužského pohlavia majú vyššiu predispozíciu na páchanie takýchto protispoločenských činností.²⁷ Technické zameranie daných osôb zvyšuje pravdepodobnosť, že majú dostatočné vedomosti a zručnosti na to, aby použili najnovšie informačno-komunikačné technológie pri porušovaní autorských práv. Skutočnosť, že je vyššia pravdepodobnosť, že vysokoškolskí študenti nižších ročníkov používajú nové technológie na porušovanie autorských práv, je tiež vysvetľovaná tým, že študenti vyšších ročníkov už vážne rozmyšľajú o ich budúcej kariére po skončení vysokej školy a snažia sa vyhýbať aktivitám, ktoré môžu mať negatívny dopad na ňu.²⁸

Ďalším významným záverom týchto štúdií je, že treba rozlišovať medzi osobami, ktoré radi riskujú, kupujú si výstredné veci a idú s technologickým pokrokom, a osobami, ktoré sa správajú viac konzervatívne. Kým prvá skupina osôb predstavuje spotrebiteľov, ktorí významne nakupujú rozmnoženiny rôznych druhov predmetov chrá-

FAST, A.A. Debunking Intellectual Property Myths: Cross Cultural Experiments on Perceptions of Property. In: *BYU Law Review*, 2020, roč. MMXX, s. 219.

²⁵ Pozri napr. IFPI. Global Music Report 2012 [online]. 2012, s. 17. https://www.musikindustrie.de/fileadmin/bvmi/upload/06_Publikationen/DMR/ifpi_digital-music-report-2012.pdf [cit. 9.2.2021].

²⁶ Pozri napr. CHIANG, E.P., ASSANE, D. Software Copyright Infringement Among College Students. In: *Applied Economics*, 2002, roč. XXXIV, s. 157, 161 – 162.

²⁷ Pozri napr. FREEMAN, R.B. Why Do So Many Young American Men Commit Crimes and What Might We Do about It? In: *The Journal of Economic Perspectives*, 1996, roč. X, s. 25. KANAZAWA, S., STILL, M.C. Why Men Commit Crimes (and Why They Desist). In: *Sociological Theory*, 2000, roč. XVIII, s. 434.

²⁸ Pozri napr. CHIANG, ASSANE. Dielo cit. v pozn. č. 26, s. 161 – 164. SINHA, MANDEL. Dielo cit. v pozn. č. 24, s. 12.

nených autorským právom, druhá skupina väčšinou vykonáva takéto aktivity len sporadicky, ak vôbec.²⁹ Na druhej strane, prvá skupina je tiež charakteristická aj tým, že jej členovia ako prví prijímajú a používajú nové technológie, vrátane ich používania na porušovanie autorských práv.³⁰

Takže nemožno rozlišovať medzi dobrými spotrebiteľmi, ktorí neporušujú autorské práva a odplatne získavajú prístup k predmetom chráneným autorským právom, a tými, ktorí nemajú záujem platiť akékoľvek úhrady za používanie takých predmetov. Skutočnosť je trochu komplikovanejšia, ako sa často prezentuje určitými skupinami. Je teda potrebné rozlišovať medzi tými, ktorí majú záujem o určitý druh predmetov chránených autorským právom s tým, že za niektoré sú ochotní platiť viac a za iné menej, a tými, čo vôbec nemajú žiadny záujem o ne. Meniaca sa ochota platiť za používanie predmetov chránených autorským právom v závislosti od konkrétnych diel, ich autorov alebo interpretov spôsobujú, že ich koneční používatelia hľadajú rôzne spôsoby prístupu k nim. Pri niektorých predmetoch sú ochotní zaplatiť za to, aby mali trvalo ich rozmnoženinu vo vlastníctve, pri iných im stačí aj krátkodobá držba prostredníctvom ich vypožičania alebo vyhotovenie ich rozmnoženiny na súkromné potreby.

V súvislosti s týmito štúdiami je tiež potrebné upozorniť na to, že ak odhliadneme od pár výnimiek, ich hlavnou limitáciou je rozsah skúmanej vzorky populácie. Väčšinou ide o štúdie vyhotovené na jednej alebo viacerých univerzitách a ich vzorky sú robené zo študentov určitého odboru alebo ročníka.³¹ Takže je ťažké považovať dané vzorky za reprezentujúce študentov vysokých škôl, mladých ľudí v danom vekovom rozmedzí alebo dokonca celú populáciu v rámci daného štátu.

²⁹ Pozri napr. SINHA, MANDEL. Dielo cit. v pozn. č. 24, s. 2 a 8.

³⁰ Ibidem, s. 2 a 9.

³¹ Pozri GOPAL, BHATTACHARJEE, SANDERS. Dielo cit. v pozn. č. 24. BOUNIES, BOURREAU, WAELBROECK. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Determinants... Dielo cit. v pozn. č. 24. SINHA, MANDEL. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Estimating the Willingness... Dielo cit. v pozn. č. 24. MANDEL, OLSON, FAST. Plagiarism Fallacy... Dielo cit. v pozn. č. 24.

Aj tých pár štúdií, ktorých rozsah vzoriek bol širší, boli väčšinou limitované v rámci danej krajiny,³² a preto je ťažké vzťahovať ich výsledky všeobecne na akúkoľvek populáciu bez ohľadu na jej ekonomické, sociálne a kultúrne prostredie, ktoré môže významne ovplyvniť závery takýchto štúdií.

1.3 Faktory vplývajúcich na autorov pri ich tvorbe a výkone ich práv

Tretia skupina štúdií sa zameriava na autorov. Skúmajú dôvody, prečo tvoria, a ako využívajú svoje autorské práva pri používaní ich diel na komerčné účely.³³ Tieto štúdie poukazujú na tzv. majetnícky efekt, t. j. tendenciu jednotlivcov preceňovať hodnotu svojich diel oproti hodnote diel iných autorov. Jednotlivci tak pýtajú viac za diela, ktoré vytvorili, ako sú ochotní platiť za obdobné diela vytvorené inými osobami.³⁴ Tento majetnícky efekt sa tiež prejavuje v osobitnom vzťahu

³² Pozri napr. ANDERSON, FRENZ. Dielo cit. v pozn. č. 24. HAZUCHA, B., LIU, H.-C., WATABE, T. Shouhisha kara mita chosakukenhou: Nihon ni okeru chosakuken junshu no jisshou kenkyuu. In: *Chosakuken kenkyuu*, 2013, roč. XLIII, s. 122, 128 – 145

³³ Pozri napr. BUCCAFUSCO, C., SPRINGMAN, C. Valuing Intellectual Property: An Experiment. In: *Cornell Law Review*, 2009, roč. XCVI, s. 1. BUCCAFUSCO, C., SPRINGMAN, C. The Creativity Effect. In: *University of Chicago Law Review*, 2011, roč. LXXVIII, s. 31. SPRINGMAN, C., BUCCAFUSCO, C., BURNS, Z. What's a Name Worth?: Experimental Tests of the Value of Attribution in Intellectual Property. In: *Boston University Law Review*, 2013, roč. XCIII, s. 1389. BECHTOLD, S., BUCCAFUSCO, C., SPRINGMAN, C. Innovation Heuristics: Experiments on Sequential Creativity in Intellectual Property. In: *Indiana Law Journal*, 2016, roč. XCI, s. 1251. BUCCAFUSCO, C., SPRINGMAN, C. Experiments in Intellectual Property. In: MENELL, P., SCHWARTZ, D.G. (eds.). *Research Handbook on the Economics of Intellectual Property Law. Vol. II*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd., 2021, s. 579.

³⁴ Pozri napr. BUCCAFUSCO, SPRINGMAN. Valuing... Dielo cit. v pozn. č. 33, s. 26 – 31. BUCCAFUSCO, SPRINGMAN. The Creativity Effect... Dielo cit. v pozn. č. 33, s. 42. SPRINGMAN, BUCCAFUSCO, BURNS. Dielo cit. v pozn. č. 33, s. 1411.

autorov k svojim dielam, kde autori často personifikujú svoje diela do podoby ich detí, o ktoré sa treba starostlivo starať.

Niektorí môžu namietajú, že tento majetnícky efekt je minimalizovaný na voľnom trhu, kde trh určuje ceny jednotlivých komodít. Avšak trhy s predmetmi chránenými autorským právom sú často vysoko koncentrované.³⁵ Zopár nadnárodných spoločností kontroluje podstatnú časť svetového obchodu s danými komoditami.³⁶ Preto je ťažké súhlasiť s tvrdením, že účinok majetníckeho efektu je v súčasnosti minimalizovaný trhovými mechanizmami.

Táto skutočnosť má negatívny dopad nielen na autorov a výkonných umelcov, ale aj na širokú verejnosť. Kým veľké vydavateľstvá sú ochotné platiť menej autorom a výkonným umelcom než je skutočná hodnota výsledkov ich tvorivej intelektuálnej práce, majú tendenciu pýtať viac od širokej verejnosti, ako je ich skutočná hodnota, keď uvádzajú dané predmety chránené autorským právom na trh. V oboch prípadoch sú obidve skupiny znevýhodnené pri dojednávani si nových podmienok. Zároveň nadnárodné spoločnosti zohrávajú významnú úlohu pri tvarovaní skutočnej podoby autorského práva vo svoj prospech tak voči širokej verejnosti, ako aj autorom a výkonným umelcom.

V tejto súvislosti je tiež možné poukázať na štúdie používania starších diel vo verejnej doméne, ktoré preukázali, že obdobné diela, ktoré sú chránené autorským právom, sú menej dostupné na trhu ako diela vo verejnej doméne.³⁷ Naopak, nielenže je viac pravdepodobné, že

³⁵ Pozri napr. NOAM, E.M. *Media Ownership and Concentration in America*. Oxford: Oxford University Press, 2009. FITZEGARLD, S.W. *Corporations and Cultural Industries: Time Warner, Bertelsmann, and News Corporation*. Lanham, MD: Lexington Books, 2012.

³⁶ Pozri napr. HOSKINS, MCFADYEN, FINN. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 10 – 13. WATERMAN. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 157 – 167.

³⁷ Pozri napr. HEALD, P.J. Property Rights and the Efficient Exploitation of Copyrighted Works: An Empirical Analysis of Public Domain and Copyrighted Fiction Bestsellers. In: *Minnesota Law Review*, 2008, roč. XCII, s. 1031. HEALD, P.J. Bestselling Musical Compositions (1913–32) and Their Use in Cinema (1968–2007). In: *Review of Economic Research on Copyright Issues*, 2009, roč. VI, s. 31. HEALD, P.J., SHI, P., STOIBER, J., ZHENG, Q. More Music in Movies: What Box Offi-

dielo vo verejnej doméne bude ešte dodávané na trh nejakým výrobcom,³⁸ ale diela vo verejnej doméne sú dostupné aj vo viacerých edíciách, z ktorých si môžu spotrebitelia vybrať.³⁹ Dôvodom, prečo nie sú staršie diela chránené autorským právom dostupné na trhu, je, že nie sú pre ich nositeľov práv dostatočne výnosné oproti novším dielam. Na druhej strane, výrobcovia špecializujúci sa na určité špecifické trhy sú schopní účinne využívať osobitosti ich trhov tak, že môžu využívať aj diela, ktoré sú vo voľnej doméne a každý ich môže voľne použiť.

1.4 Súdna prax

Štvrtá skupina empirických štúdií skúma proces aplikácie a výkonu práv chránených autorským právom.⁴⁰ Tieto štúdie analyzujú rozsudky súdov a iné rozhodnutia orgánov verejnej moci súvisiace s autorským právom. Sústreďujú sa tak na lepšie poznanie typov navrhovateľov a odporcov (t. j. či ide častejšie o fyzické osoby alebo právnické osoby,

ce Data Reveals about the Availability of Public Domain Songs in Movies from 1968–2008. In: *Review of Economic Research on Copyright Issues*, 2012, roč. IX, s. 31. BUCCAFUSCO, C., HEALD, P.J. Do Bad Things Happen When Works Enter the Public Domain?: Empirical Tests of Copyright Term Extension. In: *Berkeley Technology Law Journal*, 2013, roč. XXVIII, s. 1.

³⁸ Pozri napr. HEALD. Property Rights... Dielo cit. v pozn. č. 37, s. 1031. BUCCAFUSCO, HEALD. Dielo cit. v pozn. č. 37, s. 33.

³⁹ Pozri napr. HEALD. Property Rights... Dielo cit. v pozn. č. 37, s. 1045. BUCCAFUSCO, HEALD. Dielo cit. v pozn. č. 37, s. 34.

⁴⁰ Pozri napr. LIPPMAN, K. The Beginning of the End: Preliminary Results of an Empirical Study of Copyright Substantial Similarity Opinions in the U.S. Circuit Courts. In: *Michigan State Law Review*, 2014, roč. MMXIII, s. 513. ROGERS, E. Substantially Unfair: An Empirical Examination of Copyright Substantial Similarity Analysis among the Federal Circuits. In: *Michigan State Law Review*, 2014, roč. MMXIII, s. 893. COTROPIA, C.A., GIBSON, J. Copyright's Topography: An Empirical Study of Copyright Litigation. In: *Texas Law Review*, 2014, roč. XCII, s. 1981. SAG, M. Copyright Trolling: An Empirical Study. In: *Iowa Law Review*, 2015, roč. C, s. 1105. SAG, M. IP Litigation in U.S. District Courts: 1994–2014. In: *Iowa Law Review*, 2016, roč. CI, s. 1065. SAG, M. Empirical Studies of Copyright Litigation. In: MENELL, SCHWARTZ (eds.). Dielo cit. v pozn. č. 33, s. 511.

malé, stredné alebo veľké podniky a rovnaké alebo rozdielne osoby), ako dlho trvá samotné konanie od jeho začatia až do skončenia, aké sú náklady celého konania, aká je priemerná výška priznanej náhrady škody a podobne. Tieto štúdie významne prispievajú k lepšiemu poznaniu procesu aplikácie a výkonu práv chránených autorským právom. Treba však poznamenať, že rozsiahlejšie štúdie sú dosť ojedinelé a sústreďujú sa väčšinou len na jednu jurisdikciu.

* * *

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dané empirické štúdie významne prispeli k poznaniu procesu tvorby a používania predmetov chránených autorským právom a používania samotných práv, ale zároveň lepšie poznanie týchto fenoménov je často bránené viacerými limitáciami jednotlivých štúdií. Tento príspevok sa snaží prispieť k ich lepšiemu poznaniu empirickou štúdiou, ktorá bola uskutočnená na širšej vzorke obyvateľstva z viacerých jurisdikcií s rôznym spoločenským a kultúrnym prostredím a tradíciami.

2. DIZAJN, PRÍPRAVA A PREVEDENIE ŠTÚDIE

Ako bolo poukázané v predchádzajúcej kapitole, v posledných pár desaťročiach boli vypracované viaceré empirické štúdie, ale väčšinou boli limitované v niekoľkých ohľadoch. Táto štúdia má za cieľ doplniť existujúcu literatúru svojim rozsahom a dizajnom.

Po prvé, prezentovaná štúdia nie je limitovaná na malú časť populácie, akou sú väčšinou študenti jednej alebo viacerých univerzít.⁴¹ Samotná štúdia vychádza zo vzorky širšej populácie vo veku od 15 do

⁴¹ Porovnaj napr. GOPAL, BHATTACHARJEE, SANDERS. Dielo cit. v pozn. č. 24. BOUNIES, BOURREAU, WAELBROECK. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Determinants... Dielo cit. v pozn. č. 24. SINHA, MANDEL. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Estimating the Willingness... Dielo cit. v pozn. č. 24. MANDEL, OLSON, FAST. Plagiarism Fallacy... Dielo cit. v pozn. č. 24. MANDEL, OLSON, FAST. Debunking... Dielo cit. v pozn. č. 24.

49 rokov. Zahŕňa tak nielen dospievajúcich mladistvých a vysokoškolských študentov, ktorí majú veľký záujem o konzumáciu najrôznejších druhoch predmetov chránených autorským právom, ale málokedy dostatok finančných zdrojov na pokrytie ich požiadaviek, ale aj staršiu populáciu vo viacerých štádiách ich profesijného života, ktorí disponujú väčšími príjmami na nákup rozmanitých predmetov chránených autorských právom distribuovaných so súhlasom ich nositeľov, ale menším časom na ich skutočnú spotrebu.

Po druhé, prezentovaná štúdia nie je obmedzená len na malé územie v rámci jednej krajiny,⁴² ale vychádza zo vzoriek populácií v štyroch krajinách nachádzajúcich sa na troch rôznych svetadieloch. Skúmané krajiny zahŕňajú Nemecko, Francúzsko, Japonsko a Spojené štáty americké, ktoré boli starostlivo vybraté pre tento účel. Ide o krajiny s veľkými rozvinutými trhmi pre mnohé druhy predmetov chránených autorským právom.⁴³ Patria tak medzi významných producentov, dodávateľov a vývozcov, ale aj spotrebiteľov a dovozcov najrôznejších druhov tovarov a služieb v rámci oblasti zábavného priemyslu v globálnom rozsahu.

Navyše, skúmané krajiny sa podstatne líšia svojim kultúrnym a spoločenským prostredím a tradíciami. Kým Spojené štáty sú tradične charakterizované dôrazom na individualizmus,⁴⁴ Japonsko je často prezentované pre svoju komunitárnu kultúru zdôrazňujúcu členstvo v spoločenských skupinách a komunitách a z neho vyplývajúce spo-

⁴² Porovnaj napr. GOPAL, BHATTACHARJEE, SANDERS. Dielo cit. v pozn. č. 24. BOUNIES, BOURREAU, WAELBROECK. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Determinants... Dielo cit. v pozn. č. 24. SINHA, MANDEL. Dielo cit. v pozn. č. 24. CHIANG, ASSANE. Estimating the Willingness... Dielo cit. v pozn. č. 24. MANDEL, OLSON, FAST. Plagiarism Fallacy... Dielo cit. v pozn. č. 24.

⁴³ Pozri napr. HOSKINS, MCFADYEN, FINN. Dielo cit. v pozn. č. 5, s. 9 – 26. IFPI, Digital Music Report 2020: The Industry in 2019 [online]. 2020, s. 13. https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2020/07/Global_Music_Report-the_Industry_in_2019-en.pdf [cit. 9.2.2021].

⁴⁴ Pozri napr. HAMILTON, V.L., SANDERS, J. *Everyday Justice: Responsibility of the Individual in Japan and the United States*. New Haven, CT: Yale University Press, 1992, s. 49 – 51.

ločenské povinnosti.⁴⁵ Niekde medzi týmito dvomi extrémami sa nachádza Nemecko a Francúzsko. Nemci sú často posudzovaní ako silne dbajúci na dodržiavanie rôznych pravidiel a noriem.⁴⁶ Obdobný fenomén charakterizuje aj japonskú spoločnosť, avšak kultúrne tradície v Nemecku nie sú až tak komunitárne ako tie, ktoré prevládajú v Japonsku. Na druhej strane, Francúzsko má dlhé republikánske tradície s dôrazom na práva jednotlivca, no individualizmus vo Francúzsku nie je až tak silný ako v Spojených štátoch amerických.⁴⁷ Cieľom prezentovanej štúdie je preto tiež skúmanie, ako uvedené kultúrne a spoločenské rozdiely medzi skúmanými krajinami ovplyvňujú respondentov pri posudzovaní negativity rôznych spôsobov netvorivého použitia predmetov chránených autorským právom.

Po tretie, štúdie založené na anketách môžu byť významne ovplyvnené zaujatosťou respondentov pri ich odpovediach. Dizajn prezentovanej štúdie sa teda snažil minimalizovať tieto faktory prostredníctvom náhodnosti vo viacerých ohľadoch. Za týmto účelom štúdia použila modelové prípady so zakódovanými faktormi, ktoré môžu ovplyvniť posudzovanie respondentov. Respondentom tak nebol prezentovaný len jeden určitý príklad nejakého použitia predmetov chránených autorským právom,⁴⁸ alebo každý respondent dostal náhodne určitú variáciu daného modelového prípadu s viacerými faktormi, ktoré boli starostlivo vybrané a zakódované za účelom skúmania ich vplyvu na posudzovanie daných modelových prípadov respondentmi.⁴⁹ Podrobnosti jednotlivých modelových prípadov a zakódovaných faktorov sú podrobne prezentované nižšie.

⁴⁵ Ibidem, s. 49, 51 – 58. Pozri tiež napr. HALEY, J.O. *Authority Without Power: Law and the Japanese Paradox*. Oxford: Oxford University Press, 1991, s. 190 – 191.

⁴⁶ Pozri napr. BAUR, J. What Makes Germans So Orderly? *BBC* [online]. 1. januára 2020. <http://www.bbc.com/travel/story/20200531-what-makes-germans-so-orderly/> [cit. 9.2.2021].

⁴⁷ Pozri napr. LAMONT, M. *Money, Morals, and Manners: The Culture of the French and the American Upper-Middle Class*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1992, s. 136 – 139.

⁴⁸ Porovnaj napr. MANDEL, OLSON, FAST. Plagiarism Fallacy... Dielo cit. v pozn. č. 24. MANDEL, OLSON, FAST. Debunking... Dielo cit. v pozn. č. 24.

⁴⁹ Pozri napr. HAMILTON, SANDERS. Dielo cit. v pozn. č. 44.

Ďalším spôsobom obmedzenia vplyvu zaujatosti je náhodné poradie otázok. Cieľom je minimalizovať vplyv poradia otázok na odpovede respondentov. Okrem toho, dotazník použitý touto štúdiou tiež obsahoval kontrolnú otázku pre elimináciu mechanických odpovedí bez čítania samotných otázok a možností odpovedí. Organizácia a obsah dotazníka a jednotlivé otázky a možnosti odpovedí sú bližšie vysvetlené nižšie.

2.1 Prípravné štúdie

Prezentovaná štúdia je súčasťou dlhodobého projektu autora. Dizajn štúdie bol odskúšaný na malej skupine študentov magisterského štúdia na Právnickej fakulte Hokkaidskej univerzity v letnom semestri 2011. Účelom tohto pilotného projektu bolo otestovanie, či modelové príbehy a otázky boli ľahko porozumiteľné širokou verejnosťou a či dĺžka dotazníka nebola príliš namáhavá pre respondentov. Po pilotnej štúdií sa anketa uskutočnila poštou v rámci piatich obvodov mesta Sappora v dňoch medzi 25. októbrom a 21. novembrom 2011. Za účelom potvrdenie záverov tejto štúdie bola ďalšia, väčšia online štúdia uskutočnená prostredníctvom spoločnosti MyVoice Communications, Inc. od 10. do 13. januára 2013.⁵⁰ Online štúdia pokrývala populáciu celého Japonska.

Štúdia prezentovaná v tomto príspevku teda ide ešte ďalej a skúma, či existujú nejaké rozdiely v posudzovaní negativity používania predmetov chránených autorským právom medzi respondentmi z jurisdikcií s odlišným kultúrnym a spoločenským prostredím a tradíciami. Toto bolo tiež jedným z dôvodov výberu vyššie uvedených štyroch skúmaných krajín.

⁵⁰ Pozri napr. HAZUCHA, LIU, WATABE. Dielo cit. v pozn. č. 32, s. 139 – 145.

2.2 Dotazník

Za účelom skúmania, ako široká verejnosť posudzuje rôzne spôsoby komerčného a súkromného netvorivého použitia predmetov chránených autorským právom bez získania súhlasu dotknutého nositeľa práv, boli pripravené tri modelové prípady, ktoré sa skladali z odcudzenia bicykla, vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku a sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet. Do modelových prípadov boli zakódované viaceré faktory, ktoré by mohli ovplyvniť posudzovanie negativity prezentovaných modelových prípadov respondentmi. Zakódované faktory pozostávali z vedomosti, že daný hmotný alebo nehmotný predmet patril tretej osobe a bol použitý bez získania jej predchádzajúceho súhlasu, súkromného alebo verejného charakteru posudzovanej činnosti, rozsahu ujmy spôsobenej dotknutému nositeľovi práv a prospechu získaného osobou používajúcou daný predmet.

a) Modelové prípady

Za účelom skúmania, ktoré faktory ovplyvňujú posudzovanie správnosti a nesprávosti používania predmetov chránených autorským právom, boli vypracované tri modelové príbehy, do ktorých boli zakódované jednotlivé faktory. Modelové príbehy boli starostlivo vybrané a skladali sa z odcudzenia hmotnej veci, vyhotovovania rozmnoženín filmovej nahrávky distribuovanej na hmotnom nosiči a sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti prostredníctvom internetu. Dôvody výberu jednotlivých modelových príbehov vychádzajú z rétoriky často používanej pri lobovaní za príslenie autorskoprávnej ochrany.

Prvým často prezentovaným tvrdením je, že široká verejnosť posudzuje negatívne krádež hmotných vecí, či už ide o krádež peňaženky, kabelky, bicykla alebo motorového vozidla, ale na druhej strane mnohí nemajú problém so sťahovaním rozmnoženín predmetov chránených autorským právom z internetu v rozpore s príslušnými ustanoveniami autorského práva. Táto rétorika ide tak ďaleko, že pri-

rovnáva porušovanie práv chránených autorským právom ku krádeži hmotných vecí.⁵¹

Z tohto dôvodu bol ako jeden z modelových prípadov vybraný príbeh krádeže alebo použitia v omyle bicykla patriaceho tretej osobe. Tento modelový prípad bol vybraný za účelom porovnania jeho posudzovania s inými modelovými prípadmi, ktoré sa týkajú rôznych spôsobov netvorivého použitia viacerých predmetov chránených autorským právom. Dôvodom vybratia odcudzenia bicykla je, že krádeže bicyklov sú podstatne rozšírené vo viacerých krajinách, ktorými sa táto štúdia zaoberá.⁵² Takže bola vysoká pravdepodobnosť, že veľká časť respondentov sa priamo alebo nepriamo stretla s následkami takejto protiprávnej činnosti, či už išlo o odcudzenie ich bicykla alebo bicykla patriaceho ich rodinným príslušníkom, priateľom, známym alebo spolupracovníkom.

Ďalším modelovým prípadom bolo vyhotovovanie rozmnoženín filmových DVD alebo Blu-ray diskov. Dôvodom výberu tohto príbehu bolo, že sa často prezentuje, že kým autorské právo je viac-menej účinné vo vzťahu k rozmnoženinám predmetov chránených autorským právom distribuovaným na hmotných nosičoch, zavedenie digitálnych komunikačných technológií podstatne zmenili celé prostredie a autorské právo je masívne ignorované používateľmi internetu.

⁵¹ Pozri napr. BUNCH, S. Stahujete hudbu zadarmo? Kradnete! *Denník N* [online]. 23. augusta 2015. <https://dennikn.sk/220778/stahujete-hudbu-zadarmo-kradnete/> [cit. 9.2.2021].

⁵² Pozri napr. MERCAT, N., HÉRAN, F. Bicycle Theft in France, In: TOLLEY, R. (ed.) *Sustainable Transport: Planning for Walking and Cycling in Urban Environments*. Cambridge: Woodhead Publishing, 2003, s. 641. Hamburg Police Uncover 1,500 Suspected Stolen Bicycles, *DW* [online]. 25. apríla 2017. <https://www.dw.com/en/hamburg-police-uncover-1500-suspected-stolen-bicycles/a-38589521> [cit. 9.2.2021]. JOHNSON, S.D., SIDEBOTTOM, A., THORPE, A. Bicycle Theft. Problem-Oriented Guides for Police Problem-Specific Guides Series Guide No. 52. Washington, DC: U.S. Department of Justice, 2008. CERULLO, M. Bike Thefts Spike Across U.S. as Cycling Becomes More Popular. *CBS News* [online]. 20. októbra 2020. <https://www.cbsnews.com/news/bike-thefts-united-states-cycling-popularity/> [cit. 9.2.2021].

Ďalším dôvodom bolo, že pri filmových nahrávkach na DVD a Blu-ray diskoch sa vždy pred každým filmom prezentuje oznámenie, že vyhotovovanie akýchkoľvek rozmnoženín danej nahrávky je porušením práv chránených autorským právom, hoci uvedené oznámenie nie vždy reflektuje skutočnú právnu úpravu, ktorá umožňuje vyhotovovanie rozmnoženín za určitých podmienok, ale poukázanie na túto skutočnosť väčšinou chýba vo väčšine takých upozornení.

Navyše, väčšina legálne komerčne distribuovaných filmových nahrávok na hmotných nosičoch obsahuje technológie, ktoré bránia vyhotovovať ich akékoľvek rozmnoženiny.⁵³ Z toho dôvodu sa musela väčšina respondentov v praxi stretnúť nielen s uvedeným upozornením, ale aj v skutočnosti zistiť, že nie je jednoduché vyhotoviť rozmnoženinu filmových nahrávok z DVD alebo Blu-ray diskov. Za tým účelom je treba mať príslušný softvér, ktorý umožňuje obchádzať technologické opatrenia prijaté nositeľmi práv a ktorého poskytovanie je výslovne zakázané v moderných autorskoprávnych úpravách.⁵⁴

Tretí modelový príbeh sa zaoberal používaním hudobných nahrávok prostredníctvom internetu, či už išlo o ich sťahovanie alebo sprístupňovanie verejnosti cez internet. Tu sa tiež často prezentuje, že kým verejnosť môže posudzovať sprístupňovanie rozmnoženín predmetov chránených autorským právom za nesprávne, sťahovanie je nimi často považované za bežnú činnosť, ktorá nimi nie je považovaná negatívne. Hudobné nahrávky boli vybraté, pretože sa trh s nimi považuje za naj-

⁵³ Pozri napr. GILLESPIE, T. *Wired Shut: Copyright and the Shape of Digital Culture*. Cambridge, MA: MIT Press, 2007, s. 167 – 191. GOLDSTEIN, P. *Copyright's Highway: From the Printing Press to the Cloud*. 2. vyd. Stanford, CA: Stanford University Press, 2019, s. 132 – 150.

⁵⁴ Pozri napr. články 11 a 12 Zmluvy WIPO o autorskom práve (WCT) z 20. decembra 1996 (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 189/2006 Z. z.), články 18 a 19 Zmluvy WIPO o výkonoch a zvukových záznamoch (WPPT) z 20. decembra 1996 (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 177/2006 Z. z.), články 6 a 7 smernice 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167/10, 22. júna 2001) a §§ 60 a 61 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „AZ“).

zasiahnutejší nástupom digitálnych komunikačných technológií.⁵⁵ Digitálne komunikačné technológie dokonca podstatne zmenili samotnú distribúciu hudobných nahrávok, najprv z hudobných CD diskov na ich sťahovanie z legálnych zdrojov, ktoré bolo nedávno nahradené streamingom z legálnych zdrojov, či už ide o online služby, ako sú Spotify alebo Amazon Music.⁵⁶

b) Zakódované faktory

Do uvedených modelových prípadov boli zakódované faktory, ktoré by mohli ovplyvniť posudzovanie ich správnosti alebo nesprávnosti širokou verejnosťou. Dôvodom ich kódovania bolo minimalizovanie novej zaujatosti respondentov pri odpovedaní na otázky počas ankety prostredníctvom použitia náhodnej variácie rôznych faktorov. Kódovanie tiež umožňuje zmerať rozsah vplyvu jednotlivých faktorov pri porovnávaní posudzovania modelových príbehov bez daného faktora a s ním. Napríklad, pri faktore vedomého konania sa porovnávajú varianty, kde konateľ nemal vedomosť o niečom, s variantami, kde výslovne vedel o posudzovanej skutočnosti, a napriek tomu tak konal.

Použité faktory boli vybraté z rozhodovacej praxe súdov a rétoriky používanej v súvislosti s autorským právom. Išlo o faktory týkajúce sa vedomosti daného konania, skutočnosti, či išlo o konanie pre vlastné potreby alebo poskytnutie daného predmetu tretím osobám, rozsahu prospechu získaného konateľom a ujmy spôsobenej dotknutému nositeľovi práv daným konaním.

Hoci vedomostné aspekty konania nezohrávajú dôležitú úlohu pri posudzovaní, či došlo k porušeniu práv chránených autorským právom,⁵⁷ dôvodom použitia tohto faktora bolo otestovať, do akej mie-

⁵⁵ Pozri napr. LIEBOWITZ. Dielo cit. v pozn. č. 18, s. 17.

⁵⁶ Pozri napr. HAZUCHA. Private Copying... Dielo cit. v pozn. č. 20, s. 286 – 287. IFPI, Global Music Report: State of the Industry Overview 2016. Londýn: IFPI, 2016, s. 8. IFPI. Dielo cit. v pozn. č. 43, s. 6.

⁵⁷ Pozri napr. CIOLINO, D.S., DONELON, E.A. Questioning Strict Liability in Copyright. In: *Rutgers Law Review*, 2002, roč. LIV, s. 351. GOOLD, P.R. Is Copyright

ry široká verejnosť považuje tento faktor za dôležitý pri posudzovaní správnosti alebo nesprávnosti daného konania. Okrem toho, vedomostný aspekt zohráva významnú úlohu pri posudzovaní porušovania práv chránených autorským právom z pohľadu trestného práva⁵⁸ a do určitej miery v niektorých krajinách aj pri výpočte výšky náhrady škody v súkromnom práve.⁵⁹ Napríklad v Spojených štátoch amerických tento faktor je dôležitý pre použitie tzv. zákonnej náhrady škody (angl. *statutory damages*), t. j. výšky náhrady škody, ktorá je priamo určená v zákonných ustanoveniach a počíta sa ako fixná čiastka za jeden akt porušenia práv.⁶⁰ V takomto prípade zákon tiež určuje rôzne výšky sadzby podľa toho, či porušovateľ práv konal vedome, úmyselne alebo bol v omyle.

Druhý použitý faktor súvisí s tým, či daný predmet práv bol použitý pre osobné potreby, alebo bol poskytnutý odplatne alebo bezodplatne tretím osobám. Autorské právo spája väčšinu autorskoprávných použití s verejnosťou a verejnými priestormi, napr. verejné rozširovanie, verejné vystavenie alebo verejné vykonanie.⁶¹ Tiež výnimky a obmedzenia práv chránených autorským právom sú často spájané s osobným súkromným použitím, napr. vyhotovenie rozmnoženiny diela pre súkromné potreby.⁶²

Prospech získaný užívaním výsledkov tvorivej intelektuálnej činnosti iných je spájaný so základným odôvodnením práv k duševnému vlastníctvu, ktoré majú chrániť ich tvorcov pred tým, aby niekto iný získaval na ich úkor prospech používaním výsledkov ich tvorivej

Infringement a Strict Liability Tort? In: *Berkeley Technology Law Journal*, 2015, roč. XXX, s. 305.

⁵⁸ Pozri napr. §§ 10, 11 a 283 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

⁵⁹ Pozri napr. DEPOORTER, B. Copyright Enforcement in the Digital Age: When the Remedy is the Wrong. In: *U.C.L.A. Law Review*, 2019, roč. LXVI, s. 400, 411 – 412. BRACHA, O., SYED, T. The Wrongs of Copyright's Statutory Damages. In: *Texas Law Review*, 2020, roč. XCVIII, s. 1219, 1224 – 1230.

⁶⁰ Pozri napr. § 504 písm. c) Amerického autorského zákona z roku 1976 v znení neskorších predpisov.

⁶¹ Pozri napr. §§ 22 až 30 AZ.

⁶² Pozri napr. § 42 AZ.

intelektuálnej činnosti. Právo preto tiež umožňuje ako jeden z prostriedkov ochrany ich práv prevod materiálneho prospechu získaného neoprávneným používaním predmetov ich práv.⁶³

Právo duševného vlastníctva, vrátane autorského práva, je neodmysliteľne späté s poskytovaním náhrady škody nositeľom práv pri porušovaní ich práv ako jeden z prostriedkov právnej ochrany.⁶⁴ Navyše, v poslednej dobe sa často poukazuje aj na skutočnosť, že ak používanie predmetov práv širokou verejnosťou agregovane spôsobuje závažné ujmy dotknutým nositeľom práv, je potrebné primerane zmeniť príslušné ustanovenia autorského práva, aby sa nositeľom práv poskytla primeraná ochrana ich oprávnených záujmov.⁶⁵

c) Typy otázok v dotazníku

Otázky v samotnom dotazníku možno rozdeliť do viacerých skupín. Prvú skupinu predstavovali otázky, ktoré umožňovali určiť demografické zloženie respondentov, t. j. ich vek, pohlavie, vzdelanie, príjem a povolanie. Veková skupina respondentov bola limitovaná na respondentov od 15 do 49 rokov. Dôvodom bolo, že väčšina neoprávneného používania autorských diel na internete je často spájaná so študentami stredných a vysokých škôl a tiež osobami v začiatkoch ich profesijného života, zhruba do dosiahnutia 30. roka ich života.

Ďalším dôvodom bolo, že prvé online siete umožňujúce neoprávnené zdieľanie hudby alebo filmov sa objavili na prelome tisícročia. V tom období sa tiež často prezentovalo, že ak sa niečo neurobí s danou situáciou, tak vyrastie generácia, ktorá bude zvyknutá na voľný, neobmedzený a bezplatný prístup k širokej škále predmetov chránených autorských právom, čo by malo negatívny dopad nielen na uplatňovanie autorského práva v praxi, ale aj pre celú oblasť literárnej a umeleckej tvorby. Táto generácia študentov stredných a vysokých škôl je teraz zhruba vo veku od 35 do 49 rokov ich života.

⁶³ Pozri napr. § 58 ods. 1 písm. i) AZ.

⁶⁴ Pozri napr. § 58 ods. 1 písm. h) AZ.

⁶⁵ Pozri napr. WIPO. Dielo cit. v pozn. č. 10.

Z pohľadu pohlavia respondentov predchádzajúce štúdie poukázali na to, že respondenti mužského pohlavia majú vyššiu predispozíciu na posudzovanie rôznych protiprávných činností menej negatívne a aj na dopúšťanie sa takej činnosti.⁶⁶ Súčasťou prezentovanej štúdie tak bolo posúdiť, či sa tento aspekt vzťahuje aj na skúmané činnosti a či existujú nejaké rozdiely v tomto ohľade medzi respondentmi žijúcimi v iných spoločenských a kultúrnych prostrediach a tradíciách.

Samotné zloženie respondentov, čo sa týka veku a pohlavia, zodpovedalo zloženiu populácií v skúmaných krajinách, t. j. v Nemecku, Francúzsku, Japonsku a Spojených štátoch amerických. Hoci vzorky z jednotlivých krajín boli kontrolované len vo vzťahu k veku a pohlaviu respondentov, zloženie respondentov ohľadne vzdelania a príjmu s drobnými odchýlkami viac-menej tiež zodpovedalo zloženiu skúmaných populácií.

Ďalšia skupina otázok sa sústreďovala na meranie novej zaujatosti zo strany respondentov, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť ich odpovede v ankete. Tieto otázky sa zaoberali spotrebiteľskými zvykmi respondentov, t. j. či a do akej miery respondenti získavali prístup k rozmnoženinám hudobných a filmových nahrávok odplatne alebo bezodplatne. Pri odplatnom prístupe išlo o kúpu hudobných CD diskov a filmových DVD alebo Blu-ray diskov a odplatné sťahovanie alebo streaming hudobných alebo filmových nahrávok z legálnych zdrojov. Pri bezodplatnom prístupe sa zisťoval rozsah vyhotovovania rozmnoženín z hmotných nosičov zvuku alebo obrazu, bezodplatného sťahovania z internetu, zdieľania rozmnoženín predmetov chránených autorským právom a používania online služieb, ako sú YouTube a obdobné služby s bezodplatným prístupom.

V neposlednom rade dotazník obsahoval aj kontrolnú otázku zameranú na vylúčenie odpovedí, ktoré boli urobené mechanicky bez čítania otázok a možných odpovedí. V tejto otázke mali respondenti správne odpovedať, ktoré mesto je hlavným mestom ich štátu. Na vylúčenie možných nedorozumení otázka aj identifikovala správnu odpoveď na ňu. Takže, každý, kto si náležite prečítal otázku aj s inštrukciou,

⁶⁶ Pozri napr. CHIANG, ASSANE. Dielo cit. v pozn. č. 26, s. 161.

na ňu musel správne odpovedať. Nesprávne odpovede boli automaticky vyradené zo vzorky.

Poslednou skupinou otázok boli otázky týkajúce sa jednotlivých modelových prípadoch, do ktorých boli zakódované rôzne faktory, ktoré by mohli ovplyvniť ich posudzovanie širokou verejnosťou. Každému respondentovi bol náhodne prezentovaný jeden variant z každého modelového prípadu a následne mal odpovedať na otázky, týkajúce sa jeho vnímania prezentovaného variantu. V prvej otázke mal respondent odpovedať, či si myslí, že by bolo vhodné uložiť nejaké sankcie aktérovi za jeho činnosť v prezentovanom modelovom prípade.

Ak bol respondent toho názoru, že by taká činnosť mala byť nejako sankcionovaná, respondent bol požiadaný, aby identifikoval primerané sankcie. Mohol si vybrať z celého výberu možných sankcií od ospravedlnenia sa, vrátenia veci alebo zničenia rozmnoženiny, náhrady ujmy dotknutej osobe a prevedenie akéhokoľvek materiálneho prospechu získaného danou činnosťou až po uloženie peňažných pokút a trestu odňatia slobody. Respondenti mali tiež možnosť pridať akúkoľvek inú možnú sankciu.

Následne mali respondenti zodpovedať, do akej miery bola prezentovaná činnosť správna alebo nesprávna podľa ich názoru. Rozsah pozitívneho alebo negatívneho vnímania danej činnosti mohli respondenti vyznačiť na 5-stupňovej škále Likertového typu ⁶⁷ od úplne správneho po úplne nesprávne.

2.3 Zber dát

Zber dát sa uskutočnil prostredníctvom spoločnosti Cross Marketing Inc. medzi 19. a 21. februárom 2020 v Japonsku, medzi 19. a 25. februárom 2020 v Spojených štátoch amerických a Francúzsku a me-

⁶⁷ Pozri napr. LIKERT, R. A Technique for the Measurement of Attitudes. In: *Archives of Psychology*, 1932, roč. XXII, č. 140, s. 1. PROCTER, M. Measuring Attitudes. In: GILBERT, N. (ed.) *Researching Social Life*. 3. vyd. Londýn: SAGE Publications, 2008, s. 206, 212 – 214.

dzi 3. a 10. júlom 2020 v Nemecku.⁶⁸ Vo všetkých štyroch skúmaných krajinách boli zozbierané odpovede na použitý dotazník od vzoriek 500 respondentov vo veku od 15 do 49 rokov. Všetky vzorky svojim zložením zodpovedali vekovo a pohlavím populáciám jednotlivých skúmaných krajín. Celkovo tak bolo zozbieraných 2 000 plne zodpovedaných dotazníkov zo všetkých štyroch skúmaných krajín.⁶⁹

3. ANALÝZA ODPOVEDÍ RESPONDENTOV

Analýza zozbieraných dát zo všetkých štyroch jurisdikcií potvrdila viacero záverov z predchádzajúcich štúdií a vyvrátilo zopár názorov bežne prezentovaných v oblasti autorskoprávnej ochrany. Hlavný záver vyvracia často používaný argument, že široká verejnosť úplne ignoruje autorské právo. Analýza dát jasne preukázala, že autorské právo je bezpochyby uznávané širokou verejnosťou a hlboko zakorenené v spoločenských normách, ale len vo vzťahu ku komerčnému a masívnemu používaniu predmetov chránených autorským právom. Toto bolo pozorované vo všetkých štyroch skúmaných krajinách, ktoré sa výrazne líšia svojim kultúrnym a spoločenským prostredím a tradíciami. Je preto ťažké tvrdiť, že autorské právo je len západnou alebo európskou tradíciou. Avšak, bez ohľadu na kultúru, široká verejnosť posudzuje nekomerčné použitie pre osobné potreby za menej nesprávnu a viac-menej bežnú činnosť.

⁶⁸ Dôvodom neskoršieho zberu dát v Nemecku bola limitácia finančných prostriedkov použitých na túto štúdiu. Avšak rozdiel pár mesiacov v tomto prípade by nemal mať žiadny vplyv na použiteľnosť zozbieraných dát z Nemecka v tejto štúdií, keďže v danom období nedošlo k žiadnej zásadnej udalosti, ktorá by ovplyvnila posudzovanie správnosti alebo nesprávnosti používania hmotných a nehmotných vecí patriacich tretím osobám. Táto skutočnosť je tiež potvrdená tým, že stupeň posudzovania negativity skúmaných typov konania sa významne nelíši a je porovnateľný so stupňom posudzovania vo Francúzsku alebo v Spojených štátoch amerických, hoci v Nemecku zohrávajú úlohu odlišné faktory, ktoré ovplyvňujú posudzovanie respondentov.

⁶⁹ Do tohto počtu neboli započítané odpovede od respondentov, ktorí nesprávne zodpovedali na kontrolnú otázku vylučujúcu mechanické odpovede bez čítania samotných otázok a možností odpovedí.

Vo vzťahu k potvrdeniu záverov predchádzajúcich štúdií, bolo možné pozorovať, že pohlavie a vek respondentov ovplyvňujú do určitej miery ich posudzovanie správnosti a nesprávnosti prezentovaných činností, t. j. mladší a mužskí respondenti mali tendenciu posudzovať činnosti predstavujúce porušovanie predmetov chránených autorským právom za menej nesprávne. No tento fenomén bol pozorovaný len vo vzťahu k určitým krajinám a modelovým príbehom. Nebolo ho možné pozorovať vo všetkých skúmaných krajinách s odlišnými kultúrnymi a spoločenskými tradíciami a pri všetkých modelových príbehoch.

3.1 Neoprávnené použitie cudzieho bicykla

V prípade vzatia a použitia hmotnej veci patriacej tretej osobe, t. j. modelový príbeh predstavovaný vzatím alebo ukradnutím cudzieho bicykla, bola najdôležitejším faktorom vplyvujúcim na rozhodovanie respondentov zo všetkých štyroch skúmaných krajín vedomosť, či konajúca osoba vedela, že dotknutý bicykel jej nepatrí.⁷⁰ Zároveň je potrebné poznamenať, že veľkosť rozdielov v priemeroch pozorovaných vo vzťahu k tomuto faktoru sa významne líšila medzi jednotlivými krajinami. Najväčší rozdiel bol pozorovaný v Spojených štátoch amerických, ktoré boli nasledované Nemeckom a Francúzskom. Najmenší rozdiel bol v Japonsku. Tento fenomén môže byť vysvetlený silnou individualistickou kultúrou v Spojených štátoch amerických, kde sa kladie dôraz na slobodu jednotlivca, ktorý však zároveň zodpovedá za pozitívne, ako aj negatívne výsledky svojho úmyselného alebo nedbanlivostného konania.

Na druhej strane, Japonsko je krajina s komunitárnou kultúrou, kde členstvo v spoločenských skupinách je tak významné, že osobná sloboda môže byť podstatne obmedzená povinnosťami z neho vyplý-

⁷⁰ Rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla vo vzťahu k faktoru vedomosti takého konania boli štatisticky významné v *t*-teste pre každú skúmanú krajinu a ich hodnoty sú nasledujúce: 0,561±0,065 (N=500, *t*(498)=8,581 a *p*<0,0005) v Japonsku, 1,095±0,115 (N=500, *t*(498)=9,551 a *p*<0,0005) v Spojených štátoch amerických, 0,870±0,125 (N=500, *t*(498)=6,945 a *p*<0,0005) vo Francúzsku a 0,898±0,107 (N=500, *t*(498)=8,419 a *p*<0,0005) v Nemecku.

vajúcimi. Obe skúmané európske krajiny sa nachádzajú niekde medzi vyššie uvedenými extrémami. Francúzsko má bližšie k individualizmu a Nemecko ku komunitarizmu. Výsledky tejto štúdie viac-menej podporujú takýto pohľad na skúmané krajiny.

Ako už bolo vyššie spomenuté najmenší rozdiel v priemeroch vo vzťahu k faktoru vedomia zo všetkých štyroch krajín, ktorý bol pozorovaný v Japonsku, možno vysvetliť skutočnosťou, že hoci sú individuálne činnosti a zodpovednosť za úmyselné a nedbanlivostné konanie v tejto krajine tiež dôležité, je to len v nižšej miere. Zároveň je však treba zdôrazniť, že japonskí respondenti boli citliví na akékoľvek neoprávnené použitie cudzej hmotnej veci, dokonca aj v prípade konania v omyle,⁷¹ na rozdiel od ďalších skúmaných krajín, t. j. Spojených štátov amerických,⁷² Francúzska⁷³ a Nemecka,⁷⁴ medzi ktorými rozdiely neboli až tak výrazné. Vzatie cudzieho bicykla omylom bolo teda pocítované japonskými respondentmi v priemere negatívnejšie, ako bolo posudzované dokonca aj úmyselné ukradnutie cudzej veci v ďalších skúmaných krajinách. Tento rozdiel len zdôrazňuje význam komunitarizmu, t. j. členstva v určitej spoločenskej skupine nad osobnou slobodou jednotlivca, v Japonsku.

Okrem vedomostných aspektov vo Francúzsku a Nemecku aj ďalšie faktory zohrávali určitú úlohu pri posudzovaní jednotlivých prípadov vzatia a použitia cudzej hmotnej veci. Vo Francúzsku takýmito faktormi boli aj rozdiely medzi použitím hmotnej veci pre seba alebo jej vzatím a odovzdaním tretej osobe⁷⁵ a rozsah prospechu, ktorý mal z danej

⁷¹ Celkový priemer posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla na stupnici od 1 po 5 bol v Japonsku vo výške $4,518 \pm 0,035$ ($N=500$).

⁷² Celkový priemer posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla na stupnici od 1 po 5 bol v Spojených štátoch amerických vo výške $3,526 \pm 0,062$ ($N=500$).

⁷³ Celkový priemer posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla na stupnici od 1 po 5 bol vo Francúzsku vo výške $3,378 \pm 0,066$ ($N=500$).

⁷⁴ Celkový priemer posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla na stupnici od 1 po 5 bol v Nemecku vo výške $3,602 \pm 0,057$ ($N=500$).

⁷⁵ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla vo vzťahu k použitiu hmotnej veci pre seba alebo jej vzatím a odovzdaním tretej osobe bol vo Francúzsku štatisticky významný v t -teste a jeho hodnota bola $0,335 \pm 0,130$ ($N=500$, $t(498)=2,570$ a $p<0,05$).

činnosti konateľ.⁷⁶ V Nemecku to bol faktor rozsahu spôsobenej ujmy vlastníkovi neoprávnene použitej hmotnej veci.⁷⁷

Francúzski respondenti tak posudzovali vzatie a použitie cudzieho bicykla pre svoje vlastné potreby bez získania nejakého významného prospechu za menej zlé ako jeho vzatie a predanie tretej osobe. Na druhej strane pre nemeckých respondentov bolo dôležité aj to, či išlo o bezcenný starý bicykel alebo o drahý hodnotný kus, t. j. rozsah spôsobenej ujmy dotknutej osobe bol pre nich významný. Z toho vyplýva, že na rozdiel od nemeckých respondentov, francúzski respondenti brali ohľad viac na individualistické črty konania jednotlivca, než na spoločenské dopady daného konania. Zároveň nemeckí respondenti kladli väčší dôraz na komunitárne aspekty posudzovaného konania, t. j. negatívne dopady posudzovaného konania jednotlivca na tretie osoby.

Vo vzťahu k ďalším faktorom, t. j. demografickým faktorom a spotrebiteľským zvykom respondentov, v Nemecku mali partneri v domácnosti tendenciu byť citlivejší, než osoby zamestnané alebo samostatne zárobkovo činné.⁷⁸ Dôvodom môže byť, že cyklistika je veľmi populárna v Nemecku a veľa partnerov v domácnosti žijúci v mestách môžu používať tento dopravný prostriedok na dennej báze.

V Spojených štátoch amerických v súlade so závermi iných štúdií uskutočnených v Spojených štátoch amerických, boli pozorované rozdiely podľa pohlavia. Mužskí respondenti tak mali tendenciu posudzovať prezentované situácie menej negatívne ako ich respondenti ženského pohlavia.⁷⁹ Obdobná tendencia bola pozorovaná aj v iných

⁷⁶ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla vo vzťahu k rozsahu prospechu získaného konateľom mal vo Francúzsku hodnotu $0,227 \pm 0,131$ ($N=500$, $t(498)=1,737$ a $p<0,1$).

⁷⁷ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla vo vzťahu k rozsahu spôsobenej ujmy dotknutému vlastníkovi daného bicykla bol v Nemecku štatisticky významný v t -teste a jeho hodnota bola $0,236 \pm 0,114$ ($N=500$, $t(498)=2,078$ a $p<0,05$).

⁷⁸ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla medzi partnermi v domácnosti a ostatnými profesiami bol v Nemecku štatisticky významný v t -teste a jeho hodnota bola $0,545 \pm 0,261$ ($N=500$, $t(498)=2,093$ a $p<0,05$).

⁷⁹ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bi-

skúmaných krajinách, ale nebola štatisticky významná.⁸⁰ Tento rozdiel môže súvisieť s veľkosťou nerovnosti v príjmoch v rámci danej spoločnosti. Zo skúmaných krajín je najväčšia nerovnosť práve v Spojených štátoch amerických,⁸¹ čo môže viesť u určitej časti mužskej populácie k väčšiemu protispoločenskému konaniu a páchaniu trestných činov. Na druhej strane krajiny s menšími rozdielmi v rozložení príjmov v rámci spoločnosti zo skúmaných krajín sú práve Francúzsko a Nemecko.⁸²

Okrem toho, výsledky z Japonska a Spojených štátov amerických poukazujú na to, že s rastúcim vekom respondentov rástlo aj pocítovanie negatívosti posudzovaného konania,⁸³ čo tiež bolo prezentované v predchádzajúcich štúdiách. Starší respondenti teda posudzovali jednotlivé konania negatívnejšie ako mladší respondenti. V literatúre je tento fenomén vysvetľovaný skutočnosťou, že staršie generácie mali tendenciu viac dodržiavať spoločenské normy uznávané danou spoločnosťou, pretože boli viac socializovaní, a tak si viac osvojili dané normy, kým mladšie ročníky a osobitne respondenti mužského pohlavia inklinujú k rebelovaniu voči zaužívaným spoločenským normám.

cykla vo vzťahu k pohlaviu respondentov bol v Spojených štátoch amerických štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,265 \pm 0,124$ ($N=500$, $t(498)=2,133$ a $p<0,05$).

⁸⁰ Rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla vo vzťahu k pohlaviu respondentov v ostatných skúmaných krajinách mali nasledujúce hodnoty: $0,101 \pm 0,070$ ($N=500$, $t(498)=1,440$ a $p<0,2$) v Japonsku, $0,136 \pm 0,131$ ($N=500$, $t(498)=1,039$ a $p<0,3$) vo Francúzsku a $0,078 \pm 0,114$ ($N=500$, $t(498)=0,681$ a $p<0,5$) v Nemecku.

⁸¹ Podľa údajov Svetovej banky bol v roku 2016 Giniho koeficient príjmovej nerovnosti v Spojených štátoch amerických vo výške 0,414.

⁸² Podľa údajov Svetovej banky bol Giniho koeficient príjmovej nerovnosti vo výške 0,316 vo Francúzsku v roku 2017 a 0,319 v Nemecku v roku 2016.

⁸³ Priemery posudzovania nesprávnosti vzatia a použitia cudzieho bicykla boli v oboch skúmaných krajinách podľa jednotlivých vekových skupín nasledujúce: 15-19 rokov – $4,526 \pm 0,094$ (JP) a $3,300 \pm 0,167$ (USA), 20-24 rokov – $4,429 \pm 0,114$ (JP) a $3,403 \pm 0,171$ (USA), 25-29 rokov – $4,333 \pm 0,132$ (JP) a $3,833 \pm 0,154$ (USA), 30-34 rokov – $4,275 \pm 0,107$ (JP) a $3,360 \pm 0,176$ (USA), 35-39 rokov – $4,650 \pm 0,078$ (JP) a $3,278 \pm 0,162$ (USA), 40-44 rokov – $4,628 \pm 0,068$ (JP) a $3,758 \pm 0,167$ (USA) a 45-49 rokov – $4,655 \pm 0,069$ (JP) a $3,761 \pm 0,141$ (USA).

3.2 Vyhotovovanie rozmnoženín filmových DVD a Blu-ray diskov a ich distribúcia

Na rozdiel od modelového príbehu s bicyklom, ktorý sa týkal používania hmotnej veci patriacej tretej osobe, v príbehoch prezentujúcich kopírovanie filmových DVD a Blu-ray diskov a sťahovanie alebo sprístupňovanie hudby verejnosti cez internet rozdiel medzi súkromným a verejným použitím daného predmetu práv chráneného autorským právom zohrával dôležitú úlohu v posudzovaní prezentovaných činností vo všetkých štyroch skúmaných krajinách. Jeho význam bol obzvlášť významný pri posudzovaní činností týkajúcich sa používania hudobných nahrávok prostredníctvom internetu.

V modelovom prípade vyhotovovania rozmnoženín filmových DVD a Blu-ray diskov bola tak pre japonských respondentov najdôležitejším faktorom skutočnosť, či daná rozmnoženina bola vyhotovená pre súkromné alebo verejné účely.⁸⁴ Keď používateľ vyhotovil rozmnoženinu filmového DVD alebo Blu-ray disku pre seba, bolo to nimi posudzované menej negatívne ako vyhotovovanie veľkého počtu rozmnoženín pre ich odplatnú alebo bezodplatnú distribúciu širokej verejnosti.

Tento faktor zohrával dôležitú úlohu aj v ďalších troch skúmaných krajinách. V Spojených štátoch amerických skutočnosť, že rozmnoženiny filmových DVD alebo Blu-ray diskov boli vyhotovené pre osobné účely, bola jedným z významných faktorov vplývajúcich na posudzovanie daných činností respondentmi.⁸⁵ V Nemecku a Fran-

⁸⁴ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k faktoru, či bola vyhotovená pre súkromné účely alebo za účelom distribúcie tretím osobám, bol v Japonsku štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,353 \pm 0,073$ ($N=500$, $t(498)=4,842$ a $p<0,0005$).

⁸⁵ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k faktoru, či bola vyhotovená pre súkromné účely alebo za účelom distribúcie tretím osobám, bol v Spojených štátoch amerických štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,325 \pm 0,119$ ($N=500$, $t(498)=2,730$ a $p<0,01$).

cúzska tento faktor zohrával tiež svoju úlohu, ale mal slabší štatistický význam.⁸⁶

Avšak je treba podotknúť, že na rozdiel od Japonska, v ostatných skúmaných krajinách najvýznamnejším faktorom zostávala skutočnosť, či daná osoba vedela, že dotknuté audiovizuálne dielo bolo chránené autorským právom. Ako už bolo vyššie spomenuté, tento fenomén vychádza z chápania, že každá osoba by mala byť zodpovedná za svoje úmyselné alebo nedbanlivostné konanie. Tento koncept je významný pre súkromné právo a je jadrom úpravy náhrady za škodu.⁸⁷

Tento záver je dosť prekvapujúci, pretože v mnohých jurisdikciách vedomostné aspekty konania porušovateľa autorských práv nie sú rozhodujúce pri posudzovaní súdmi, či došlo k porušeniu autorských práv. Do určitej miery môže tento faktor zohrávať úlohu pri určovaní výšky náhrady škody. To platí najmä pri autorskom práve v Spojených štátoch amerických, kde výška zákonnej náhrady za škodu závisí od toho, či porušenie autorských práv bolo vedomé alebo úmyselné. Avšak, ako už bolo vyššie uvedené, vo všetkých troch krajinách, t. j. v Spojených štátoch amerických, Francúzsku a Nemecku, to nebol jediný faktor ovplyvňujúci posudzovanie skúmaných činností.

Okrem už spomenutého rozlišovania medzi súkromným a verejným použitím a vo vzťahu k vedomosti, že je dotknuté audiovizuálne dielo chránené autorským právom, vo Francúzsku rozsah spôsobenej ujmy mal tiež určitý vplyv na posudzovanie prezentovaného konania.⁸⁸

⁸⁶ V oboch krajinách rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k faktoru, či bola vyhotovená pre súkromné účely alebo za účelom distribúcie tretím osobám, mali slabší štatistický význam v *t*-teste a ich hodnoty boli nasledujúce: 0,213±0,124 (N=500, *t*(498)=1,713 a *p*<0,1) vo Francúzsku a 0,224±0,115 (N=500, *t*(498)=1,942 a *p*<0,1) v Nemecku.

⁸⁷ Pozri napr. VAN DAM, C. *European Tort Law*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 225 – 278.

⁸⁸ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k rozsahu spôsobenej ujmy dotknutému nositeľovi práv bol vo Francúzsku štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola 0,295±0,124 (N=500, *t*(498)=2,382 a *p*<0,05).

Pre respondentov bolo dôležité, či dotknutému nositeľovi autorských práv bola spôsobená nejaká ujma.

Pohlavie respondentov tiež zohrávalo svoju rolu v tomto prípade najmä v Spojených štátoch amerických a Japonsku.⁸⁹ Obdobne ako v predchádzajúcom prípade túto tendenciu bolo možné pozorovať aj vo zvyšných dvoch skúmaných krajinách, ale nebola štatisticky významná.⁹⁰

V Japonsku tiež zohrával určitú úlohu vek respondentov.⁹¹ Starší respondenti posudzovali prezentované konanie negatívnejšie ako respondenti z mladších vekových skupín. Rovnako ako v prípade použitia cudzieho bicykla japonskí respondenti⁹² posudzovali prezentované konania podstatne negatívnejšie ako respondenti z ďalších troch skúmaných krajín.⁹³

V Nemecku a Spojených štátoch amerických respondenti, ktorí prezentovali, že nakupujú viac audiovizuálnych diel z legálnych zdrojov, tiež posudzovali prezentované používanie audiovizuálneho diela me-

⁸⁹ V oboch krajinách rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k pohlaviu respondentov boli štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty boli nasledujúce: 0,211±0,074 (N=500, *t*(498)=2,850 a *p*<0,005) v Japonsku a 0,463±0,118 (N=500, *t*(498)=3,931 a *p*<0,0005) v Spojených štátoch amerických.

⁹⁰ V oboch krajinách rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku vo vzťahu k pohlaviu respondentov neboli štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty boli nasledujúce: 0,198±0,124 (N=500, *t*(498)=1,592 a *p*<0,15) vo Francúzsku a 0,171±0,116 (N=500, *t*(498)=1,479 a *p*<0,15) v Nemecku.

⁹¹ Priemery posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku boli v Japonsku podľa jednotlivých vekových skupín nasledujúce: 15-19 rokov – 4,298±0,137, 20-24 rokov – 4,536±0,117, 25-29 rokov – 4,383±0,095, 30-34 rokov – 4,304±0,110, 35-39 rokov – 4,525±0,091, 40-44 rokov – 4,479±0,085 a 45-49 rokov – 4,631±0,069.

⁹² Celkový priemer posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku na stupnici od 1 po 5 bol v Japonsku vo výške 4,462±0,037 (N=500).

⁹³ V uvedených troch skúmaných krajinách boli celkové priemery posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku na stupnici od 1 po 5 nasledujúce: 3,770±0,060 (N=500) v Spojených štátoch amerických, 3,680±0,058 (N=500) v Nemecku a 3,566±0,062 (N=500) vo Francúzsku.

nej negatívne.⁹⁴ Tento záver vyvracia konvenčne prezentovaný názor, že jednotlivci, ktorí neoprávnene používajú autorské diela, ignorujú autorské právo na rozdiel od tých, ktorí získavajú prístup k dotknutým autorským dielam odplatne v súlade s autorským právom. Výsledky tejto štúdie poukazujú na to, že jednotlivci, ktorí majú záujem o konzumáciu autorských diel a odplatne ich získavajú, považujú rôzne spôsoby ich neoprávneného používania za menej negatívne ako tí, ktorí nemajú záujem o ich konzumáciu a bezodplatné získavanie.

Navyše, zozbierané dáta týkajúce sa rozsahu užívania rôznych druhov autorských diel poukazujú na to, že len malá časť populácie sa skladá z používateľov, ktorí často nakupujú a používajú rozmnoženiny autorských diel.⁹⁵ Dáta tiež poukazujú na to, že aj keď odplatne nadobúdajú prístup k mnohým autorským dielam, tiež konzumujú časť autorských diel bezodplatne.⁹⁶ Preto je nemožné tvrdiť, že existujú len platiaci používatelia autorských diel na jednej strane a neplatiaci na druhej. Jednotlivci, ktorí nemajú záujem o konzumáciu autorských diel, nielenže nemíňajú veľa na ich nákup, ale ani nevyhotovujú voľne ich rozmnoženiny.

⁹⁴ Rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti vyhotovenia rozmnoženiny filmového DVD alebo Blu-ray disku medzi respondentmi, ktorí skoro vôbec alebo vôbec nekupujú filmové DVD alebo Blu-ray disky, a tými, ktorí si ich častejšie kupujú, boli v oboch krajinách štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty sú nasledujúce: 0,393±0,120 (N=500, *t*(498)=3,274 a *p*<0,005) v Spojených štátoch amerických a 0,423±0,119 (N=500, *t*(498)=3,541 a *p*<0,0005) v Nemecku.

⁹⁵ Respondenti, ktorí na škále od 1 do 5 uviedli, že nakupujú rozmnoženiny rôznych druhov predmetov chránených autorským právom na úrovni 4 alebo 5, predstavovali rádovo od 10 % do 20 % respondentov v závislosti od konkrétneho druhu predmetu práv a krajiny. Vo vzťahu k streamingu hudby a filmov boli tieto čísla o čosi vyššie. To však neznamená, že jednotlivci, ktorí konzumujú viac, aj platia viac. Opak môže byť pravdou vzhľadom na rôzne študentské alebo rodinné zľavy.

⁹⁶ Rozdiely v priemeroch rozsahu vyhotovovania rozmnoženín predmetov chránených autorským právom medzi respondentmi, ktorí skoro vôbec alebo vôbec nekupujú filmové DVD alebo Blu-ray disky, a tými, ktorí si ich častejšie kupujú, boli v oboch krajinách štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty sú nasledujúce: 1,235±0,097 (N=500, *t*(498)=12,719 a *p*<0,0005) v Spojených štátoch amerických a 0,889±0,089 (N=500, *t*(498)=10,018 a *p*<0,0005) v Nemecku.

3.3 Sťahovania a sprístupňovania hudby verejnosti cez internet

Obdobne ako v modelovom prípade nakladania s filmovými DVD a Blu-ray diskmi rozdiel medzi súkromným a verejným použitím zohrával ešte významnejšiu úlohu v posudzovaní prípadov používania hudobných nahrávok prostredníctvom internetu respondentmi vo všetkých skúmaných krajinách.⁹⁷ Kým v Japonsku a Francúzsku to bol jediný štatisticky významný faktor z tých, ktoré boli zakódované do tohto modelového príbehu, v Nemecku a Spojených štátoch amerických to bol najvýznamnejší z viacerých faktorov. V Spojených štátoch amerických dokonca predstihol vedomostný faktor, ktorý bol najdôležitejší v predchádzajúcich posudzovaných prípadoch. Veľkosť rozdielu priemerov medzi súkromným a verejným použitím sa líšil medzi jednotlivými skúmanými krajinami. Najväčší bol v Spojených štátoch amerických,⁹⁸ ktoré boli nasledované Japonskom,⁹⁹ Nemeckom¹⁰⁰ a potom Francúzskom.¹⁰¹

Rovnako ako v prípade používania filmových DVD a Blu-ray diskov vedomostný faktor bol tiež významný v Spojených štátoch amerických.¹⁰² Zohrával určitú úlohu aj v posudzovaní respondentov v Nemecku, ale mal slabší štatistický význam.¹⁰³ Najväčší rozdiel bol vo

⁹⁷ Vo všetkých štyroch skúmaných krajinách rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti používania hudobnej nahrávky prostredníctvom internetu vo vzťahu k faktoru, či došlo k jej sťahovaniu alebo sprístupňovaniu verejnosti, boli štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty boli nasledujúce: 0,504±0,113 (N=500, *t*(498)=4,438 a *p*<0,0005) v Spojených štátoch amerických, 0,418±0,082 (N=500, *t*(498)=5,125 a *p*<0,0005) v Japonsku, 0,344±0,110 (N=500, *t*(498)=3,112 a *p*<0,005) v Nemecku a 0,314±0,119 (N=500, *t*(498)=2,645 a *p*<0,01) vo Francúzsku.

⁹⁸ 0,504±0,113 (N=500, *t*(498)=4,438 a *p*<0,0005).

⁹⁹ 0,418±0,082 (N=500, *t*(498)=5,125 a *p*<0,0005).

¹⁰⁰ 0,344±0,110 (N=500, *t*(498)=3,112 a *p*<0,005).

¹⁰¹ 0,314±0,119 (N=500, *t*(498)=2,645 a *p*<0,01).

¹⁰² Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k faktoru vedomosti, že dotknutá nahrávka bola chránená autorským právom, bol v Spojených štátoch amerických štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola 0,458±0,114 (N=500, *t*(498)=4,030 a *p*<0,0005).

¹⁰³ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňova-

Francúzsku. Kým tento faktor bol najvýznamnejší pri posudzovaní používania filmových DVD a Blu-ray diskov, nebol štatisticky významný v prípade sťahovania a sprístupňovania hudby verejnosti cez internet.¹⁰⁴

V Nemecku ešte zohrával úlohu rozsah ujmy spôsobenej dotknutému nositeľovi práv.¹⁰⁵ Hoci tento faktor nebol významným pri posudzovaní používania filmových DVD alebo Blu-ray diskov medzi nemeckými respondentmi, bol významným pri posudzovaní používania hmotných vecí, t. j. v prípade odcudzenia bicykla patriaceho tretej osobe. Na druhej strane, kým bol tento faktor štatisticky významný vo Francúzsku pri používaní audiovizuálnych diel, nebol štatisticky významný pri používaní hudobných diel cez internet rovnako ako pri neoprávnenom používaní bicykla.¹⁰⁶

Tiež je dôležité upozorniť na skutočnosť, že keď sa sústredíme iba na sprístupňovanie hudobných nahrávok verejnosti cez internet, v Spojených štátoch amerických a Japonsku rozsah prospechu získaného takouto činnosťou zohráva dôležitú úlohu.¹⁰⁷ Podobný fenomén

nia hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k faktoru vedomosti, že dotknutá nahrávka bola chránená autorským právom, mal v Nemecku slabší štatistický význam v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,202 \pm 0,111$ ($N=500$, $t(498)=1,812$ a $p < 0,1$).

¹⁰⁴ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k faktoru vedomosti, že dotknutá nahrávka bola chránená autorským právom, nebol vo Francúzsku štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,027 \pm 0,119$ ($N=500$, $t(498)=0,230$ a $p < 0,85$).

¹⁰⁵ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k rozsahu ujmy spôsobenej dotknutému nositeľovi práv bol v Nemecku štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,333 \pm 0,111$ ($N=500$, $t(498)=3,017$ a $p < 0,005$).

¹⁰⁶ Rozdiel v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k rozsahu ujmy spôsobenej dotknutému nositeľovi práv nebol vo Francúzsku štatisticky významný v *t*-teste a jeho hodnota bola $0,112 \pm 0,119$ ($N=500$, $t(498)=0,938$ a $p < 0,35$).

¹⁰⁷ V oboch krajinách rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet vo vzťahu k rozsahu prospechu získaného používateľom boli štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty boli nasledujúce: $0,392 \pm 0,153$ ($n=236$, $t(234)=2,561$ a $p < 0,05$) v Spojených štátoch amerických a $0,211 \pm 0,105$ ($n=251$, $t(249)=2,016$ a $p < 0,05$) v Japonsku.

nebolo možné pozorovať pri verejnom rozširovaní rozmnoženín audiovizuálneho diela na DVD alebo Blu-ray diskoch alebo pri darovaní alebo predaji bicykla patriaceho tretej osobe.

Obdobne ako v predchádzajúcich dvoch modelových príbehoch japonskí respondenti¹⁰⁸ hodnotili nakladanie s hudobným nahrávkami cez internet negatívnejšie než respondenti z ďalších troch skúmaných krajín.¹⁰⁹ Na druhej strane, na rozdiel od predchádzajúcich dvoch príbehov, rozdiely v posudzovaní respondentov v závislosti od ich veku a pohlavia neboli štatisticky významné.

Obdobne ako pri posudzovaní nakladania s filmovými DVD a Blu-ray diskmi respondenti zo Spojených štátov amerických a Nemecka, ktorí tvrdili, že nakupujú viac hudby z legálnych zdrojov, posudzovali rôzne nakladania s hudbou cez internet menej negatívne.¹¹⁰ Zároveň mali tiež tendenciu viac používať predmety chránené autorským právom bezodplatne.¹¹¹

Ako už bolo poukázané vyššie, tento fenomén implikuje, že keď respondenti majú viac záujmu v konzumovaní predmetov chránených

¹⁰⁸ Celkový priemer posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet na stupnici od 1 po 5 bol v Japonsku vo výške $4,266 \pm 0,042$ ($N=500$).

¹⁰⁹ V uvedených troch skúmaných krajinách boli celkové priemery posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet na stupnici od 1 po 5 nasledujúce: $3,590 \pm 0,058$ ($N=500$) v Spojených štátoch amerických, $3,542 \pm 0,056$ ($N=500$) v Nemecku a $3,482 \pm 0,060$ ($N=500$) vo Francúzsku.

¹¹⁰ Rozdiely v priemeroch posudzovania nesprávnosti sťahovania alebo sprístupňovania hudobnej nahrávky verejnosti cez internet medzi respondentmi, ktorí skoro vôbec alebo vôbec neshávajú hudobné nahrávky z legálnych zdrojov, a tými, ktorí sú častejšími používateľmi takých služieb, boli v oboch krajinách štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty sú nasledujúce: $0,307 \pm 0,116$ ($N=500$, $t(498)=2,647$ a $p<0,01$) v Spojených štátoch amerických a $0,303 \pm 0,122$ ($N=500$, $t(498)=2,474$ a $p<0,05$) v Nemecku.

¹¹¹ Rozdiely v priemeroch rozsahu bezodplatného sťahovania hudobných nahrávok z internetu medzi respondentmi, ktorí skoro vôbec alebo vôbec neshávajú hudobné nahrávky z legálnych zdrojov, a tými, ktorí sú častejšími používateľmi takých služieb, boli v oboch krajinách štatisticky významné v *t*-teste a ich hodnoty sú nasledujúce: $1,231 \pm 0,126$ ($N=500$, $t(498)=9,809$ a $p<0,0005$) v Spojených štátoch amerických a $1,060 \pm 0,114$ ($N=500$, $t(498)=9,263$ a $p<0,0005$) v Nemecku.

autorským právom, majú záujem ich konzumovať rôznymi spôsobmi, t. j. kúpou, nájmom alebo dokonca vyhotovovaním rozmnoženín pre súkromné účely. Zároveň takí respondenti posudzujú rôzne spôsoby používania predmetov chránených autorským právom pozitívnejšie, ako tí, ktorí nemajú vôbec záujem odplatne nadobúdať prístup k takým predmetom práv. Toto implikuje, že rôzne spôsoby obmedzovania spôsobov používania predmetov chránených autorským právom na súkromné účely môžu mať negatívnejší dopad na ich spotrebiteľov, ktorí bežne odplatne nadobúdajú časť konzumovaných predmetov práv, než na tých, ktorí vôbec nemajú tendenciu nadobúdať prístup k nim odplatne. Takéto opatrenia teda nemusia viesť k zvýšeniu výnosov z predaja a distribúcie rozmnoženín predmetov chránených autorským právom. Práve naopak, môžu viesť k ich poklesom.

Opačne, umožnenie voľného používania predmetov chránených autorským právom v určitom rozsahu môže stimulovať viac spotreby, pretože môže viesť k zvýšeniu záujmu o spotrebu takých predmetov. Dokonca, umožnenie určitých spôsobov použitia predmetov chránených autorským právom môže zvýšiť hodnotu jednotlivých rozmnoženín pre ich používateľov.

Tieto vzťahy boli potvrdené dokonca, keď sa odhliadlo od odpovedí, kde respondenti deklarovali rovnaký stupeň spotreby rôznych druhov predmetov chránených autorským právom, čo môže implikovať, že takí respondenti nemali žiadny alebo minimálny záujem o spotrebu akýchkoľvek predmetov práv alebo ich odpovede boli mechanické bez adekvátneho odpovedania na položené otázky.

4. ZÁVER

Empirická štúdia prezentovaná v tomto príspevku poukázala na to, že široká verejnosť uznáva odôvodnenosť autorskoprávnej ochrany ako takej, t. j. prirodzene považuje za správne, aby autori a interpreti boli chránení voči aktivitám, ktoré komerčne alebo vo veľkom rozsahu používajú výsledky ich tvorivej intelektuálnej práce. Autorské právo má tak základ v spoločenských normách uznávaných väčšinou

spoločnosti bez ohľadu na spoločenské a kultúrne prostredie a tradície.

Na druhej strane zmeny v oblasti autorskoprávnej ochrany, ku ktorým došlo v tejto oblasti v posledných desaťročiach a pri ktorých došlo výraznému rozšíreniu autorskoprávnej ochrany na úkor oprávneného súkromného použitia autorských diel, ktoré bolo historicky buď mimo rozsahu výlučných práv poskytovaných autorským právom alebo ich rozsah bol limitovaný tak, aby doňho nezasahovalo, nemajú základ v spoločenských normách uznávaných širokou verejnosťou. Hoci zákonodarca môže prijať takúto právnu úpravu, ale potom musí vziať do úvahy skutočnosť, že takáto úprava sa bude ťažšie presadzovať v praxi, pretože sa snaží zmeniť ustálené spoločenské normy a zakazuje činnosti, ktoré sú považované cieľovou skupinou za bežné a oprávnené.

Akákoľvek navrhovaná legislatívna zmena by mala výslovne vziať takúto skutočnosť do úvahy v rámci adekvátnej analýzy jej prínosov a nákladov, t. j. prínosov pre nositeľov práv chránených autorským právom a nákladov pre širokú verejnosť vo forme obmedzenia osobnej slobody a nákladov na jej presadzovanie, ktoré budú zvýšené, pretože daná úprava sa snaží zmeniť spoločenské normy uznávané väčšinou spoločnosti.

PRÁVA VYDAVATEĽOV PERIODICKÝCH PUBLIKÁCIÍ V NOVEJ AUTORSKOPRÁVNEJ ÚPRAVE

doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.*

Abstrakt: Príspevok sa venuje transpozícii nového práva vydavateľov do slovenského právneho poriadku vrátane nárokov na primeranú náhradu odmeny. Okrem pojmových disproporcií obsiahnutých v Tlačovom zákone a v novej smernici o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu sa zaoberá aj nejasným prepojením pripravovanej novely Autorského zákona s ustanoveniami o právach a povinnostiach vydavateľa v zmysle Tlačového zákona. Zaoberá sa možnosťou uplatňovania práva na opravu, práva na odpoveď a práva na dodatočné oznámenie v online prostredí. Článok analyzuje zaužívanú terminológiu ako vydavateľ, právo vydavateľov, periodická publikácia a periodická tlač a porovnáva ju s pojmami podľa smernice o autorskom práve ako práva k publikáciám, tlačové publikácie a primeraná náhrada odmeny. Zároveň poukazuje na prípadnú duplicitu v existujúcej a navrhovanej právnej úprave, ktorá by mohla spôsobiť aplikačné problémy.

Kľúčové slová: vydavateľ, právo vydavateľov, práva k publikáciám, tlačová publikácia, periodická publikácia, primeraná náhrada odmeny, online používanie tlačových publikácií

Najväčšie legislatívne zmeny v postavení vydavateľov od prijatia zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) (ďalej „TlačZ“ alebo „Tlačový zákon“) v roku 2008 sa očakávajú práve v súvislosti s implementáciou smernice 2019/790 zo 17. apríla 2019 o au-

* doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M. pôsobí na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnickej fakulte, Katedre občianskeho práva. Je vedúcou Centa transferu technológií v Technologickom a inovačnom parku UPJŠ v Košiciach, a zároveň pôsobí ako advokátka. Článok bol vypracovaný v rámci realizácie projektu VEGA č. 1/0765/20 *Ochrana ľudských hodnôt v súkromnom práve v kontexte moderných trendov a prebiehajúcej rekodifikácie súkromného práva.*

torskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (ďalej aj „Smernica o AP“ alebo „Smernica o autorskom práve“), ktorá okrem iného upravuje aj nové práva vydavateľov v online prostredí.¹ Európsky zákonodarca sa snaží reagovať na vznik nových online služieb, ktoré využívajú obsah periodických publikácií. Absencia osobitného práva vydavateľov v online prostredí komplikuje napĺňanie nielen legitímnych očakávaní vydavateľov a poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti, ale aj samotných používateľov (alebo vhodnejšie „užívateľov“) obsahu, čo v konečnom dôsledku by mohlo mať vplyv na bezproblémovú realizáciu práva na informácie. Zakotvenie nového práva vydavateľa však ide ruka v ruku so zmenou ich postavenia v online svete. Týka sa to nielen zodpovednosti za obsah publikácií šírený online, ale aj prostriedkov ochrany, ktoré možno pri porušení práv uplatňovať, ako je právo na opravu, právo na odpoveď a právo na dodatočné oznámenie. Rovnako zásadné je aj použitie ustanovení Tlačového zákona o ochrane zdroja informácií. Podľa nášho názoru sa zákonodarca okrem novelizácie zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej aj „AZ“ alebo „Autorský zákon“) nevyhne analýze postavenia vydavateľa internetových vydaní tlače vo vzťahu k Tlačovému zákonu, ktorý je už dlhodobo kritizovaný za právne vákuum v tejto oblasti.² Uvedomujeme si zároveň, že úprava postavenia vydavateľov v online prostredí si vyžiada aj otvorenie otázky splnenia formálnych požiadaviek pre evidenciu periodickej tlače zakotvených v § 11 TlačZ, ktoré musí splniť osoba, ktorá mieni vydávať periodickú

¹ Pre úplnosť uvádzame, že zákonodarca je povinný v súvislosti s licencovaním autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom k dielam a iným predmetom ochrany, ktoré sú súčasťou vysielania určitých typov televíznych a rozhlasových programov v rovnakej transpozičnej lehote implementovať aj smernicu 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré on-line vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a ktorou sa mení smernica Rady 93/83/EHS.

² Pozri napríklad VOZÁR, J., VALKO, E., LAPŠANSKÝ, L.: *Tlačový zákon. Komentár*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 54.

tlač v zmysle súčasne platného Tlačového zákona. Výraz mieni pritom nepovažujeme za správny z pohľadu legálneho textu a ako vhodnejší navrhujeme „zamýšľa“ vydávať.

Je potrebné uviesť, že v platnom Autorskom zákone sa osobitná úprava práva vydavateľa nenachádza, aj keď nemožno opomenúť osobitnú úpravu licenčnej zmluvy na vydanie diela v § 75 AZ. Hoci aktuálna autorskoprávna úprava, na rozdiel od predošlého zákona³ hovorí iba všeobecne o nadobúdateľovi licencie, v zásade pôjde predovšetkým o vydavateľa.⁴

Pri uvádzaní analyzovaných pojmov budeme prioritne vychádzať zo znenia Smernice o autorskom práve a budeme ich porovnávať s už existujúcou úpravou v právnom poriadku SR. Je však nutné poznamenať, že slovenský preklad Smernice o autorskom práve nekorešponduje s pojmami zavedenými a dlhodobo používanými v slovenských právnych normách.⁵

³ Porovnaj § 34 ods. 1 zákona č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov, podľa ktorého vydavateľskou zmluvou udeľuje autor vydavateľovi súhlas vydať slovesné dielo, hudobnodramatické alebo hudobné dielo, dielo výtvarného umenia, fotografické alebo kartografické dielo a vydavateľ sa zaväzuje vydať dielo na svoj účet, urobiť opatrenia na jeho šírenie a vyplatiť autorovi odmenu. Ani tento predpis však definíciu vydavateľa alebo jeho osobitné práva neupravoval.

⁴ Bližšie pozri BAČÁROVÁ, R. *Zmluvné záväzky v autorskom práve*, Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 148 a nasl.

⁵ O zmenách v právach vydavateľov sa diskutuje dlhšie. Pozri napríklad GEIGER, Ch., BULAYENKO, O., FROSIO, G. *Opinion of the CEIPI on the European Commission's copyright reform proposal, with a focus on the introduction of neighbouring rights for press publishers in EU law*. European Intellectual Property Review 202 (2017), Centre for International Intellectual Property Studies (CEIPI) Research Paper No. 2016-01. <https://ssrn.com/abstract=2921334> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2921334> [31.1.2021] alebo FROSIO, G. *Reforming Intermediary Liability in the Platform Economy: a European Digital Single Market Strategy*. Northwestern University Law Review 19 (2017) <https://ssrn.com/abstract=2912272> [31.1.2021] alebo HOPNER, T. *EU Copyright Reform: The Case for a Publisher's Right*, Intellectual Property Quarterly issue 1/2018, s. 1-42 <https://ssrn.com/abstract=3081733> [31.1.2021] alebo PEUKERT, A. *An EU related right for press publishers concerning digital uses. A legal analysis*. Research Paper of the Faculty of Law, Goethe University Frankfurt am Main no 22/2016. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2888040>

1. VYMEDZENIE POJMU VYDAVATEĽ

Súčasná právna úprava vydavateľa je obsiahnutá predovšetkým v § 2 ods. 3 TlačZ a za vydavateľa periodickej tlače označuje osobu, ktorá zabezpečuje vydávanie periodickej tlače na svoje náklady.

Pokiaľ ide o pojem vydávanie tlače, ten nie je v Tlačovom zákone definovaný a je potrebné ho chápať skôr ako činnosť. V komentári k Tlačovému zákonu sa uvádza, že činnosť vydávania periodickej tlače možno vnímať ako činnosť zabezpečovania obsahu, výroby výtlačkov a distribúciu periodickej tlače verejnosti.⁶ Česká úprava pod vydávaním periodickej tlače rozumie činnosť vydavateľa, pri ktorej na svoj účet a na svoju zodpovednosť zaisťuje jeho obsah, vydanie a verejné šírenie.⁷ Pre úplnosť uvádzame, že § 2 ods. 2 Tlačového zákona síce upravuje pojem „vydanie periodickej tlače“, ale myslí sa tým výtlačok, teda ide o súbor rovnakých alebo iba regionálnymi časťami alebo jazykom sa odlišujúcich výtlačkov periodickej tlače. Označenie „výtlačok“ vnímame ako fyzický nosič, a preto ak by sme mali pôsobnosť Tlačového zákona rozšíriť aj na internet, bude nutná zmena alebo doplnenie tejto definície.⁸

Dôvodová správa k Tlačovému zákonu pod úkonom vydávania rozumie „zabezpečovanie obsahu a následné zverejnenie informácií v periodickej tlači determinované verejným šírením v tlačenej forme“.

[31.1.2021] alebo SCALZINI, S. *The new related right for press publishers: what way forward?* <https://ssrn.com/abstract=3664847> [31.1.2021] alebo COLANGELO, G., TORTI, V. *Copyright, online news publishing and aggregators: a law and economics analysis of the EU reform* <https://ssrn.com/abstract=3255449> [31.1.2021].

⁶ VOZÁR, J., VALKO, E., LAPŠANSKÝ, L.: *Tlačový zákon. Komentár*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 55.

⁷ Pozri § 3 písm. c) zákona č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostiach pri vydávaní periodického tisku a o zmene niektorých ďalších zákonov (tiskový zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Tlačový zákon ČR“).

⁸ Tému sme sa venovali BAČÁROVÁ, R. Protichodné záujmy subjektov autorského práva ako príčina konfliktov v autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu európskej únie. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.): *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 4*. TYPI UNIVERSITATYS TYRNAVENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2020 s. 90-118.

Formulácia „zabezpečovanie obsahu“ znamená, že obsah nemusí vydavateľ vytvoriť sám, ale ak by pre neho obsah vytvorila tretia osoba, táto nebude vydavateľom. Okrem iného kumulatívne musí dôjsť k zverejneniu obsahu v periodickej tlači a navyše v tlačenej forme. Hoci nejde o zákonné znenie a dôvodová správa vyjadruje skôr filozofiu zákona, malo by dôjsť k zmene, resp. k spresneniu úpravy priamo v texte Tlačového zákona, ak by sme ho chceli aplikovať aj na internetové publikácie.

Pokiaľ ide o pojem „verejné šírenie“, ani ten nie je v Tlačovom zákone definovaný. Jeho vymedzenie však nachádzame v Autorskom zákone v súvislosti s verejným prenosom diela, ktorým je verejné šírenie akýmkoľvek technickými prostriedkami po drôte alebo bezdrôtovo tak, že toto dielo môžu vnímať osoby na miestach, kde by ho bez tohto prenosu vnímať nemohli. Pod „verejným prenosom“ sa rozumie vysielanie diela, retransmisia diela a sprístupňovanie diela verejnosti. Ak by Tlačový zákon verejné šírenie nespájal s tlačenou formou šírenia obsahu, ale pripúšťal by akúkoľvek formu vrátane elektronickej, táto definícia by bola sčasti použiteľná aj na vydávanie periodických publikácií prostredníctvom internetu.

2. ZODPOVEDNOSŤ VYDAVATEĽOV PERIODICKEJ TLAČE ZA OBSAH ŠÍRENÝ NA INTERNETE

Absenciu jasnej úpravy pôsobnosti Tlačového zákona vo vzťahu k internetovým vydaniám tlače vnímame ako problematickú aj v otázke zodpovednosti vydavateľov periodickej tlače za obsah šírený na internete. Odstránenie tejto medzery v zákone bolo navrhované už pri prijímaní nového Tlačového zákona v roku 2008, napriek tomu explicitné vymedzenie chýba. Z dôvodovej správy k Tlačovému zákonu v súvislosti s negatívnym vymedzením jeho vecnej pôsobnosti síce vyplýva, že Tlačový zákon sa nevzťahuje na informácie šírené internetom alebo inou počítačovou sieťou na základe individuálnej požiadavky, ale do zákonného textu sa táto formulácia nedostala. Navyše sa tu hovorí všeobecne o informáciách, nie o periodickej tlači, preto je stále otázne,

či a do akej miery je použitie Tlačového zákona možné aj na internetové vydania periodickej tlače.

Doterajšia rozhodovacia prax sa prikláňala k výkladu, ktorý smeroval k materializácii vydania tlačoviny na papieri.⁹ Aj súčasné znenie Tlačového zákona, ktoré pracuje s pojmom vydania periodickej tlače ako súboru výtlačkov, podporuje výklad o fyzických nosičoch. Obdobná česká právna úprava v rámci vymedzenia pôsobnosti Tlačového zákona ČR rovnako podporuje interpretáciu, že pôsobnosť citovaného zákona nemožno vztiahnuť na internetové spravodajstvo.¹⁰ Túto názorovú líniu zastáva aj česká judikatúra, ktorá v súvislosti s domáhaním sa práva na odpoveď a práva na dodatočné oznámenie (*dodatečné sdelení*) konštatuje, že Tlačový zákon ČR sa vzťahuje iba na periodickú tlač, ktorou nie je internetový portál alebo že internetové stránky, resp. internetom šírené oznámenia nespádajú pod režim Tlačového zákona ČR.¹¹ Konštatuje sa tiež, že na internetový spravodajský portál sa nevzťahujú povinnosti vydavateľa periodickej tlače, napríklad povinnosť uverejniť dodatočné oznámenie. Internet nemožno považovať za informačný prostriedok, na ktorý by sa vzťahoval Tlačový zákon, pretože internetový portál vzhľadom na vymedzenie pojmu nie je periodickou tlačou.¹² K uvedenému sa síce priklonil aj Ústavný súd ČR a prisvedčil názoru všeobecných súdov, že nie je možné vykonať rozširujúci výklad § 2 ods. 1 a § 3 písm. a) Tlačového zákona ČR, ktorý nie je určený na to, aby upravoval, kde, kedy a ako môže prevádzkovať internetové spravodajstvo. Dospel však k inému dôležitému záveru, s ktorým sa možno stotožniť, a síce, že nie je podstatné to, na akom mediálnom nosiči došlo k zásahu do základných práv a slobôd. Dôležité je to, že môžu byť nositeľmi informácie, ktorá môže poškodiť chránené základné práva

⁹ Uznesenie Ústavného súdu SR zo 17. februára 1999, sp. zn. PL.ÚS 3/99 týkajúce sa už zrušeného zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch.

¹⁰ Pozri CHALOUPKOVÁ, H.: *Tiskový zákon. Komentár*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck 2006, s. 21.

¹¹ Pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 21. marca 2018, sp. zn. 30 Cdo 1870/2017 a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo 6. marca 2018, sp. zn. 22 Cdo 2968/2017.

¹² Rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 21. marca 2018, sp. zn. 30 Cdo 1870/2017.

a slobody. Nakoniec uzavrel, že ak doposiaľ neexistuje v mediálnom práve výslovná úprava, ktorá chráni práva a slobody v prostredí internetu, možno analogicky využiť právne inštitúty všeobecnej povahy, ktoré nie sú viazané výlučne na určitý typ informačného média a sú spôsobilé poskytnúť ochranu.¹³

Z dôvodu hľadania prienikov medzi úpravou vydávania periodických publikácií v Tlačovom zákone a v Autorskom zákone, ktoré by umožnili aspoň sčasti zjednotiť zákonné znenia, je potrebné spomenúť, že Autorský zákon pozná a definuje pojmy zverejnenie a vydanie diela. Podľa § 6 ods. 1 AZ je dielo zverejnené v deň, keď bolo prvýkrát oprávnené použité verejným vykonaním, verejným vystavením, vydaním alebo verejným prenosom, alebo inak prvýkrát oprávnené uverejnené a vydané bude v deň, keď sa oprávnené začalo s verejným rozširovaním rozmnoženiny diela (§ 6 ods. 2 AZ). Verejné rozširovanie originálu diela alebo jeho rozmnoženiny možno uskutočniť prevodom vlastníckeho práva, vypožičaním alebo nájmom, čo sú autorskoprávne relevantné spôsoby použitia diela.¹⁴

Už sme spomínali, že v Autorskom zákone sa osobitná úprava práva vydavateľa nenachádza, no poukázali sme aj na osobitnú úpravu licenčnej zmluvy na vydanie diela podľa § 75 AZ. Táto úprava sa v porovnaní s úpravou v Tlačovom zákone neobmedzuje iba na rozmnoženie v tlačenej forme. Autorský zákon umožňuje nadobúdateľovi

¹³ Nález Ústavného súdu ČR z 23. júna 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18.

¹⁴ Pod verejným rozširovaním originálu diela alebo jeho rozmnoženiny prevodom vlastníckeho práva v zmysle § 22 AZ rozumieme prevod vlastníckeho práva k veci, ktorej prostredníctvom je dielo vyjadrené alebo na ktorej je dielo zachytené ako jeho originál alebo jeho rozmnoženina. Explicitné uvedenie, že ide o prevod vlastníckeho práva k veci znamená, že uplatnenie tohto práva bude spojené s hmotnou podobou diela. K formám verejného rozširovania patrí aj nájom (angl. *rental*, nem. *Vermietung*) a vypožičanie (angl. *lending*, nem. *Verleihen*) originálu diela alebo rozmnoženiny diela. V porovnaní s predošlou úpravou už pojmovo nejde len o *prenechanie* originálu diela alebo jeho rozmnoženiny, ale definícia bola doplnená aj o *umožnenie prístupu* k originálu diela lebo rozmnoženine diela, čo by mohlo znamenať použitie diela nielen fixovaného do hmotného predmetu, ale aj digitálne rozmnoženiny.

vyhotovenie rozmnoženín¹⁵ slovesného diela, divadelného diela, hudobného diela, fotografického diela, iného diela výtvarného umenia alebo kartografického diela a verejné rozširovanie týchto rozmnoženín¹⁶ alebo ich sprístupňovanie verejnosti¹⁷ (§ 75 ods. 1 AZ). Citované spôsoby použitia taxatívne určeného druhu diel naznačujú, že použitie diela sa vzťahuje nielen na hmotné rozmnoženiny, ale aj na rozmnoženiny diel v digitálnej forme. Na doplnenie uvádzame, že nadobúdateľ je v tomto prípade vnímaný širšie, keďže licenčná zmluva na vydanie diela sa okrem vydavateľa tlačových publikácií vzťahuje aj na iné subjekty.¹⁸ Pričom môže ísť aj o dielo obsiahnuté v periodickej alebo neperiodickej publikácii.¹⁹ Okrem uvedeného je dôležitý aj znak verejnosti šírenia obsahu.²⁰

¹⁵ Podľa § 21 ods. 1 AZ ide o trvalé alebo dočasné (efemérne) hmotné, digitálne alebo iné zacytenie diela alebo jeho časti z originálu diela (priamo) alebo z rozmnoženiny diela (nepriamo).

¹⁶ Pozri poznámku 14.

¹⁷ Podľa § 21 ods. 1 AZ vyhotovenie rozmnoženiny diela je trvalé alebo dočasné hmotné, digitálne alebo iné zacytenie diela alebo jeho časti z originálu diela alebo z rozmnoženiny diela.

¹⁸ K vydaniu architektonického diela pozri ADAMOVÁ, Z., HAZUCHA, B.: *Autorský zákon. Komentár*. 1. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s 545.

¹⁹ Porovnaj § 75 ods. 2 AZ.

²⁰ Pojem verejnosť Autorský zákon nedefinuje, hoci Súdny dvor EÚ sa týmto pojmom zaoberal veľakrát. V zmysle ustálenej praxe sa týka neurčitého počtu potenciálnych adresátov, relevantné je pritom nielen to, koľko osôb má paralelne prístup k dielu, alebo aj to, koľko z týchto osôb má prístup k tomuto dielu postupne. Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. marca 2012 vo veci C-135/10 *Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marcovi Del Corsovi* a rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. marca 2012 vo veci C-162/10 *Phonogramic Performance (Ireland) Limited proti Ireland*. Podľa Výkladového stanoviska Ministerstva kultúry SR k pojmu „verejnosť“ z 5. decembra 2012 tento pojem nie je založený na kritériu miesta, kde sa verejnosť nachádza. Zároveň v ňom zhrnulo dva základné kumulatívne predpoklady, kedy k naplneniu definície verejnosti nedôjde, teda musí ísť o individuálne určené osoby (napr. študentov, rodičov, priateľov, učiteľov, účastníkov pohrebu) v uzavretej spoločnosti bez prístupu individuálne neurčených osôb a zároveň nedochádza k dosiahnutiu priameho alebo nepriameho hospodárskeho alebo obchodného prospechu. https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2020/02/Vykladove_stanovisko_k_pojmu_verejnost.pdf [20.2.2021].

Podľa § 2 ods. 7 zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnožení audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o povinných výtlačkoch“) je vydavateľ periodickej publikácie a vydavateľ neperiodickej publikácie právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky podľa osobitných predpisov a uhradila náklady na ich vydanie alebo výrobu. Osobitné predpisy, na ktoré zákonodarca odkazuje, sú uvedené taxatívne a patrí tu zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, zákon č. 343/2007 Z. z. o podmienkach evidencie, verejného šírenia a uchovávanía audiovizuálnych diel, multimedialných diel a zvukových záznamov umeleckých výkonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (audiovizuálny zákon) v znení neskorších predpisov a zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov.

Skutočnosť, že ide o zmätočný pojem vydavateľa svedčí aj fakt, že v citovanom ustanovení sa hovorí iba o vydavateľovi periodickej a neperiodickej publikácie, a pritom v poznámke pod čiarou odkazuje aj na neaktuálny audiovizuálny zákon. Tým sa myslelo zrejme aj na výrobcu audiovizuálneho diela, keďže ďalej odsek 7 kumulatívne spomína podmienku, že táto osoba uhradila nielen náklady na vydanie, ale aj na výrobu, čo má súvis s výrobcom audiovizuálneho diela.²¹ Aj tieto príklady poukazujú na roztrieštenosť právnej úpravy vydavateľa a potrebu jej pojmového zjednotenia, aby sa odstránila právna neistota. Podľa nášho názoru je najvhodnejším riešením nezavádzať ďalšiu novú definíciu vydavateľa do Autorského zákona, ale precizovať už existujúcu úpravu v Tlačovom zákone. Z dôvodu existujúcich definícií

²¹ Zmena nastala s účinnosťou od 1. januára 2008, pričom pôvodné znenie § 2 ods. 7 bolo nasledujúce: Vydavateľ periodickej publikácie, vydavateľ neperiodickej publikácie a výrobca slovenského audiovizuálneho diela je právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky podľa osobitných predpisov a uhradila náklady na ich vydanie alebo výrobu.

je formulovanie nového pojmu vydavateľa periodickej publikácie do Autorského zákona bez vysporiadania sa s aktuálnou právnou úpravou diskutabilné a očakávame, že v praxi môže spôsobiť aplikačné problémy. Pritom aj prístup zákonodarcu pri zavádzaní nových pojmov v súvislosti s definovaním subjektov práv súvisiacich s autorským právom nie je v Autorskom zákone jednotný. Na jednej strane v rámci práv súvisiacich s autorským právom Autorský zákon obsahuje definíciu výkonného umelca, výrobcu zvukového záznamu aj výrobcu audiovizuálneho záznamu, ale absentuje definícia vysielateľa. Vymedzenie vysielateľa vyplýva predovšetkým zo zákona č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní) v znení neskorších predpisov, ako aj zo zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na uvedený prístup by teda bolo možné uvažovať aj nad tým, že pojem vydavateľ by sa precizoval v súlade so Smernicou o AP v Tlačovom zákone a Autorský zákona by upravoval len osobitné práva vydavateľa. Na základe uvedeného navrhujeme spresniť úpravu v Tlačovom zákone a definovať vydavateľa ako osobu, ktorá vyhotovuje periodické publikácie²² z vlastného podnetu, vo vlastnom mene, na vlastný účet a zodpovednosť. Ako bolo spomenuté, úprava sa nevzťahuje na subjekty, ktoré vyhotovujú obsah publikácie na objednávku tretej osoby.²³

Definícia by zároveň mala zohľadňovať aj požiadavky na osobu vydavateľa periodickej tlače podľa § 11 ods. 4 Tlačového zákona, kde zo zákonom požadovaných identifikačných údajov je zrejme, že môže ísť

²² Keďže Tlačový zákon používa inú terminológiu a hovorí o tlačových publikáciách, bude potrebné zosúladienie aj týchto pojmov.

²³ Pozri VOZÁR, J., VALKO, E., LAPŠANSKÝ, L.: *Tlačový zákon. Komentár*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 55. Rovnaký prístup porovnaj CHALOUPKOVÁ, H.: *Tiskový zákon. Komentár*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck 2006, s. 21

o právnické osoby, fyzické osoby podnikateľov aj fyzické osoby nepodnikateľov. Na doplnenie uvádzame, že tieto údaje súvisia s evidovaním periodickej tlače v zozname vedenom Ministerstvom kultúry SR, pričom zákonodarca by sa mal tiež vysporiadať s osobitným postavením vydavateľa výlučne internetového spravodajstva najmä vo vzťahu k evidenčnému princípu zakotvenému v Tlačovom zákone.

Aj Smernica o AP obsahuje úpravu vydavateľov, ktorých vníma v širšom aj užšom slova zmysle. Recitál 60 hovorí o vydavateľoch, medzi ktorých zahŕňa vydavateľov tlačových publikácií, ale aj vydavateľov kníh alebo vedeckých publikácií a hudobných publikácií, najmä v súvislosti s náhradou odmeny pre vydavateľov. Pojem vydavateľa tlačových publikácií (*publisher of press publications*), je obsiahnutý v recitáli 55 Smernice o AP, ktorý sa vzťahuje na poskytovateľov služieb, ako sú vydavateľia spravodajstva alebo tlačové agentúry, keď vydávajú tlačové publikácie v zmysle citovanej smernice.

Z uvedenej definície vydavateľa tlačových publikácií je však zrejme, že by sa mala vzťahovať aj na tlačové agentúry, ktoré by novela Autorského zákona v rámci implementácie tiež nemala opomenúť. Aj v tomto prípade je možné sa oprieť o ustanovenia Tlačového zákona, ktorý okrem pojmu vydavateľa periodickej tlače upravuje aj definíciu tlačovej agentúry v § 2 ods. 5 TlačZ. Ide o osobu, ktorá vyhľadáva a spracúva informácie s cieľom sprostredkovať ich odplatne v agentúrnom spravodajstve verejnosti, pričom agentúrne spravodajstvo je súbor informácií šírený tlačovou agentúrou (§ 2 ods. 4 TlačZ). Aj v tomto prípade sa ako najvhodnejšie legislatívne riešenie javí odkázať na definíciu tlačovej agentúry v Tlačovom zákone.

3. VYMEDZENIE POJMOV PERIODICKÁ PUBLIKÁCIA, PERIODICKÁ TLAČ A TLAČOVÁ PUBLIKÁCIA

Ďalším kruciálnym pojmom, s ktorým sa bude musieť vysporiadať slovenský zákonodarca pri implementovaní Smernice o AP je pojem tlačová publikácia (*press publication*), pričom Smernica o AP pracuje aj s pojmom periodická publikácia (*periodical publication*). Aj na tomto

mieste poukazujeme na už existujúce definície v slovenskom právnom poriadku, a to periodická tlač v Tlačovom zákone a periodická publikácia v Zákone o povinných výtlačkoch.

Podľa § 2 ods. 1 TlačZ periodická tlač sú noviny, časopisy alebo iná tlač, vydávaná pod rovnakým názvom, s rovnakým obsahovým zameraním a v jednotnej grafickej úprave, najmenej dvakrát v kalendárnom roku.

Pojem periodickej publikácie je obsiahnutý v § 2 ods. 1 Zákona o povinných výtlačkoch a myslí na ňou periodická tlač alebo iné periodikum vydávané najmenej dvakrát ročne pod rovnakým názvom, s označením periodicity a v úprave príznačnej pre tento druh tlačoviny.²⁴ Negatívne sa vymedzuje, že periodická publikácia nie je tlačovina osoby určená výlučne na jej vlastnú propagáciu alebo tlačovina určená na úradné, služobné a prevádzkové potreby štátnych orgánov, obcí, iných právnických osôb a fyzických osôb (§ 2 ods. 2 cit. zákona). Pre porovnanie uvádzame, že Tlačový zákon neobsahuje takéto negatívne vymedzenie, ale taxatívne vypočítava predmety, na ktoré sa nevzťahuje jeho pôsobnosť. Ide o Zbierku zákonov Slovenskej republiky, Obchodný vestník a iné úradné vestníky, periodickú tlač určenú výlučne na úradné, služobné alebo prevádzkové účely či inú vnútornú potrebu osoby, ak nie je distribuovaná verejnosti, periodickú tlač osoby určenú výlučne na jej vlastnú propagáciu. Vyššie v texte sme poukázali tiež na to, že dôvodová správa negatívne vymedzenie pôsobnosti Tlačového zákona doplnila aj o informácie šírené internetom alebo inou počítačovou sieťou na základe individuálnej požiadavky, ale do zákonného textu sa to nepremietlo, čo spochybňuje záväznosť tohto textu aj výklad v súlade s ním.

Okrem toho Zákon o povinných výtlačkoch v § 2 ods. 3 obsahuje aj pojem neperiodická publikácia, ktorou je účelová tlačovina, rozmnoženina literárneho, fotografického, vedeckého alebo umeleckého

²⁴ Zákon na tomto mieste síce odkazuje na § 2 ods. 4 TlačZ, kde je upravená definícia agentúrneho spravodajstva, hoci zrejme správnejšie by malo ísť o odkaz na pojem periodickej tlače podľa § 2 ods. 1 TlačZ.

diela²⁵ vydaná spravidla jednorazovo, a to aj po častiach, nezávisle od formy a spôsobu spracovania, vydania alebo výroby.

Vzhľadom na uvedenú pojmovú disproporciu odporúčame pred akoukoľvek zmenou v prvom rade sa vysporiadať a zjednotiť pojmy tlač a publikácia. Pritom nejde o žiadnu novinku, keďže sa na to poukazovalo už pri prijatí nového Tlačového zákona v roku 2008.²⁶ Tým, že Smernica o AP zavádza pojem „tlačová publikácia“, pričom obsahovo sčasti pokrýva aj už existujúce definície, je nepochybné, že slovenská právna úprava potrebuje komplexný prístup a celkovú revíziu. V tejto súvislosti je na zváženie zákonodarcu nevyhnutnosť kreovania nových pojmov bez poukázania na existujúcu úpravu a vysporiadania sa s možnými kolíziami jednotlivých právnych úprav a nárokov z nich vyplývajúcich.

Keď sa bližšie pozrieme na pojem obsiahnutý v Smernici o AP, článok 2 ods. 4 definuje tlačovú publikáciu (*press publication*) ako súbor zložený prevažne z literárnych diel novinárskej povahy, ale ktorý môže obsahovať aj iné diela alebo iné predmety ochrany, a ktorý (i) predstavuje samostatnú položku v rámci periodickej alebo pravidelne aktualizovanej publikácie pod jedným názvom, ako sú noviny alebo časopisy všeobecného alebo osobitného zamerania, (ii) jeho účelom je poskytovanie informácií týkajúcich sa správ alebo iných tém pre verejnosť, (iii) a je vydaný na akomkoľvek nosiči z podnetu, v redakčnej zodpovednosti a pod kontrolou poskytovateľa služieb. Z pôsobnosti Smernice o AP sú vylúčené vedecké časopisy a iné periodiká vydávané na vedecké alebo akademické účely, čo akcentuje slobodu vedeckého bádania. Zároveň tu nepatria webové sídla (napr. blogy), za predpokladu, že táto činnosť poskytovania informácií sa

²⁵ Na tomto mieste sa rovnako bez zjavnej súvislosti odkazuje na pojem vydanie diela. Okrem toho poznámka spomína § 13 ods. 2 už zrušeného Autorského zákona z r. 2003 (zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.), čo len potvrdzuje nevyhnutnosť komplexnej zmeny.

²⁶ Pozri napríklad MATÚŠKOVÁ, J.: Elektronické dokumenty a súvisiace zmeny v legislatíve, číslo: 4/2008 - Štandardizácia a normalizácia v knižniciach, Rubrika: Zo Slovenska. <https://itlib.cvtisr.sk/clanky/clanek1232/> [20.2.2021].

nevykonáva z podnetu, v redakčnej zodpovednosti a pod kontrolou vydavateľa spravodajstva.²⁷

Z uvedeného vyplýva kumulatívne naplnenie podmienok (i) až (iii), ako aj periodicita publikovania bez ohľadu na nosič hmotný alebo nehmotný. Podľa recitálu 56 Smernice o AP sa pojem tlačová publikácia vzťahuje len na novinárske publikácie vydávané na akomkoľvek nosiči vrátane papiera, pričom sa zdôrazňuje hospodársky charakter činnosti smerujúcej k poskytovaniu služieb. Exemplifikatívne sú uvedené deníky, týždenníky a mesačníky všeobecného alebo osobitného zamerania vrátane časopisov založených na predplatnom a spravodajské webové sídla. Už z tohto vymedzenia je jasné, že nepôjde iba o publikácie v tlačenej forme. Uvedené by si pri zosúladovaní pojmov vyžadovalo zmenu definície v Tlačovom zákone, keďže tá vníma primárne periodickú tlač v spojení s fyzickým nosičom.

Záverom tejto časti dodávame, že vzhľadom na to, že v slovenskom právnom poriadku sa vyskytujú označenia periodická tlač, periodická publikácia a tlačová publikácia, bude okrem obsahového zosúladenia týchto pojmov nevyhnutné aj formálnoprávne zjednotenie, pričom ako najvhodnejšie sa javí označovanie periodická publikácia.

4. PRÁVO VYDAVATEĽA, PRÁVA VYDAVATEĽA ALEBO PRÁVA K PUBLIKÁCIÁM

Ako už bolo spomenuté, nové práva vydavateľa budú upravené ako práva súvisiace s autorským právom. Avšak je potrebné zodpovedanie otázky, či by malo ísť o „práva“ alebo „právo“ vydavateľa, teda použitie singuláru alebo plurálu v zákonomnom texte, prípadne či by bolo namieste použiť znenie vyplývajúce z názvu Kapitoly 1 Hlavy IV Smernice o AP, kde sa hovorí o „právach k publikáciám“ (angl. *Rights in publications* alebo nem. *Rechte an Veröffentlichungen*).

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že slovenský Autorský zákon koncipuje ustanovenia tretej časti o právach súvisiacich s autorským

²⁷ Pozri recitál 56 Smernice o autorskom práve.

právom tak, že okrem práva na použitie napríklad umeleckého výkonu, keď v súvislosti s obsahom práva výkonného umelca používa singulár, v tej istej hlave uvádza aj absolútne právo na primeranú odmenu a právo na dodatočnú odmenu. Teda označenie názvu prvej hlavy tretej časti v pluráli ako „práva výkonného umelca“ je podľa nášho názoru v poriadku. Obdobne to platí aj pri právach výrobcu zvukového záznamu a právach výrobcu audiovizuálneho záznamu. Tento prístup však nebol dodržaný pri právach vysielateľa v § 124 a nasl. AZ, ktoré mali byť podľa nášho názoru formulované v singulári.

Máme za to, že by bolo vhodné dodržať túto koncepciu aj pri zakotvení nového práva vydavateľa, keď použitie plurálu bude namieste vtedy, ak do tejto časti bude zahrnuté aj absolútne majetkové právo vydavateľa na odmenu za použitie periodickej publikácie.²⁸ V opačnom prípade by bolo z legislatívno-technického hľadiska vhodnejšie zachovať singulár a nazvať piatu hlavu tretej časti ako „právo vydavateľa“. Rovnako sa prikláňame k použitiu tohto označenia namiesto spojenia „práva k publikáciám“ použitého Smernicou o AP.

Novelou Autorského zákona sa vydavateľom prizná právo udeliť súhlas na vyhotovenie rozmnoženiny periodickej publikácie a sprístupňovanie periodickej publikácie verejnosti pri ich online používaní poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti (*provider of an information society service*). Na európskej úrovni je poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti definovaný v smernici 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) v článku 2 písm. b) ako každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje služby informačnej spoločnosti. Národná legislatíva definuje poskytovateľa služieb informačnej spoločnosti ako fyzickú osobu alebo právnickú

²⁸ Porovnaj českú autorskoprávnu úpravu, kde v § 87 AZČR je zakotvené „právo nakladateľa“ na náhradu odmeny za rozmnožovanie ním vydaného diela pre osobnú potrebu a vlastnú vnútornú potrebu právnickej osoby alebo podnikajúcej fyzickej osoby. Pozri aj výklad TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2019, s. 834 a nasl. alebo POLČÁK, R. a kol. *Autorský zákon. Praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2020, s. 567 a nasl.

osobu, ktorá na účely podnikania alebo na iné účely poskytuje služby informačnej spoločnosti [§ 2 písm. b) zákona č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 284/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov]. Medzi poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti Smernica o AP radí aj poskytovateľov online služieb zdieľania obsahu (*online content-sharing service provider*).²⁹ V zmysle článku 2 ods. 6 citovanej smernice hlavný účel alebo jeden z hlavných účelov tejto služby je uchovávať veľký objem diel chránených autorským právom alebo iné predmety ochrany, ktoré nahrávajú jej používatelia a ktoré organizuje a propaguje na účely dosiahnutia zisku a umožniť prístup verejnosti k nim. Za službu informačnej spoločnosti v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (kódifikované znenie) označujeme každú službu poskytovanú informačnou spoločnosťou, teda každú službu, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku,³⁰ elektronickým spôsobom³¹ a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb.³²

Limity v uplatňovaní práva vydavateľa sú vymedzené v článku 15

²⁹ Ako príklad online platforiem na zdieľanie obsahu možno uviesť sociálne siete (napr. Facebook, Instagram a pod.), úložiská obsahu (napr. YouTube), rôzne blogy, fotobanky a iné.

³⁰ „Na diaľku“ znamená, že služba sa poskytuje bez toho, aby pri tom boli obe strany súčasne prítomné (článok 1 ods. 1 písm. b) bod i) cit. smernice).

³¹ „Elektronickým spôsobom“ znamená, že služba sa z miesta pôvodu odošle a na mieste určenia prijíma prostredníctvom elektronického zariadenia, určeného na spracovávanie (vrátane digitálneho komprimovania) a uskladňovanie údajov a je úplne vysielaná, prenášaná a prijímaná po drôte, prostredníctvom rádiových vln, optickým spôsobom, alebo inými elektromagnetickými prostriedkami (článok 1 ods. 1 písm. b) bod ii) cit. smernice).

³² „Na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“ znamená, že služba sa poskytuje prostredníctvom prenosu údajov na individuálnu žiadosť (článok 1 ods. 1 písm. b) bod iii) cit. smernice).

ods. 1 Smernice o AP (2., 3. a 4 veta) osobne aj vecne. Právo vydavateľa sa nevzťahuje na používanie tlačových (periodických) publikácií individuálnymi používateľmi za predpokladu súkromného a neobchodného používania. Z vecného hľadiska ide o nakladanie s hypertextovými odkazmi (tzv. hyperlinking)³³ a použitie individuálnych slov alebo veľmi krátkych úryvkov z tlačovej (periodickej) publikácie.³⁴ Smernica o AP ďalej stanovuje primerané uplatňovanie výnimiek a obmedzení aj v súvislosti s právom vydavateľa.³⁵

Na tomto mieste tiež pripomínáme aj negatívne vymedzenie publikácií v zmysle Smernice o autorskom práve, ktoré nebudú považované za tlačové (periodické) publikácie a nebudú požívať túto osobitnú ochranu. Patria sem periodické publikácie vydané na vedecké alebo akademické účely (napr. vedecké časopisy) alebo webové sídla (napr. blogy). Podmienkou uplatnenia tohto režimu je vykonávanie nehospodárskych činností, teda, že informácie sa poskytujú v rámci činnosti, ktorá sa nevykonáva z podnetu, v redakčnej zodpovednosti a pod kontrolou poskytovateľa služieb (napr. vydavateľa spravodajstva).³⁶

Smernica o AP explicitne rieši aj práva k dielam a iným predmetom ochrany zahrnutým do periodickej publikácie. Obmedzenia práv vydavateľa sa týkajú autorov a iných nositeľov práv, pričom je správne, že ich práva nie sú dotknuté právom vydavateľa. Teda spomínané sub-

³³ K téme hyperlinkov pozri BAČÁROVÁ, R. Zmluvné záväzky v autorskom práve, Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 40. Pozri tiež POLČÁK, R. a kol. *Autorský zákon. Praktický komentár s judikaturou*. Praha: Leges, 2020, s. 125 a nasl. a 150 a nasl., TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon. Komentár*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2019, s. 231-233.

³⁴ Problematickému vymedzeniu veľmi krátkych úryvkov a k neurčitosti použitých pojmov sme sa kriticky vyjadrili v článku BAČÁROVÁ, R. Protichodné záujmy subjektov autorského práva ako príčina konfliktov v autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu európskej únie. In: ADAMOVIČ, Z. (ed.): *Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 4*. TYPI UNIVERSITATYS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2020 s. 90-118.

³⁵ Podľa článku 15 ods. 3 sa články 5 až 8 smernice 2001/29/ES, smernice 2012/28/EÚ a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1564 uplatňujú *mutatis mutandis* v súvislosti s právami stanovenými v odseku 1 tohto článku.

³⁶ Pozri recitál 56 Smernice o AP.

jekty ich môžu naďalej využívať nezávisle od periodickej tlače, v ktorej sú zahrnuté. Ďalšie obmedzenia vydavateľa sa týkajú tých oprávnených subjektov, ktoré používajú diela alebo iné predmety ochrany na základe nevýhradnej licencie a tiež v zásade kohokoľvek v prípade voľného diela, kde uplynula doba ochrany diela alebo iného predmetu ochrany.³⁷ Máme za to, že ostatné dve uvedené obmedzenia by bolo možné uplatňovať aj bez explicitného vymedzenia v súlade s existujúcou právnou úpravou.

Ak však boli diela zahrnuté do tlačovej (periodickej) publikácie, autori majú právo na podiel z príjmov, ktoré vydavateľia získali za používanie periodických publikácií poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti.³⁸ Podľa článku 16 Smernice o AP, ak autor previedol právo na vydavateľa alebo mu udelil licenciu, členské štáty môžu stanoviť, že takýto prevod alebo licencia predstavuje pre vydavateľa dostatočný právny základ na to, aby bol oprávnený získať podiel na náhrade odmeny za používanie diela na základe výnimky alebo obmedzenia takto prevedeného alebo licencovaného práva. Prvý odsek sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté existujúce a budúce opatrenia v členských štátoch, ktoré sa týkajú práv verejného vypožičania. Uvedené skutočnosti by mal zákonodarca tiež zohľadniť v pripravovanej novele Autorského zákona. Zároveň by mal nastaviť mechanizmus, ako bude táto úhrada (náhrada odmeny) autorom diel zahrnutých do periodickej publikácie vyplácaná.³⁹

V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že náš Autorský zákon neobsahuje, na rozdiel od českej autorskoprávnej úpravy, žiadne absolútne práva vydavateľa. Jeho postavenie reguluje len v rámci zmluvných záväzkov, konkrétne v licenčnej zmluve na vydanie diela, v ktorej precizuje osobitné oprávnenia nadobúdateľa na vyhotovenie rozmnože-

³⁷ Pozri recitál 59 Smernice o AP.

³⁸ Pozri článok 15 ods. 5 Smernice o AP.

³⁹ Zaujímavý príspevok do diskusie o možných zásahoch do slobody prejavu v súvislosti s novými právami vydavateľov a s tým spojenými povinnosťami licencovania pri online používaní tlačových publikácií prináša KOUKAL, P. *Ústavněprávní limity ochrany „duševního majetku“ a práva vydavatelů tiskových publikací*. Právnik. Praha: AV ČR, Ústav státu a práva, 2020, roč. 159, č. 2, s. 140-163.

niny a sprístupňovanie verejnosti konkrétne určených diel. Podľa § 87 českého Autorského zákona má nakladateľ⁴⁰ právo na odmenu v súvislosti so zhotovením rozmnoženiny ním vydaného diela pre osobnú potrebu a vlastnú vnútornú potrebu právnickej osoby alebo podnikajúcej fyzickej osoby, ktoré trvá 50 rokov od vydania diela. Ide o analogickú právnu úpravu podľa § 25 českého Autorského zákona, ktorý upravuje odmenu v súvislosti s rozmnožovaním diela pre osobnú potrebu a vlastnú vnútornú potrebu konkrétne určených osôb.

Keď si porovnáme napríklad nemeckú úpravu, bolo v praxi bežné, že v prípade, ak bol autor zastupovaný organizáciou kolektívnej správy,⁴¹ z vybranej odmeny za použitie jeho diel bola časť tejto odmeny paušálne zasielaná aj vydavateľom. Dialo sa tak bez ohľadu na to, či vydavateľ bol nositeľom práva k tomuto dielu alebo nie. V tejto veci bola podaná žaloba, ktorú prejednával aj Spolkový súd Nemecka a skonštatoval neprípustnosť vyplácania paušálnej sumy pre vydavateľov bez ohľadu na to, či a do akej miery je príjem organizácie kolektívnej správy založený na právach vydavateľa, ktoré im boli priznané alebo boli na nich postúpené.⁴² Následne aj nemecký Ústavný súd skonštatoval neprípustnosť ústavnej sťažnosti v tejto veci a stotožnil sa s argumentáciou Spolkového súdu. Svoje rozhodnutie opieral aj o judikatúru Súdneho dvora EÚ a skonštatoval, že pri uplatňovaní výnimiek pre reprografiu a rozmnožovanie pre súkromnú potrebu podľa článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (ďalej aj „Informačná smernica“) je možné vyplatiť spravodlivú náhradu odmeny iba nositeľovi výlučného

⁴⁰ Nakladateľom bude spravidla osoba, ktorú verejnoprávne predpisy (zákon o neperiodických publikáciách, tlačový zákon) nazývajú vydavateľom. Pozri POLČÁK, R. a kol. *Autorský zákon. Praktický komentár s judikatúrou*. Praha: Leges, 2020, s. 569. Pozri aj TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon. Komentár*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2019, s. 635, 636.

⁴¹ V Nemecku zastupuje práva autorov a vydavateľov organizácia kolektívnej správy VG Wort. Bližšie pozri <https://www.vgwort.de/die-vg-wort.html> [20.2.2021].

⁴² Rozhodnutie Spolkového súdu Nemecko z 21. apríla 2016, I ZR 198/13.

práva, kde článok 2 citovanej smernice vydavateľov nezaradil.⁴³ Paušálna suma pre vydavateľov by bola možná len vtedy, ak by to zákonodarcia explicitne vyjadril v zákone.⁴⁴

V súvislosti s reguláciou práv vydavateľov sa nemecká právna úprava musela vysporiadať aj s inou kurióznou situáciou, keď novela nemeckého Autorského zákona zakotvila v roku 2013⁴⁵ súvisiace práva vydavateľov tlače v § 87f (s názvom „Vydavatelia tlače“), § 87g (s názvom „Prevoditeľnosť, trvanie a obmedzenia práva“) a §87h (s názvom „Právo účasti autora“). Keďže táto úprava obmedzovala sprístupňovanie tlačovín verejnosti alebo ich častí prostredníctvom komerčných prevádzkovateľov vyhľadávačov alebo komerčných poskytovateľov služieb v zmysle článku 8 ods. 1 prvého pododseku smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 204, 1998, s. 37; Mim. vyd. 13/020, s. 337), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla

⁴³ V zmysle článku 2 Informačnej smernice členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti a) pre autorov k ich dielam; b) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov; c) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom; d) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov; e) pre vysielajúce organizácie k záznamom ich vysielaní, či už sú tieto vysielania prenášané po drôte alebo vzduchom vrátane káblov alebo satelitu. Pozri aj rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 12. novembra 2015 vo veci C- 572/13 *Hewlett Packard*, bod 47.

⁴⁴ Rozhodnutie Ústavného súdu Nemecka zo dňa 18. apríla 2018, sp. zn. 1 BvR 1213/16. Na základe uvedeného sa na vydavateľov prestal uplatňovať § 63a Gesetz zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes (BGBl. 2013 I, s. 1161, ďalej aj „nemecký Autorský zákon“ alebo „UrhG“), ktorý upravuje zákonné nároky na odmenu.

⁴⁵ Ôsmy zákon o zmene zákona o autorskom práve (Achstes Gesetz zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes) zo 7. mája 2013 (BGBl. 2013 I, s. 1161) bol s účinnosťou od 1. augusta 2013 doplnený do druhej časti nemeckého Autorského zákona oddiel 7 s názvom „Ochrana vydavateľa tlače“ týkajúci sa práv súvisiacich s právom vydavateľov tlače.

1998 (Ú. v. ES L 217, 1998, s. 18),⁴⁶ mal byť tento „technický predpis“⁴⁷ oznámený Komisii, k čomu nedošlo. V rozhodnutí Súdneho dvora EÚ⁴⁸ sa konštatuje, že ustanovenia prijaté v rozpore s oznamovacou povinnosťou sa nemôžu uplatniť, a z tohto dôvodu sa na ne nemožno odvolávať voči jednotlivcom. Na základe tohto rozhodnutia⁴⁹ boli ustanovenia o právach vydavateľov z nemeckého Autorského zákona vypustené, pričom z dôvodu transpozície Smernice o AP budú musieť byť znova implementované do nemeckého Autorského zákona, hoci zrejme v inej podobe.

Právo vydavateľa je absolútnym majetkovým právom a má trvať 2 roky po vydaní tlačovej (periodickej) publikácie. Počítanie trvania práv je v článku 15 ods. 4 Smernice o AP nastavené inak, ako to po-

⁴⁶ Smernica 98/34 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. EÚ L 241, 2015, s. 1).

⁴⁷ Podľa článku 1 ods. 11 smernice 98/34 technickým predpisom sú technické špecifikácie a ďalšie požiadavky alebo pravidlá o službách vrátane príslušných správnych opatrení, dodržiavanie ktorých je v prípade predaja, poskytovania služieb, zriadenia poskytovateľa služby alebo používania služby v členskom štáte alebo na väčšej časti jeho územia de facto alebo de jure povinné, ako aj zákony, predpisy alebo administratívne opatrenia, okrem tých, ktoré sú uvedené v článku 10, ktoré zakazujú výrobu, dovoz, predaj alebo používanie výrobku alebo zakazujúce poskytovanie alebo používanie služby alebo usadenie sa subjektu v členskom štáte ako poskytovateľa služby.

⁴⁸ Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 12. septembra 2019 vo veci C-299/17 VG *Media*.

⁴⁹ Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 12. septembra 2019 vo veci C-299/17 VG *Media* uvádza, že článok 1 bod 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla 1998, sa má vykladať v tom zmysle, že také vnútroštátne ustanovenie, o aké ide vo veci samej, ktoré zakazuje len komerčným prevádzkovateľom vyhľadávateľov a komerčným poskytovateľom služieb, ktorí spracovávajú obsah analogickým spôsobom, verejne sprístupňovať tlačoviny alebo ich časti (s výnimkou jednotlivých slov a veľmi malých úryvkov), predstavuje „technický predpis“ v zmysle tohto ustanovenia, ktorého návrh musí byť vopred oznámený Komisii podľa článku 8 ods. 1 prvého pododseku smernice 98/34, zmenenej smernicou 98/48.

zná slovenská právna úprava. Podľa citovanej smernice sa uvedené obdobie počíta od 1. januára roku nasledujúceho po dátume vydania tlačovej (periodickej publikácie).⁵⁰ Pritom slovenský Autorský zákon trvanie majetkových práv upravuje tak, že sa skončí posledným dňom kalendárneho roka, v ktorom uplynula doba trvania majetkových práv (§ 32 ods. 7 AZ).⁵¹ Zo znenia citovanej smernice tiež vyplýva, že práva vydavateľa sa vzťahujú až na tlačové (periodické) publikácie, ktoré boli prvý raz vydané po 6. júni 2019. Toto ustanovenie vnímame problematicky z dôvodu možnej retroaktivity, keďže sa novela Autorského zákona bude týkať publikácií vytvorených pred nadobudnutím jej účinnosti. Zároveň však vylučuje skoršie publikácie, čo zasa môže pôsobiť diskriminačne, pričom uvedenú disproporciu bližšie nevysvetľuje.⁵²

ZÁVER

Smernica o autorskom práve zavádza nové právo pre vydavateľov, s ktorým je spojená aj úprava práva na náhradu odmeny.

Keďže slovenský právny poriadok vo viacerých normách reguluje pojmové vymedzenie vydavateľov, práva a povinnosti vydavateľov, ako

⁵⁰ Počítanie trvania autorského práva od prvého dňa roka nasledujúceho po skutočnosti rozhodujúcej pre toto trvanie upravoval § 19 zákona 383/1997 Z. z. ako aj § 22 zákona č. 618/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktoré formuloval presnejšie ako trvanie majetkových práv, ktoré sa počíta od prvého dňa roka nasledujúceho po skutočnosti rozhodujúcej na toto trvanie.

⁵¹ Zakotvením počítania lehoty ku dňu jej skočenia fakticky došlo k jej skráteniu o 1 deň, keďže podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 v znení neskorších predpisov) koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Teda počítanie od 1. januára skončí 1. januára, pričom v druhom prípade lehota skončí 31. decembra. K problematike počítania pozri napríklad VOJČÍK, P. et. al. *Právo duševného vlastníctva*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s.161, 162.

⁵² Jediná zmienka o dátume 6. jún 2019 sa nachádza v článku 17 ods. 10 Smernice o AP v súvislosti so zámerom Komisie zorganizovať dialóg zainteresovaných strán s cieľom prediskutovať osvedčené postupy týkajúce sa spolupráce medzi poskytovateľmi online služieb zdieľania obsahu a nositeľmi práv.

aj definíciu periodickej tlače a periodických publikácií je otázne, do akej miery je nutné zavádzať nové a v zásade aj duplicitné pojmy do Autorského zákona alebo je možné transponovať citovanú smernicu na podklade existujúcej právnej úpravy. Vyslovili sme presvedčenie, že s ohľadom na zachovanie jednotnosti a autonómie právnej úpravy by bolo vhodné nevytvárať nové definície, ale prispôbiť aktuálnu právnu úpravu aj súvisiacich noriem požiadavkám transpozície.

Máme za to, že nie je nevyhnutné nanovo definovať vydavateľa periodickej tlače v Autorskom zákone, ale skôr upraviť definíciu v Tlačovom zákone v súlade so Smernicou o AP. Dôležité bude aj formálne zosúladenie pojmov periodická tlač a periodická publikácia. Táto definícia by mohla byť upravená aj v Autorskom zákone s ohľadom na osobitosti regulované Smernicou o autorskom práve.

Z legislatívno-technického hľadiska sme navrhli použitie plurálu pre práva vydavateľov v prípade, ak dôjde súčasne k zakotveniu aj osobitného práva vydavateľov na náhradu odmeny.

Napriek nesporne náročnému obdobiu, ktoré sťažuje riadny legislatívny proces prípravy novely Autorského zákona, ale aj iných zákonov, ktoré obsahovo s témou súvisia, zákonodarca by mal k zmene pristúpiť komplexne. V opačnom prípade hrozí, že len čiastková zmena síce naplní povinnosti vyplývajúce pre Slovenskú republiku z transpozície Smernice o autorskom práve, ale ak sa nedotkne minimálne aj Tlačového zákona, prinesie do právnej úpravy ešte viac neistoty.

Zároveň by sa tým otvoril priestor vysporiadať sa aj s internetovými vydaniaми tlače priamo v Tlačovom zákone, keďže situácia sa od prijatia Tlačového zákona v roku 2008 v tomto smere radikálne zmenila v prospech online použitia. Ak by sa nepodarila komplexná revízia viacerých noriem, možno hovoriť o premárnenej príležitosti zmodernizovať právnu úpravu v oblasti vydávania tlače a priblížiť ju zaužívanej praxi.

AKTUÁLNA ROZHODOVACIA ČINNOSŤ NAJvyššieho súdu SR V OBLASTI PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA

Mgr. Samuel Rybníkár, PhD.*

Abstrakt: Autor v príspevku prezentuje právne závery rozhodnutí Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky za rok 2020 vo veciach správneho súdneho prieskumu rozhodnutí a opatrení Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

Kľúčové slová: ochranná známka, správne súdnictvo, kasačná sťažnosť, zrušenie patentu, vynálezcovská činnosť, znalecky posudok

Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí a opatrení Úradu priemyselného vlastníctva SR predstavuje v rámci správneho súdnictva pomerne úzku a špecifickú agendu. Najčastejšie ide o správny súdny prieskum rozhodnutí Úradu priemyselného vlastníctva SR v námietkových konaniach podľa zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon č. 506/2009 Z. z.“) alebo v konaniach o zrušení patentu podľa zákona č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon č. 435/2001 Z. z.“). Aj z uvedeného dôvodu zákonodarcu stanovil, že kauzálne príslušným správnym súdom na prejednanie a rozhodnutie správnych žalôb v oblasti priemyselného vlastníctva je Krajský súd v Banskej Bystrici pre celé územie SR – ustanovenie § 16 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „SSP“).

* Mgr. Samuel Rybníkár, PhD. je asistentom sudcu Najvyššieho súdu SR a odborným asistentom na Katedre správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave; e-mail : samuel.rybnikar@nsud.sk.

Rozhodovanie Najvyššieho súdu SR o kasačných sťažnostiach proti právoplatným rozhodnutiam Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako kauzálné príslušného súdu vo veciach priemyselného vlastníctva, predstavuje rovnako pomerne úzku, až zanedbateľnú časť agendy Správneho kolégia Najvyššieho súdu SR.¹ Tá je v zmysle rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR vedená v samostatnom registri „Spv“ a jej vybavenie je pridelené šiestim (z celkovo desiatich) senátov. Aj preto sa s touto agendou možno stretnúť skôr ojedinele. O to viac sú však tieto veci po skutkovej, ako aj právnej stránke zaujímavejšie. Nižšie sú prezentované právne závery rozhodnutí Správneho kolégia Najvyššieho súdu SR vo veciach priemyselného vlastníctva za rok 2020 – rozsudok zo 14. januára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2018, vec Výskumný ústav chemických vlákien a.s., rozsudok z 26. februára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2019, vec Soare sekt a.s. a rozsudok z 18. júna 2020 sp. zn. 3 Spv 2/2019, vec Ing. O. P. Cieľom tohto príspevku pritom nie je podať právnu analýzu či kritiku uvedených súdnych rozhodnutí.

1. SPRÁVNÝ SÚDNY PRIESKUM POSUDZOVANIA VYNÁLEZCOVSKEJ ČINNOSTI ÚRADOM PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR²

Najvyšší súd SR v rozsudku zo 14. januára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2018, vec Výskumný ústav chemických vlákien a.s. pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. mája 2018 č. k. 24 S 104/2017-134 vyložil ustanovenia právnej úpravy zrušenia patentu podľa ustanovenia § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 435/2001 Z. z. z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho udeľenie, keď patent nespĺňal podmienku vynálezcovskej činnosti podľa ustanovenia § 8 ods. 1 tohto zákona.

¹ V roku 2020 „napadlo“ na Najvyšší súd SR (Správne kolégium) len šesť vecí v oblasti priemyselného vlastníctva.

² Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2018, vec Výskumný ústav chemických vlákien a.s.

1.1 Rozhodnutie správneho súdu

Napadnutým rozsudkom z 10. mája 2018 č. k. 24 S 104/2017-134 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“) zamietol správnu žalobu (Výskumný ústav chemických vlákien, a.s.) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného (Úrad priemyselného vlastníctva SR) č. P 286263/11-37-2017 z 26. mája 2017, ktorým žalovaný podľa ustanovenia § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s ustanovením § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 435/2001 Z. z. v nadväznosti na ustanovenie § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. zamietol rozklad a potvrdil prvostupňové rozhodnutie zn. PP 289-2004/P 286263/1-16-2015 z 28. apríla 2015.

Prvostupňovým rozhodnutím Úradu priemyselného vlastníctva SR zn. PP 289-2004/P 286263/1-16-2015 z 28. apríla 2015 bol v zmysle ustanovenia § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 435/2001 Z. z. zrušený patent č. 286263 s názvom „Koncentrát aditíva na termostabilizáciu polyamidových vlákien“ (priorita zo 16. júla 2004), ktorého majiteľom bol žalobca. Návrh na zrušenie podal ďalší účastník správneho súdneho konania obchodná spoločnosť z dôvodu, že napadnuté riešenie nie je nové a nie je výsledkom vynálezcovskej činnosti so záverom, že odborník v danej oblasti by na základe všeobecných znalostí odborníka v danom odbore v kombinácii s informáciami vyplývajúcimi z dokumentu D5 [patent US 5686513 s názvom „Proces výroby koncentráту stabilizátora pre polyamid“ zverejnený 11. novembra 1997 (príloha 6 a, b)], v spojení s dokumentom D9 [prospekt konferencie koncernu Ciba v Pekingu, konanej 23. a 24. apríla 2002 (príloha č. 10 a, b)], dospel k predmetu ochrany hlavného patentového nároku napadnutého patentu bez uplatnenia vynálezcovskej činnosti.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že žalovaný a prvostupňový orgán svoje rozhodnutia založili na zistení, že technické riešenie vynálezu nebolo výsledkom vynálezcovskej činnosti, a preto nebolo spôsobilé na patentovú ochranu. Konajúce orgány oboch stupňov sa v konaní zaoberali splnením podmienky vynálezcovskej činnosti, v odôvodnení svojich rozhodnutí podrobne vysvetlili, z akého dôvodu mali zato, že

táto zákonná podmienka patentovej ochrany vynálezu splnená nebola. Poukázali na skutočnosť, že technické riešenie obsiahnuté v patente má najbližšie k technickému riešeniu uvedenému v namietanom dokumente D5, pričom podrobne odôvodnili, že znaky technického riešenia zapísaného patentu, ktoré nie sú uvedené v dokumente D5, sú obsiahnuté v iných namietaných dokumentoch (D1, D9, D10, D15), predstavujúcich stav techniky, pre odborníka v danej oblasti zrejмый, resp. vyplývajúci zo stavu techniky. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne odôvodnil, prečo je pri posudzovaní podmienky vynálezcovskej činnosti prípustná kombinácia viacerých dokumentov tvoriacich stav techniky alebo spojenia viacerých častí jedného dokumentu, ktorá sa pri posudzovaní novosti nepoužíva. Zásada prípustnosti kombinácií informácií z viacerých zdrojov pri hodnotení splnenia podmienky vynálezcovskej činnosti vyplýva z podstaty vynálezcovskej činnosti podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z.

Krajský súd konštatoval, že platná právna úprava za vynález považuje výsledok vynálezcovskej činnosti, ak pre odborníka nevyplýva zrejмым spôsobom zo stavu techniky. Ak sú jednotlivé prvky a znaky vynálezu obsiahnuté vo viacerých namietaných dokumentoch tvoriacich stav techniky alebo vo viacerých častiach jedného dokumentu, nemožno hovoriť o vynálezcovskej činnosti, ak dôjde len k ich skombinovaniu do jedného vynálezu. Podmienky vynálezcovskej činnosti nespĺňa ani prípadný nový prvok alebo kombinácia prvkov alebo znakov, ak tieto pre odborníka v danej oblasti vyplývajú z doterajšieho stavu techniky. Muselo by ísť o nové použitie prvkov, znakov alebo poznatkov zrejмых zo stavu techniky, ktoré by však muselo byť natoľko inovatívne, že by sa ním dosiahlo pre odbornú obec doposiaľ nepoznané, nezvyčajné, resp. prekvapujúce využitie, než je zrejмый zo stavu techniky. Teda na to, aby išlo o vynálezcovskú činnosť, musí majiteľ patentu (resp. jeho prihlasovateľ) k znakom známym zo stavu techniky pripojiť aj ďalší prvok, ktorý zo stavu techniky nevyplýva, a ktorý pochádza práve z jeho vynálezcovskej činnosti, ktorou majiteľ presiahol rámec bežnej odbornej schopnosti. Ak napadnutý patent takýto znak neobsahuje, nemôže ísť o vynález, ktorý požíva patentovú ochranu. Žalobca v žalobe nepreukázal (a ani netvrdil), ktorý jednotlivý kon-

krétny znak patentu je tým znakom, ktorý pochádza výhradne z jeho vynálezcovskej činnosti. Podstatnú časť obsahu žaloby venoval vysvetleniu rozdielov medzi patentovými nárokmi napadnutého patentu a dokumentu D5, prípadne iných dokumentov. Tieto vysvetlenia však tvrdenia a argumentáciu v uvedenom smere neobsahujú.

1.2 Kasačná sťažnosť

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. mája 2018, č. k. 24 S 104/2017-134 podal žalobca v zastúpení advokátom kasačnú sťažnosť. Namietal, že krajský súd sa odmietol zaoberať argumentáciou žalobcu spočívajúcom v tom, že ani jeden správny orgán sa nevyrovnal s tým, že pri udeľovaní patentu nevzali na vedomie ani jeden zo zahraničných a domácich patentov, pre ktoré neskôr patent žalobcu po siedmich rokoch vymazali. Krajský súd odôvodnil tento svoj postup tým, že podľa jeho názoru ide o nové žalobcove tvrdenie, ktoré bolo vznesené po uplynutí lehoty na podanie správnej žaloby, a to až v replike z 23. marca 2018. S uvedeným názorom krajského súdu nesúhlasil. Nedostatok odôvodnenia oboch rozhodnutí správnych orgánov namietal už v žalobe zo 7. augusta 2017. Podstatná časť obrany žalobcu v správnom konaní, ako aj v konaní pred krajským súdom spočíva práve v tom, že správne orgány dospeli k iným záverom pri povinnej medzinárodnej rešerši vypracovanej v roku 2007 a k iným záverom pri rozhodovaní o výmaze patentu v roku 2015. Správne orgány pri skúmaní novosti a vynálezcovskej činnosti v roku 2007 nedospeli k názoru, že kombináciou postupov uvedených v skôr zapísaných patentoch môže odborník dospieť k výrobe „Konzentrátu aditíva na termostabilizáciu polyamidov vlákien“.

Žalobca ďalej namietal, že ani v roku 2012 správne orgány nemali žiadnu pochybnosť o dôvodnosti udelenia patentu, keď dvakrát zamietli prihlášku úžitkového vzoru obchodnej spoločnosti, ktorá podala tento návrh na zrušenie patentu, ktorá obsahovala takmer identické riešenie ako patent č. 286263, s odôvodnením, že technické riešenie „nie je nové“ s poukazom práve na patent č. 286263. Až v roku 2015

dospel žalovaný k presne opačnému názoru, dôvodiac, že výrobok síce spĺňa podmienku novosti, ale nespĺňa podmienku vynálezcovskej činnosti, keďže k jeho výrobe je možné dospieť kombináciou postupov známych už pred udelením patentu.

Žalobca opakovane namietal, že z rozhodnutia správnych orgánov sa nedozvedel, prečo americký patent z roku 1997, japonský patent zo 14. júna 1988, zo 17. augusta 1990, slovenský patent z 8. novembra 1999 a ďalšie, v celkovom počte 13 v roku 2007 neboli prekážkou udelenia patentu, ale stali sa ňou až v roku 2015. Všetky tieto patenty boli pritom preukázateľne v čase prihlášky patentu, ako aj v čase rešerše a udelenia patentu správnym orgánom známe. Navrhoval, aby Najvyšší súd SR napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a vec mu vráti na ďalšie konanie.

1.3 Posúdenie veci kasačným súdom

Žalobca v kasačnej sťažnosti namietal procesný postup žalovaného, ktorý v konaní o zrušenie patentu podľa ustanovenia § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 435/2001 Z. z. prehodnotil správnu úvahu ohľadne naplnenia vynálezcovskej činnosti, ktorú pôvodne konštatoval pri udelení patentu č. 286263 s názvom „Koncentrát aditíva na termostabilizáciu polyamidových vlákien“. Žalobca tvrdil, že ide o zásah do jeho právnej istoty, ktorý mu spôsobuje aj značné škody.

Najvyšší súd SR uviedol, že rozumie námietke týkajúcej sa právnej istoty, musí však konštatovať, že ide o zákonné nastavenie právneho systému, v ktorom udelenie patentovej ochrany nevytvára prekážku res iudicata, ale vzhľadom na právnu možnosť dodatočného zrušenia patentu podľa ustanovenia § 46 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. vykazuje znaky iba podmiennej ochrany, ktorá platí dovtedy, kým sa nepreukáže opak. Takéto konanie môže úrad začať ex offio, prípadne na návrh tretej osoby, pričom podanie návrhu nie je viazané na žiadne prekluzívne alebo premlčacie lehoty. Najvyšší súd SR nehodnotil, či

takéto nastavenie systému je v súlade so zásadou proporcionality, keďže ide o obvyklý systém patentovej ochrany, keďže obdobná právna úprava je uvedená i v článku 138 ods. 1 písm. a) v spojení s článkom 56 Európskeho patentového dohovoru. Majiteľ patentu musí byť pripravený obhájiť splnenie podmienok pre udelenie (udržanie) patentu, teda aj požiadavku vynálezcovskej činnosti podľa ustanovenia § 8 zákona č. 435/2001 Z. z. počas celej doby platnosti patentu.

Preskúmaním veci Najvyšší súd SR zistil, že zrušenie patentu žalobcu č. 286263 s názvom „Koncentrát aditíva na termostabilizáciu polyamidových vlákien“ je založené na správnej úvahe žalovaného, že napadnuté riešenie nebolo výsledkom vynálezcovskej činnosti podľa ustanovenia § 8 zákona č. 435/2001 Z. z. Podmienku novosti ustanovenia § 7 zákona č. 435/2001 Z. z. podľa žalovaného spĺňalo.

Z ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. v znení účinnom ku 28. aprílu 2015 je zrejmé, že podľa patentového zákona posudzovať otázku vynálezcovskej činnosti môže odborník v danej oblasti techniky. Ide o odbornú otázku, ktorá je predmetom odbornej správnej úvahy žalovaného, ktorej podkladom je aj odborná argumentácia patentových zástupcov účastníkov konania. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti (bod 10) vysvetlil, že pri uplatnenom obmedzení rešerše pomocou symbolov D01F 6/00 aD01F11/00 nemohlo dôjsť k nájdeniu dokumentu D5. Súčasne konštatoval, že nemal v úplnom prieskume žiadny presvedčivý dôvod na to, aby predpokladal, že najviac relevantný dokument (dokument najbližšieho stavu techniky), ktorého predmet zjavne spadá prioritne do oblasti textilu a umelých (syntetických) vlákien (stĺpec 1, riadky 11 až 13 dokumentu D5), nebude zverejnený so symbolom zatriedenia odrážajúcim túto skutočnosť, t. j. so symbolom D01F 6/00 príp. iným hierarchicky podradeným symbolom.

Kasačný súd konštatoval, že podstatnou okolnosťou bola existencia dokumentu D5 patent US 5686513 s názvom „Proces výroby koncentráta stabilizátora pre polyamid“ zverejnený 11.11.1997 (príloha 6 a, b)], US patent, ktorý nebol súčasťou pôvodne vykonávanej rešerše. Žalovaný túto okolnosť riadne objasnil.

Kasačný súd poukázal na ustálenú judikatúru, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 7. decembra 2010 sp. zn. 3 Sžh 1/2010, podľa ktorého

ho posúdenie technického stavu veci pri zrušení patentu je zákonnou kompetenciou Úradu priemyselného vlastníctva SR, a preto úrad na tento predmet znalca neustanovuje. Po udelení patentu jeho majiteľ benefituje z obráteného dôkazného bremena, ktoré zaťažuje úrad a návrhovateľa zrušenia patentu. Právny záver ohľadne naplnenia resp. nenaplnenia pojmu vynálezcovskej činnosti v zmysle ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. je zákonom povolenou správnu úvahou Úradu priemyselného vlastníctva SR, ktorý vec posudzuje z hľadiska abstraktnej úvahy odborníka v stave techniky. Rozsah súdneho prieskumu zákonnosti správny súd uskutočňuje podľa ustanovenia § 27 ods. 2 SSP, a teda pri rozhodnutí, opatrení alebo inom zásahu, ktoré orgán verejnej správy vydal alebo vykonal na základe zákonom povolenej správnej úvahy, správny súd preskúmava iba, či také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 192, 198 a § 230 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. a) SSP.

Pri rozhodnutiach vydaných na základe správnej úvahy sa súdny prieskum zákonnosti sústreďuje na zistenie dodržania procesných pravidiel, ktoré viedli k rozhodnutiu a vnútornú logickú nerozpornosť odôvodnenia vytvorenej správnej úvahy. Najvyšší súd SR konštatoval, že v danom prípade bola správna úvaha vyjadrená zrozumiteľne a je výsledkom riadneho administratívneho konania o zrušenie patentu. Pri vyhodnotení pojmu vynálezcovská činnosť Najvyšší súd SR vníma vysokú mieru voľnej správnej úvahy žalovaného, zverenej mu zákonom. Obsah pojmu vynálezcovská činnosť ustaluje konštitutívne žalovaný v rámci jemu zverenej kompetencie zákonom. Žalovaný v podstate tvrdil, že keby mal k dispozícii dokument D5 v čase prihlasovania patentu, táto okolnosť by vylučovala jeho udelenie žalobcovi. Najvyšší súd SR toto vysvetlenie akceptoval.

2. K POSUDZOVANIU EXISTENCIE PRAVDEPODOBNOTI ZÁMENY PRIHLASOVANÉHO OZNAČENIA³

Najvyšší súd SR v rozsudku z 26. februára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2019, vec Soare sekt, a. s. pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. septembra 2018, č. k. 23 S 44/2018-203 zaujal stanovisko k posudzovaniu pravdepodobnosti zámery prihlasovaného označenia Úradom priemyselného vlastníctva SR v konaní o námietkach proti zápisu kombinovaného označenia do registra ochranných známk.

2.1 Rozhodnutie správneho súdu

Rozsudkom č. k. 23 S 44/2018-203 zo dňa 19. septembra 2018 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“) podľa ustanovenia § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca (obchodná spoločnosť Soare sekt a.s.) domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného (Úradu priemyselného vlastníctva SR) č. POZ 5811-2014/II-86-2017 zo dňa 20. decembra 2017, ktorým žalovaný podľa ustanovenia § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s ustanovením § 7 písm. a) a písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z. zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie zn. POZ 5811-2014/N-4-2016 zo dňa 21. januára 2016.

Prvostupňovým rozhodnutím zn. POZ 5811-2014/N-4-2016 zo dňa 21. januára 2016 žalovaný v zmysle ustanovenia § 32 ods. 3 zákona č. 506/2009 Z. z. zamietol námietky proti zápisu kombinovaného označenia „VITIS MOSCATO“ z dôvodu, že neboli naplnené podmienky podľa ustanovenia § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z., pretože na strane relevantnej verejnosti nebude dochádzať k pravdepodobnosti zámery medzi prihláseným označením a staršou ochrannou známkou

³ Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. februára 2020 sp. zn. 3 Spv 1/2019, vec Soare sekt a.s.

ani v prípade tovarov, ktoré sú zhodné, resp. podobné, a rovnako nebolo preukázané používanie nezapísaného označenia „MOSCATO de Luxe“ ani nadobudnutie jeho rozlišovacej spôsobilosti v zmysle ustanovenia § 7 písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že bolo nesporné, že dominantným prvkom kolíznych označení je slovný prvok „MOSCATO“, avšak tento nebolo možné posudzovať z hľadiska vizuálnej podobnosti samostatne, keďže kolízne označenia obsahujú ďalšie odlišujúce prvky, a to najmä odlišné erby v záhlaví označení, obsahujúce odlišné prvky „Vitis“ a „S“, spolu s ďalšími prvkami a to „Viva la Vita“ a „BIANCO DEMI SEC“ vs. „Originale“ a „de Luxe“. Mal za to, že tieto prvky majú nesporný vplyv na celkové vizuálne vnímanie kolíznych označení, a to najmä z pohľadu relevantnej skupiny spotrebiteľov označovaných tovarov v triede 33. Z tohto dôvodu skonštatoval, že takéto odlišnosti nemožno oddeliť od celkového vnemu z prihláseného označenia, a preto z hľadiska vizuálneho posúdenia považoval kolízne označenia iba za čiastočne podobné

Krajský súd sa ďalej stotožnil s právnym posúdením sémantickej podobnosti kolíznych označení žalovaným. Slovný prvok „Moscato“ u relevantnej skupiny spotrebiteľov vyvoláva vnem druhovosti vína takto označeného aj v tom prípade, ak spotrebiteľ pre neznalosť talianskeho jazyka si vnútorne nepriraduje k tomuto druhu vína konkrétnu odrodu viniča. Samotný slovný prvok „Moscato“ krajský súd považoval za opisný a z pohľadu spotrebiteľa bez dištinkatívnej spôsobilosti.

Krajský súd považoval odlišné prvky slovo „Vitis“ a „S“ za tú časť označení, na ktoré priemerný spotrebiteľ kladie najväčší dôraz. A to najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že dizajn výrobkov „vinných fliaš“ je vzhľadom na ich úžitkové vlastnosti daný, čo do tvaru a množstva obsahu, a tým aj veľkosti ich označení, t. j. etikety sú limitované ich veľkosťou. Uviedol, že zo samotnej povahy označení, čo do veľkosti ich vyhotovenia vyplýva, že tieto sú založené na čiastočnej podobnosti, a to najmä čo do fonetickej aj sémantickej podobnosti. Zaužívanou praxou v oblasti označovania vín je ich označovanie druhom odrody, resp. typom vína. Práve vizuálne nízka zameniteľnosť nemusí byť rozhodujúcou v posudzovaní zameniteľnosti resp. zhodnosti označení,

pretože majoritný prvok označenia má povahu opisnú a pre rozlišovacie spôsobilosť sú relevantné ďalšie prvky označení.

Krajský súd na záver skonštatoval, že pripustením dominantnej ochrany opisného označenia by mohlo dôjsť k deformácii trhu v oblasti spotrebných vín, čím by následne nastala situácia, keď by právo priority k takémuto označeniu nemotivovalo majiteľov k zvyšovaniu kvality svojich výrobkov a zároveň by ich nemotivovalo k ovplyvňovaniu rozhodovacej činnosti celej spotrebiteľskej verejnosti formou budovania všeobecného povedomia o kvalite ich výrobkov.

2.2 Kasačná sťažnosť

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S 44/2018-203 zo dňa 19. septembra 2018 podal sťažovateľ (žalobca) v zastúpení advokátom včas kasačnú sťažnosť. Žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ uviedol dôvody, ktoré už boli použité v administratívnom konaní a v podanej správnej žalobe, z ktorej vyplývalo, že žalovaný a krajský súd nesprávne vyhodnotili úroveň pozornosti priemerného spotrebiteľa a neprihliadli na európskou judikatúrou uznávané princípy, čo ovplyvnilo nesprávnosť právneho posúdenia nebezpečenstva zámeny dotknutých ochranných známk krajským súdom a žalovaným, a to najmä vo vnímaní dominantného slovného prvku MOSCATO, VITIS a erbu na celkový dojem spotrebiteľa. Namietal záver krajského súdu, že dominantný prvok „MOSCATO“ vyvoláva vnem druhovosti vína, pretože priemerného spotrebiteľa nemôže naviesť na druhovosť vína ani vizuálny vnem, ale naopak, evokuje názov, či identitu výrobku. Mal za to, že priemerný spotrebiteľ sa orientuje podľa slova „MOSCATO“, ktoré je zhodné na ochranných známkach a neskúma detaily erbov predstavujúcich nedominantný, doplňujúci prvok. K aplikácii tzv. kompenzačného princípu poukázal na to, že ani skutočnosť, ktorú uviedol krajský súd, neoprávňuje znižovať požia-

davky na originalitu prihlasovaného označenia. Rovnako spochybnil aj odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu o existencii známkového radu ďalšieho účastníka a začlenení napadnutého označenia do tohto známkového radu z dôvodu, že ďalší účastník má chránené staršou ochrannou známkou slovo „VITIS“ a staršou kombinovanou ochrannou známkou erb. Dôvody napadnutého rozsudku krajského súdu považoval za vytrhnuté z kontextu princípov známkovo-právnej ochrany, ktorá je postavená na ochrane zapísaných ochranných známk ako celkov a nie ich jednotlivých prvkov. Sťažovateľ sa domáhal ochrany svojej staršej ochrannej známky, nie ochrany samostatného slovného prvku MOSCATO voči napádanému prihlásenému označeniu ďalšieho účastníka. Záverom namietal čiastočnú nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z toho dôvodu, že krajský súd sa nezaoberal replikou sťažovateľa k otázke pravdepodobnosti zámeny, ktorá bola reakciou na vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe.

2.3 Posúdenie veci kasačným súdom

Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že zamietnutie námietok proti zápisu kombinovaného označenia „VITIS MOSCATO“ do registra ochranných známk bolo založené na správnej úvahe žalovaného, vzhľadom na nenaplnenie podmienok podľa ustanovenia § 7 písm. a) a písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z., pretože na strane relevantnej verejnosti nebude dochádzať k pravdepodobnosti zámeny medzi prihláseným označením a staršou ochrannou známkou.

Kasačný súd konštatoval, že podstatným bolo posúdenie možnosti zameniteľnosti dominantného prvku na ochrannej známke označenie „MOSCATO“, pričom pre bežného spotrebiteľa označenie moscato priamo evokuje jeho druhový význam, odrodu muškátového vína. Toto označenie nemá dištinktívnu spôsobilosť, a preto nemožno pri skúmaní zameniteľnosti naň prihliadať.

Po dôkladnom porovnaní prihlasovaného označenia a staršej ochrannej známky nebolo podľa kasačného súdu možné dospieť k názoru, že tieto vykazujú vyššiu pravdepodobnosť zámeny. Dištinktívny-

mi prvkami sú najmä erb v záhlaví označení, obsahujúci odlišné prvky „Vitis“ a „S“ spolu s „Viva la Vita“ a „BIANCO DEMI SEC“ vs. „Originale“ a „de Luxe“. Vzhľadom na to, že bežný spotrebiteľ vníma označenia ako celok, a ak teda označenie obsahuje ďalšie dištinktívne prvky, je nutné konštatovať, že nehrozí pravdepodobnosť zámény označení.

Pravdepodobnosť zámény prihlasovaného označenia s ochrannými známkami so skorším právom prednosti treba posudzovať celkovo podľa toho, ako vníma príslušná skupina verejnosti označenia a predmetné tovary alebo služby so zohľadnením všetkých rozhodujúcich skutočností prejednávanej veci. Celkové posúdenie pravdepodobnosti zámény vo vzťahu k vizuálnej, fonetickej alebo sémantickej podobnosti porovnávaných označení sa má zakladať na celkovom dojme, ktorý tieto označenia vytvárajú so zohľadnením najmä ich rozlišovacích a prevládajúcich prvkov. Je potrebné skúmať, aká zložka prihlasovanej ochrannej známky môže na základe svojich vizuálnych, fonetických a sémantických vlastností vytvoriť dojem u tejto ochrannej známky, ktorý si príslušná verejnosť uchováva vo svojej pamäti tak, že jej ďalšie zložky sa javia ako zanedbateľné v tejto súvislosti. Porovnanie predmetných ochranných známk je potrebné hodnotiť každú v rámci celku. Celkový dojem, ktorý vytvára kombinovaná ochranná známka v pamäti príslušnej verejnosti, môže za určitých okolností prevládať na jednej alebo viacerých zložkách.

Pri porovnaní staršej ochrannej známky a prihlasovanej známky je zjavné, že tieto okrem namietaného označenia „MOSCATO“ obsahujú aj iné prvky, ktoré sú schopné ich od seba dostatočne odlíšiť. Ako správne uviedol žalovaný a krajský súd, pre bežného spotrebiteľa označenie moscato priamo evokuje jeho druhový význam, odrodu muškátového vína. Rovnako uviedol, že slovné prihlásené označenie možno považovať za označenie známkového radu ďalšieho účastníka, pretože ďalší dominantný prvok, a to erb a označenie „Vitis“ je možno z hľadiska známkovo-právnej ochrany považovať za prvky označujúce identitu ďalšieho účastníka. Prihlasovaná ochranná známka „VITIS MOSCATO“ voči staršej ochrannej známke „Originale MOSCATO de Luxe“ obsahuje aj ďalšie prvky, ktoré odlišujú prihlásenú ochrannú známku od staršej ochrannej známky. Kombinované označenie

ochrannej známky je nutné chápať ako celok a súčasne aj z hľadiska jeho jednotlivých prvkov, pričom nie je možné uprednostniť alebo opomenúť niektorý z prvkov označenia a posudzovať jeho zameniteľnosť oddelene od ostatných prvkov. Z uvedeného vyplýva záver, že erb, prvok „VITIS“, „Viva la Vita“, „BIANCO DEMI SEC“ sú prevládajúcimi zložkami ochrannej známky. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemožno preto súhlasiť s vizuálnou, fonetickou alebo sémantickou podobnosťou staršej ochrannej známky s prihlásenou ochrannou známkou a neexistuje pravdepodobnosť zámény medzi predmetnými ochrannými známkami.

Kasačný súd preto dospel k záveru, že hodnotiac celkový dojem prihlasovanej ochrannej známky, porovnávajúc ho s namietanou ochrannou známkou so skorším právom prednosti, práve výrazné grafické zobrazenie umiestnené nad slovným prvkom označenia, erb, ako i ďalší slovný prvok v označení, iný charakter písma, treba považovať za silný rozlišovací prvok, sledujúci účel nezameniteľnosti ochrannej známky na relevantnom trhu príslušnou skupinou verejnosti.

3. ZNALECKÉ DOKAZOVANIE ZA ÚČELOM PRESKÚMANIA POSÚDENIA VYNÁLEZCOVSKEJ ČINNOSTI ÚRADOM PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR⁴

Najvyšší súd SR sa v rozsudku z 18. júna 2020 sp. zn. 3 Spv 2/2019, vec Ing. O. P. pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. septembra 2018 č. k. 23 S 34/2013-453 vyjadril k problematike znaleckého dokazovania ako jedného z kľúčových inštitútov, dôležitých pre náležité preskúmanie zákonnosti posúdenia vynálezcovskej činnosti Úradom priemyselného vlastníctva SR podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. v konaní o zrušení patentu podľa ustanovenia § 46 ods. 1 písm. a) tohto zákona.

⁴ Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 18. júna 2020 sp. zn. 3 Spv 2/2019, vec Ing. O. P.

3.1 Rozhodnutie správneho súdu

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“) podľa ustanovenia § 190 SSP zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného (Úrad priemyselného vlastníctva SR) č. PP 598-94/P 278971 II/149-2012 zo dňa 17. decembra 2012, ktorým podľa ustanovenia § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v spojení s ustanovením § 46 ods. 1 písm. f) zákona č. 435/2001 Z. z. zamietol rozklad žalobcu a potvrdil rozhodnutie zn. PP 598-94/patent 278971-I/14-2012 zo dňa 20. februára 2012.

Rozhodnutím č. PP 598-94/patent 278971-I/14-2012 zo dňa 20. februára 2012 Úrad priemyselného vlastníctva SR ako prvostupňový správny orgán podľa ustanovenia § 46 ods. 1 písm. f) zákona č. 435/2001 Z. z. na návrh ďalšieho účastníka konania INFOCAR, a.s. zrušil patent č. 278971 s názvom „Zariadenie na identifikáciu legálneho používania motorového vozidla“ majiteľa Ing. X. (žalobca v konaní pred správnym súdom). Prvostupňový orgán konštatoval, že riešenie podľa patentu nebolo v čase jeho podania výsledkom vynálezcovskej činnosti, a teda v čase udelenia napadnutého patentu neboli splnené podmienky na jeho udelenie. Namietaný patent US 4, 965,821 predstavuje taký stav techniky voči napadnutému riešeniu, ktorý samostatne preukazuje, že napadnutý patent v čase podania na Úrad priemyselného vlastníctva SR nespĺňal podmienku vynálezcovskej činnosti.

Krajský súd v intenciách zrušujúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 2. decembra 2015 sp. zn. 3 Sžhuv 1/2014 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru Priemyselné vlastníctvo Ing. Y. Ustanovený znalec predložil znalecký posudok č. 04/2018 zo dňa 16. apríla 2018. Na základe predloženého znaleckého posudku mal krajský súd za preukázané, že zariadenie popísané v patente žalobcu (napadnutý patent) nemožno považovať za výsledok vynálezcovskej činnosti, pretože neprekročilo známy stav techniky, definovaný americkým patentom (namietaný patent), k čomu znalec dospel konfrontáciou definovaných patentových nárokov napadnutého a namietaného patentu.

Krajský súd po opätovnom preskúmaní úvahy orgánov verejnej správy konštatoval, že táto je správna, nevybočuje z medzí a hľadísk daných zákonom a preskúmané rozhodnutia sú zákonné. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej uviedol, že rozdielnosť zariadení, spočívajúca v odlišnom technickom zhotovení a v odlišnom spôsobe a výsledkoch použitia, nič nemení na tom, že ide o zariadenia, ktorých účelom je zabezpečenie identifikácie používania motorového vozidla, zostavené na základe rovnakého východiskového prvku. Navyše z opisu patentových nárokov vyplýva, že zariadenie podľa namietaného amerického patentu je zložitejšie a komplexnejšie a umožňuje viac identifikačných parametrov na určenie používaného motorového vozidla a jeho oprávneného užívateľa, pričom zariadenia podľa napadnutého slovenského patentu nezabezpečuje úplnú identifikáciu užívateľa, a teda je všeobecnejšie.

Tiež uviedol, že v čase podania prihlášky napadnutého patentu žalobcom bol relevantný stav techniky reprezentovaný zariadením podľa namietaného amerického patentu, ktoré umožňovalo prenájom motorových vozidiel a na identifikáciu užívaného motorového vozidla a jeho užívateľa využívalo dvojicu údajov, zaznamenávaných na dvoch nosičoch údajov – databázach ako prvkoch zariadenia, pričom jeden z dvojice údajov sa týkal motorového vozidla a druhý z údajov sa týkal osoby užívateľa motorového vozidla. Tento princíp identifikácie používania motorového vozidla bol použitý aj v namietanom slovenskom patente prostredníctvom bázy dát pevného kódu motorového vozidla a pohyblivého kódu motorového vozidla, aj keď v báze dát pohyblivého kódu motorového vozidla nie sú obsiahnuté údaje vo vzťahu ku konkrétnemu užívateľovi. Keďže predmetom patentových nárokov žalobcu bolo zariadenie v statickom stave, orgány verejnej správy oboch stupňov vyhodnocovali správne aj prepojenie jednotlivých súčastí zariadenia len ako súčasť zariadenia v statickom stave. Konštatoval, že je zřejmé, že aj keď pohyblivý kód neobsahuje informácie o konkrétnom subjekte ako o užívateľovi motorového vozidla, aj pri zariadení podľa namietaného patentu dochádza k identifikácii subjektu užívateľa cez držbu zodpovedajúceho pohyblivého kódu, teda sa pracuje s dvomi skupinami údajov, zaznamenávanými na dvoch nosičoch.

Krajský súd záverom uviedol, že s ostatnými žalobnými námietkami sa vysporiadal vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, ktoré bolo v tejto časti potvrdené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 2. decembra 2015 sp. zn. 3 Sžhuv 1/2014. Krajský súd zotrval na svojich tvrdeniach a v napadnutom rozhodnutí sa zaoberal len spornou otázkou vysporiadania sa s námietkami žalobcu vyvracajúcimi záver žalovaného o nedostatku vynálezcovskej činnosti.

3.2 Kasačná sťažnosť

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalobca Ing. X. (sťažovateľ) zastúpený advokátom v zákonnej lehote, dňa 29. novembra 2018 kasačnú sťažnosť a navrhol, aby Najvyšší súd SR (ďalej aj ako „kasačný súd“) napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namietal nesplnenie povinnosti znalcom Ing. Y. vypracovať písomný znalecký posudok v lehote šesťdesiatich dní od prebratia spisu s úlohou objasniť, či riešenie „zariadenia na identifikáciu legálneho používania motorového vozidla“ je alebo nie je výsledkom vynálezcovskej činnosti. Rovnako namietal nevysporiadanie sa znalca s piatimi žalobcom navrhovanými otázkami, ktorými sa mal podľa bodu 3 ods. 4 odôvodnenia uznesenia krajského súdu zaoberať. Ďalej namietal, že krajský súd nenariadil pribratie odborne spôsobilej osoby k vypracovaniu odpovedí na ním položených päť otázok, čo považoval za narušenie právnej istoty. Tvrdil, že znalec Ing. Y. nemá odbornosť z oblasti techniky, ktorej sa predmetné patenty týkajú, a preto nevykonaním navrhovaného dôkazu vypočutia znalca došlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu veci potrebného pre spravodlivé rozhodnutie. Rovnako namietal nenariadenie konfrontácie sťažovateľa s jedinou odbornou členkou prvostupňovej komisie, čo považoval za zabránenie vykonaniu dôkazu a porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Poukázal na možné prieťahy v konaní spôsobené tým, že krajský súd nijakým spôsobom neurgoval znalca k vypracovaniu znalecké-

ho posudku, ktorý nebol predložený od 23. júna 2016, keď bol znalec ustanovený uznesením krajského súdu. Ďalej mal za to, že krajský súd zadal znalcovi úlohu, ktorá je v rozpore so zákonom. Tiež namietal, že krajský súd nepredvolal na vypočutie znalca Ing. Y. v súvislosti so znaleckým posudkom č. 04/2018.

Sťažovateľ nesúhlasil ani s tvrdeniami v napadnutom rozsudku, v ktorých krajský súd odôvodnil svoje právne posúdenie veci na základe znaleckého posudku Ing. Y. Ostatné sťažnostné námietky v kasačnej sťažnosti sťažovateľ zameral na vyvrátenie tvrdení znaleckého posudku detailným popisom ním tvrdených rozhodných skutočností. Uviedol, že v znaleckom posudku Ing. Y. ani v napadnutom rozhodnutí krajského súdu nebola vyriešená otázka absencie vynálezcovskej činnosti, a preto žiadal kasačný súd, aby sa touto otázkou zaoberal. Mal za to, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkami o nedostatku vynálezcovskej činnosti, čím nedošlo k odstráneniu rozporov zásadných pre spravodlivé rozhodnutie vo veci. Záverom tvrdil, že žalovaný neuniesol dôkazné bremeno.

3.3 Posúdenie veci kasačným súdom

Z ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. v znení účinnom ku dňu 20. februára 2012 je zrejmé, že podľa zákona posudzovať otázku vynálezcovskej činnosti môže odborník v danej oblasti techniky. Ide o odbornú otázku, ktorá je predmetom odbornej správnej úvahy žalovaného, ktorej podkladom je aj odborná argumentácia patentových zástupcov účastníkov konania. Právny záver ohľadne naplnenia resp. nenaplnenia pojmu vynálezcovskej činnosti v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. je zákonom povolenou správnu úvahou Úradu priemyselného vlastníctva SR, ktorý vec posudzuje z hľadiska abstraktnej úvahy odborníka v stave techniky. Rozsah súdneho prieskumu zákonnosti správny súd uskutočňuje podľa ustanovenia § 27 ods. 2 SSP. Pri rozhodnutiach vydaných na základe správnej úvahy sa súdny prieskum zákonnosti sústreďuje na zistenie dodržania procesných pravidiel, ktoré viedli k rozhodnutiu a vnútornú logickú nerozpornosť

odôvodnenia vytvorenej správnej úvahy. Keďže posudzovať otázku vynálezcovskej činnosti môže v zmysle § 8 zákona č. 435/2001 Z. z. odborník v danej oblasti techniky bolo vo veci krajským súdom nariadené znalecké dokazovanie.

Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že Ministerstvo spravodlivosti, sekcia dohľadu odbor znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti rozhodnutím č. 34416/2019/153 zo dňa 29.7.2019 rozhodlo tak, že znalca Ing. Y. uznalo vinným za spáchanie iného správneho deliktu podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch (ďalej aj ako „zákon č. 382/2004 Z. z.“) v znení účinnom do 30. júna 2018, za čo mu bola uložená sankcia. Vo výroku prvostupňového rozhodnutia bolo znalcovi vytknutých 12 rôznych nedostatkov znaleckého posudku č. 4/2018, ktoré boli detailne špecifikované v odôvodnení tohto rozhodnutia. Ako sa uvádza v druhostupňovom rozhodnutí, zhrňujúco bolo možné uviesť, že predložený znalecký posudok obsahuje množstvo chýb týkajúcich sa použitých podkladov, popisu vykonaného postupu ako aj závažné nedostatky vo vysvetlení vykonaného postupu a vecné chyby, ktoré mali dopad na závery znaleckého posudku.

Na základe rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti č. 34416/2019/153/RK zo dňa 15. októbra 2019 v spojení s rozhodnutím č. 34416/2019/153 zo dňa 29. júla 2019, ktorým bol znalec Ing. Y. uznaný vinným za spáchanie iného správneho deliktu podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z., odpadol hmotnoprávny základ pre posúdenie a rozhodnutie veci krajským súdom, pretože tento znalecký posudok nie je možné považovať za zákonný dôkaz. Vzhľadom na to, že otázka posúdenia vynálezcovskej činnosti bola dôvodom nariadenia ustanovenia znalca a bola podstatnou pre ďalšie rozhodnutie vo veci, bude potrebné sa ňou naďalej zaoberať. Ak sú teda namietaný a napadnutý patent rozdielne (ako to vyplýva z dvoch rôznych odborných posúdení) pre jednoznačné rozhodnutie vo veci, aby bolo možné vylúčiť akékoľvek pochybnosti, bude potrebné vykonať nové kontrolné znalecké dokazovanie namiesto nezákonného znaleckého posudku.

Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní nariadiť opätovné

kontrolné znalecké dokazovanie na odstránenie rozporov, či pri napadnutom patente žalobcu absentuje vynálezcovská činnosť. Kasačný súd poukázal na to, že ide o overenie správnej úvahy žalovaného a dodržanie princípu rovnosti zbraní. Volná správna úvaha žalovaného v oblasti pojmu „vynálezcovskej činnosti“ môže byť v rámci súdneho prieskumu vyvažovaná iba možnosťou znaleckého preskúmania, keďže správny súd nie je odborníkom v zmysle ustanovenia § 8 ods. 1 zákona č. 435/2001 Z. z. na posúdenie tejto otázky. Táto kompetencia bola zverená odborníkom, technicky zdatným osobám. Znalecké dokazovanie sa vykonáva v procesnom záujme sťažovateľa (žalobcu Ing. X.), ktorý preddavkovo znáša náklady na jeho vykonanie. Znaleckým dokazovaním si správny súd obstaráva podklad pre kontrolu správnej úvahy žalovaného v technickej (odbornej časti problému). Kasačný súd tiež konštatoval, že k vyčiarknutiu znalca zo zoznamu znalcov pre uvedený správny delikt došlo až po rozhodnutí krajského súdu. Nezákonný dôkaz teda vyšiel najavo až v štádiu kasačného konania.

VYBRANÉ ROZHODNUTIA SÚDNEHO DVORA EÚ A EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA V OBLASTI PRÁVA INFORMAČNÝCH TECHNOLÓGIÍ A DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Podmienky využívania audiovizuálnych archívov

Súd: Súdny dvor Európskej únie
Vec: C-484/18 *Spedidam* a ďalší¹
Dátum: 14. november 2019

Koncom roka 2019 vydal SDEÚ rozhodnutie vo veci C-484/18 *Spedidam a ďalší proti Institut national de l'audiovisuel*. Inštitút INA, verejnoprávna inštitúcia francúzskeho štátu priemyselnej a obchodnej povahy, je poverený uchovávať a zhodnocovať národné audiovizuálne dedičstvo. V tejto súvislosti zabezpečuje najmä uchovávanie audiovizuálnych archívov producentov audiovizuálnych diel, ktorými sú národné programové spoločnosti a prispieva k ich využívaniu. V priebehu roka 2009 právní nástupcovia výkonného umelca zistili, že INA vo svojom internetovom obchode ponúka bez ich súhlasu na predaj videozáznamy a zvukové záznamy, na ktorých sú nahrané umelecké výkony. Právní nástupcovia výkonného umelca následne podali žalobu proti spoločnosti INA, ktorou sa domáhali náhrady škody údajne spôsobenej porušením práv výkonného umelca, ktorých sú nositeľmi.

Prejudiciálna otázka smerovala k posúdeniu, či článok 2 písm. b) a článok 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29/ES² je potrebné vykladať

¹ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text&docid=220655&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir&occ=first&part=1&cid=3905089&fbclid=IwAR0xRisqS8uyPIN-thq16NB3vGVFc0fTcQSbtSp-rLdJO-UX4swtuHytINaY> (27.2.2021).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.

spôsobom, že bráni vnútroštátnym predpisom, ktoré v oblasti použitia audiovizuálnych archívov orgánu určeným na tento účel ustanovia vyvrátiteľnú domnienku súhlasu výkonného umelca so záznamom a používaním jeho výkonu, ak sa tento výkonný umelec podieľal na nahrávaní audiovizuálneho diela za účelom jeho vysielania.

SDEÚ v tejto súvislosti uviedol, že výkonný umelec, ktorý sa sám podieľal na výrobe audiovizuálneho diela za účelom jeho vysielania štátnymi vysielacími spoločnosťami, a ktorý sa tak nachádza na mieste nahrávania takéhoto diela za týmto účelom, jednak vie o zamýšľanom použití svojho umeleckého výkonu a jednak svoj výkon realizuje kvôli uvedenému používaniu. Možno sa teda domnievať, ak neexistuje dôkaz v opačnom zmysle, že v dôsledku tejto účasti dal povolenie s vyhotovením záznamu uvedeného výkonu, ako aj s jeho následným používaním.

SDEÚ judikoval, že článok 2 písm. b) a článok 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v oblasti využívania audiovizuálnych archívov inštitúciou určenou na tento účel zavádza vyvrátiteľnú domnienku, že výkonný umelec udelil súhlas na vyhotovenie záznamu svojho výkonu a jeho využívanie, ak sa tento výkonný umelec zúčastnil na nahrávaní audiovizuálneho diela na účely jeho vysielania.

Verejný prenos a motorové vozidlá

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-753/18 Stim a SAMI ³

Dátum: 2. apríl 2020

Fleetmanager a NB sú spoločnosti prenajímajúce motorové vozidlá so sídlom vo Švédsku. Priamo alebo cez sprostredkovateľov ponúkajú na prenájom vozidlá vybavené rádioprijímačmi, najmä na dobu ne-

³ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=224895&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6656175> (27.2.2021).

presahujúcu 29 dní, čo sa v zmysle vnútroštátneho práva považuje za krátkodobý prenájom. V spore medzi organizáciou Stim a spoločnosťou Fleetmanager, ktorý bol predložený tingsrätt (Súd prvého stupňa, Švédsko), Stim navrhovala, aby bola tejto spoločnosti uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 369 450 švédskych korún (SEK) (približne 34 500 eur) zvýšenú o úroky z dôvodu porušenia autorského práva. Stim tvrdila, že Fleetmanager tým, že tretím osobám, konkrétne spoločnostiam prenajímajúcim motorové vozidlá, dala k dispozícii na krátkodobý prenájom koncovým zákazníkom vozidlá vybavené rádioprijímačmi, prispela k porušovaniu autorského práva, ktorého sa dopustili tieto spoločnosti tým, že sprístupnili hudobné diela verejnosti bez toho, aby mali na to povolenie.

Predmetom posúdenia boli motorové vozidlá vybavené rádiovým prijímačom, z ktorých môže byť prehrávaná hudba počas nájmu vozidla koncovým používateľom. Ako už skôr poukázal generálny advokát vo svojom stanovisku k prípadu, jediná forma komunikácie s verejnosťou (verejný prenos), je komunikácia, ktorú zabezpečujú vysielacie spoločnosti. Umožnením prenosu chránených diel prostredníctvom rádia vzali organizácie kolektívnej správy práv (prostredníctvom udelenia súhlasu) do úvahy všetkých používateľov, ktorí majú v automobiloch nainštalovaný rádiový prijímač bez ohľadu na to, ako sa vozidlá používajú. Verejný prenos možno identifikovať iba na základe ďalších krokov, ktoré podnikol koncový používateľ, čo ide nad rámec úkonu samotného poskytnutia motorového vozidla.

Podľa rozhodnutia a právneho názoru SDEÚ sa článok 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES⁴ a článok 8 ods. 2 smernice 2006/115/ES⁵ majú vykladať v tom zmysle, že prenájom motorových vozidiel vybavených rádioprijímačmi nepredstavuje verejný prenos, resp. verejné šírenie v zmysle týchto ustanovení.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (kodifikované znenie).

Autorské práva a tvar bicykla

Súd: Súdny dvor Európskej únie
Vec: C-833/18 Brompton Bicycle⁶
Dátum: 11. jún 2020

Dňa 11. júna 2020 vydal SDEÚ rozsudok vo veci C-833/18 *Brompton Bicycle*.⁷ Spoločnosť Brompton založená pánom SI uviedla na trh skladací bicykel, ktorý predáva v súčasnom tvare od roku 1987. Spoločnosť Get2Get uviedla na trh bicykel, ktorý sa vizuálne veľmi podobá na bicykel už skôr navrhnutý a vyrábaný spoločnosťou Brompton. Tá sa obrátila na vnútroštátny súd s návrhom, aby súd určil, že bicykle spoločnosti Get2Get porušujú autorské právo spoločnosti Brompton. Podľa belgického práva je autorským právom chránený akýkoľvek výtvor vyznačujúci sa špecifickým tvarom a originalitou, čo znamená, že taký úžitkový predmet ako bicykel môže byť chránený autorským právom.

Spor sa dostal až pred SDEÚ, ktorý mal posúdiť, či možno autorské práva priznať k dielam, ktorých tvar je nevyhnutný na dosiahnutie určitého technického výsledku. Odpoveďou SDEÚ je, že autorské práva môžu chrániť tvar výrobku, ktorý je aspoň čiastočne nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku, ak spĺňa podmienku originalnosti. Ak je tvar určený výhradne samostatnou podstatou funkcionality, autorské práva v tomto prípade nemožno aplikovať ako prostriedok ochrany.⁸ SDEÚ sa následne zameril na druhú prejudiciálnu otázku

⁶ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=227305&pageIndex=0&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1770899> (27.2.2021).

⁷ Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 11. júna 2020 C-833/18 SI a Brompton Bicycle Ltd proti Chedech/Get2Get. [Online]. [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrec=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-833%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=sk&avg=&cid=17488831](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrec=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-833%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=sk&avg=&cid=17488831) (27.2.2020).

⁸ DERCLAYE, E. The CJEU decision in Brompton Bicycle – A welcome doubt

položenú vnútroštátnym súdom, a to o možných kritériách, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní nevyhnutnosti určitého tvaru k dosiahnutiu technického výsledku (resp. technických parametrov). Najskôr osobitne uvádza, že aj keď viac technických tvarov môže dosiahnuť rovnaký technický výsledok, nie je to rozhodujúce pri posúdení originality, čo implicitne odmieta teóriu početnosti tvarov, na ktorú sa odvolával vnútroštátny súd. Rovnako súd odmieta úmysel porušovateľa ako relevantné kritérium pri rozhodovaní o pôvodnosti tvaru. Posledné dve kritériá (existencia patentu s uplynutou dobou platnosti a účinnosť tvaru pri dosahovaní rovnakého technického výsledku), by sa mali brať do úvahy, iba ak tieto faktory umožňujú odhaliť, čo bolo zohľadnené pri výbere tvaru príslušného výrobku.

Vyčerpánie dát a nulová tarifa

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-807/18 a C-39/19 Telenor Magyarország⁹

Dátum: 15. september 2020

Digitálne prostredie je už nerozlučiteľne späté s prístupom k autorskoprávne chránenému obsahu, či už v podobe prístupu k streamovaným filmom a seriálom, prípadne prostredníctvom prístupu k fotografiám, malbám alebo k hudbe. Vo väčšine prípadov je na umožnenie prístupu potrebné disponovať internetovým pripojením. Práve v uve-

le rejection of the multiplicity of shapes and causality theories in copyright law. Kluwer Copyright Blog, 25. jún 2020. [online] http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/06/25/the-cjeu-decision-in-brompton-bicycle-a-welcome-double-rejection-of-the-multiplicity-of-shapes-and-causality-theories-in-copyright-law/?doing_wp_cron=1594099668.5080170631408691406250&fbclid=IwAR1qpOr0m5lx62QSGYfXMc1dy20vK8L_YLysNOBHQaAEHH06t5vPlzS2GB8 (20.2.2021).

⁹ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=231042&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1771252> (27.2.2021).

denej oblasti možno upozorniť na nedávnu judikatúru SDEÚ v spojených veciach C-807/18 a C-39/19.¹⁰ Vnútroštátny súd sa v rámci pre-judiciálnych otázok pýtal, či balíky služieb umožňujúce používať bez obmedzení určitý objem dát bez toho, aby sa od neho odpočítavalo používanie určitých špecifických aplikácií a služieb (tzv. nulová tarifa), kde po vyčerpaní objemu dát môže používateľ naďalej bez obmedzení používať dané špecifické aplikácie a služby, hoci na ostatné dostupné aplikácie a služby sa uplatnia opatrenia blokovania alebo spomaľovania prevádzky, sú v rozpore s článkom 3 nariadenia 2015/2120.¹¹

SDEÚ v rámci odôvodnenia rozsudku uviedol, že vyššie uvedené praktiky sú v rozpore s uvedeným nariadením z dôvodu obmedzovania výkonu práv koncových užívateľov a vzhľadom na to, že tieto praktiky sú založené na obchodných kritériách. SDEÚ v rámci podrobnejšieho zdôvodnenia rozsudku poukázal tiež na skutočnosť, že nariadenie 2015/2120 ukladá poskytovateľom služieb prístupu k internetu všeobecnú povinnosť rovnakého zaobchádzania bez diskriminácie, obmedzení alebo zasahovaní do prevádzky, pričom od tejto povinnosti sa v žiadnom prípade nemožno odchyliť prostredníctvom obchodných praktík uplatňovaných týmito poskytovateľmi alebo dohôd, ktoré títo poskytovatelia uzavreli s koncovými užívateľmi. Hoci sú poskytovatelia služieb prístupu k internetu povinní túto všeobecnú povinnosť dodržiavať, naďalej majú možnosť prijať primerané opatrenia na riadenie prevádzky. Táto možnosť však podlieha najmä podmienke, že takéto opatrenia sú založené na „objektívne rozdielnych technických požia-

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 15. septembra 2020 v spojených veciach C-807/18 a C-39/19 Telenor Magyarország Zrt. proti Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke. [online]. http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=231042&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4215503&fbclid=IwAR3Z20yhAjhGHigo20LM_xFw7cjZ99bR1qThbsxAfSIQDgRMll6K6zvq5w (20.2.2021).

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2120 z 25. novembra 2015, ktorým sa ustanovujú opatrenia týkajúce sa prístupu k otvorenému internetu a ktorým sa mení smernica 2002/22/ES o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb a nariadenie (EÚ) č. 531/2012 o roamingu vo verejných mobilných komunikačných sieťach v rámci Únie.

„obchodných kritériách“. Ak opatrenia spočívajúce najmä v blokovaní, spomaľovaní, menení, obmedzovaní, narúšaní, znehodnocovaní alebo diskriminovaní špecifických aplikácií alebo služieb neboli prijaté na určitú dobu a nie sú potrebné na to, aby poskytovateľ služieb prístupu k internetu mohol buď dodržať zákonnú povinnosť, alebo zachovať integritu a bezpečnosť siete, alebo zabrániť jej preťaženiu, nemožno také opatrenia považovať za primerané v zmysle článku 3 ods. 3 nariadenia 2015/2120.

Ochrana duševného vlastníctva a poskytnutie dát

Súd: Súdny dvor Európskej únie
Vec: C-264/19 Constantin Film Verleih
Dátum: 9. júl 2020

Constantin Film Verleih má v Nemecku výlučné práva na využívanie najmä filmových diel „Parker“ a „Scary Movie 5“. V priebehu rokov 2013 a 2014 boli tieto diela nahraté na webovú stránku www.youtube.com, t. j. platformu prevádzkovanú spoločnosťou YouTube, ktorá umožňuje používateľom zverejňovať, sledovať a zdieľať videá, pričom uvedené diela boli prehraté niekoľko desiatok tisíckrát.

Constantin Film Verleih požadoval od spoločností YouTube, ktorá je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Google, aby jej dané spoločnosti poskytli všetky informácie týkajúce sa každého používateľa, ktorý vykonal nahratie uvedených diel. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že na nahratie videí na platformu YouTube sa používatelia musia najprv zaregistrovať na Google prostredníctvom používateľského účtu, pričom otvorenie tohto účtu si od týchto používateľov vyžaduje iba uvedenie mena, e-mailovej adresy a dátumu narodenia. Tieto údaje sa zvyčajne neoverujú a poštová adresa používateľa sa nevyžaduje. Na to, aby používateľ mohol na platforme YouTube zverejňovať videá dlhšie ako 15 minút, musí uviesť mobilné telefónne číslo, aby mu mohol byť zaslaný verifikačný kód potrebný na takéto zverejnenie videa.

Po tom, čo účastníci konania vo veci samej jednomyselne vyhlásili, že spor na prvom stupni týkajúci sa mien a poštových adries dotknutých používateľov bol formálne vyriešený, Constantin Film Verleih, ktorá získala len fiktívne mená používateľov, žiadala, aby bol spoločnostiam YouTube a Google uložený príkaz poskytnúť jej dodatočné informácie. Spolkový súdny dvor sa v uvedenej veci rozhodol prerušiť konanie a položiť SDEÚ prejudiciálnu otázku, či zahŕňajú adresy producentov, výrobcov, distributérov, dodávateľov a iných predošlých vlastníkov tovarov alebo služieb, ako aj zamýšľaných veľko- a malopredajcov, uvedené v článku 8 ods. 2 písm. a) smernice 2004/48 aj e-mailové adresy užívateľov služieb, telefónne čísla užívateľov služieb, IP adresy užívateľov služieb, ktoré použili pri nahraní nelegálnych súborov spolu s presným časom uloženia.

V rámci argumentácie sa SDEÚ oprel aj o stanovisko generálneho advokáta, ktorý v bode 35 svojich návrhov uviedol, že z preskúmania iných aktov práva EÚ týkajúcich sa e-mailovej adresy alebo IP adresy vyplýva, že ani jedna z nich nepoužíva pojem „adresa“ bez ďalšieho sprasnenia na označenie telefónneho čísla, IP adresy alebo e-mailovej adresy. Obdobné stanovisko poskytla Európska komisia pred SDEÚ, podľa ktorého aplikovateľné predpisy a podkladové materiály neobsahujú žiadnu indíciu, ktorá by naznačovala, že pojem „adresa“ použitý v článku 8 ods. 2 písm. a) smernice 2004/48/ES¹² by sa mal chápať tak, že sa vzťahuje nielen na poštovú adresu, ale aj na e-mailovú adresu, telefónne číslo alebo IP adresu dotknutých osôb.

Článok 8 ods. 2 písm. a) smernice 2004/48/ES sa podľa záverov SDEÚ má vykladať v tom zmysle, že pojem „adresy“ uvedený v tomto článku sa nevzťahuje, ak ide o používateľa, ktorý nahral súbory porušujúce právo duševného vlastníctva, na jeho e-mailovú adresu, telefónne číslo, ako ani IP adresu použitú na nahranie týchto súborov, či IP adresu použitú pri jeho poslednom prístupe na používateľský účet.

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.

Ochrana osobných údajov v medzinárodnom prostredí

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-311/18 Facebook Ireland a Schrems¹³

Dátum: 16. júl 2020

Max Schrems, rakúsky štátny príslušník s bydliskom v Rakúsku, je používateľom sociálnej siete Facebook od roku 2008. Každý, kto má bydlisko na území Únie a chce používať Facebook, musí v rámci svojej registrácie uzavrieť zmluvu so spoločnosťou Facebook Ireland, dcérskou spoločnosťou Facebook Inc., ktorá má sídlo v Spojených štátoch. Osobné údaje klientov spoločnosti Facebook s bydliskom na území Únie sa v celom rozsahu alebo sčasti prenášajú na servery patriace spoločnosti Facebook Inc., ktoré sa nachádzajú na území Spojených štátov, kde sa následne spracúvajú. Rozsudok nadväzuje na rozhodnutie SDEÚ vo veci Schrems, ktorým SDEÚ zrušil rozhodnutie Európskej komisie Safe Harbour. V preformulovanej sťažnosti sa pán Schrems opäť domáhal zákazu odovzdávania jeho osobných údajov spoločnosťou Facebook Ireland z EÚ jej materskej spoločnosti Facebook Inc. sídliacej v USA, a to z dôvodu obáv o zneužitie získaných dát vzhľadom na široké právomoci amerických spravodajských služieb.

Predmetom prejudiciálnych otázok boli viaceré otázky zamerané na čiastkové aspekty oprávnenosti prenosu osobných údajov z EÚ do USA na základe rozhodnutia Európskej komisie Privacy Shield a na základe štandardných zmluvných doložiek. V rámci popisu skutkového stavu bola pozornosť zameraná aj na americké spravodajské služby a ich oprávnenosť spracúvať takto získané osobné údaje občanov EÚ zasielané do USA, resp. či uvedenú skutočnosť možno považovať za nedostatočnú úroveň ochrany osobných údajov na území USA.

SDEÚ po analýze skutkového stavu a prislúchajúcich právnych predpisov mal pochybnosti, či právo USA skutočne zaručuje pri-

¹³ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228677&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1774560> (27.2.2021).

meranú úroveň ochrany vyžadovanú článkom 45 nariadenia GDPR v spojení so základnými právami zaručenými v článkoch 7, 8 a 47 Charty. SDEÚ sa domnieva, že právo USA nestanovuje nevyhnutné obmedzenia a záruky vo vzťahu k zásahom povoleným jeho vnútroštátnou právnou úpravou a ani nezabezpečuje účinnú súdnu ochranu pred takými zásahmi. V tejto súvislosti tiež dodáva, že zriadenie ombudsmana na ochranu údajov nemôže podľa SDEÚ napraviť uvedené nedostatky, keďže ombudsmana nemožno v zmysle článku 47 Charty považovať za súd.

SDEÚ prostredníctvom rozsudku zneplatnil rozhodnutie Privacy Shield,¹⁴ na základe ktorého bolo možné prenášať osobné údaje z EÚ certifikovaným spoločnostiam sídlacim v USA. SDEÚ dospel k záveru, že požiadavky vnútroštátnych právnych predpisov USA, a najmä určitých programov umožňujúcich prístup orgánov verejnej moci USA k osobným údajom prenášaným z EÚ do USA na účely národnej bezpečnosti, vedú k obmedzeniam ochrany osobných údajov, ktoré nie sú vymedzené takým spôsobom, aby zodpovedali požiadavkám, ktoré sú v podstate rovnocenné požiadavkám vyžadovaným v práve EÚ, a že týmito právnymi predpismi sa dotknutým osobám neposkytujú práva uplatniteľné pred súdmi voči americkým orgánom.

SDEÚ zároveň vo svojom rozsudku preskúmal platnosť rozhodnutia Európskej komisie 2010/87/ES o štandardných zmluvných doložkách a považuje ho za platné. Platnosť uvedeného rozhodnutia nebola spochybnená len na základe toho, že štandardné doložky o ochrane údajov v danom rozhodnutí vzhľadom na ich zmluvnú povahu nie sú záväzné pre orgány tretej krajiny, do ktorej sa údaje môžu prenášať.

¹⁴ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1250 z 12. júla 2016 podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o primeranosti ochrany poskytovanej štítom na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA [oznámené pod číslom C(2016 5176)]. [online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D1250&qid=1474632007901&from=SK> (20.2.2021).

Povinnosť odovzdávania údajov bezpečnostným a spravodajským službám

Súd: Súdny dvor Európskej únie
Vec: C-623/17 Privacy International¹⁵
Dátum: 6. október 2020

Začiatkom roka 2015 bola najmä v správe Intelligence and Security Committee of Parliament (Výbor Parlamentu pre bezpečnosť a spravodajskú činnosť, Spojené kráľovstvo) zverejnená informácia o praktikách zberu a využívania hromadných údajov o komunikáciách zo strany rôznych bezpečnostných a spravodajských služieb Spojeného kráľovstva. Mimovládna organizácia Privacy International podala proti ministrovi zahraničných vecí a záležitostí Britského spoločenstva národov, ministrom vnútra, ako aj týmto bezpečnostným a spravodajským službám žalobu na Investigatory Powers Tribunal (Súd pre vyšetrovacie právomoci, Spojené kráľovstvo), ktorou spochybňuje zákonnosť týchto postupov.

Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či sa má článok 1 ods. 3 smernice 2002/58/ES¹⁶ v spojení s článkom 4 ods. 2 ZEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje štátnemu orgánu uložiť poskytovateľom elektronických komunikačných služieb povinnosť odovzdávať bezpečnostným a spravodajským službám údaje o prenose dát a polohe na účely ochrany národnej bezpečnosti, patrí do pôsobnosti smernice 2002/58/ES.

Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýtal, či sa má článok 15 ods. 1 smernice 2002/58/ES v spojení s článkom 4 ods. 2 ZEÚ, ako aj s článkami 7, 8 a 11 a s článkom 52 ods. 1 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje štát-

¹⁵ Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=232083&pageIndex=0&dclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1774931> (26.2.2021).

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách).

nemu orgánu na účely ochrany národnej bezpečnosti uložiť poskytovateľom elektronických komunikačných služieb povinnosť vyžadujúcu všeobecné a nediferencované odovzdávanie údajov o prenose dát a polohe bezpečnostným a spravodajským službám.

SDEÚ záverom judikoval, že článok 1 ods. 3, článok 3 a článok 15 ods. 1 smernice 2002/58/ES, zmenenej smernicou 2009/136, sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje štátnemu orgánu uložiť poskytovateľom elektronických komunikačných služieb povinnosť odovzdávať bezpečnostným a spravodajským službám údaje o prenose dát a polohe na účely ochrany národnej bezpečnosti, patrí do pôsobnosti tejto smernice. Pokiaľ ide o ciele, ktoré by mohli odôvodniť takéto zásahy, konkrétne cieľ ochrany národnej bezpečnosti dotknutý vo veci samej, treba uviesť, že článok 4 ods. 2 ZEÚ stanovuje, že národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu. Táto zodpovednosť zodpovedá prvoradému záujmu chrániť základné funkcie štátu a základné záujmy spoločnosti a zahŕňa predchádzanie a potlačanie činností, ktoré môžu vážne destabilizovať základné politické, ústavné, hospodárske alebo sociálne štruktúry krajiny. Na to, aby vnútroštátna právna úprava zasahujúca do základných práv zakotvených v článkoch 7 a 8 Charty spĺňala požiadavku proporcionality, podľa ktorej výnimky a obmedzenia v súvislosti s ochranou osobných údajov nesmú pôsobiť nad rámec toho, čo je striktné nevyhnutné a musí dodržiavať požiadavky vyplývajúce z judikatúry.¹⁷ Konkrétne v súvislosti s prístupom orgánu k osobným údajom sa právna úprava nemôže obmedziť len na požiadavku, aby prístup orgánov k údajom zodpovedal cieľu sledovanému touto právnou úpravou, ale musí takisto stanoviť hmotnoprávne a procesné podmienky upravujúce toto využívanie.

Ďalej SDEÚ v rámci rozsudku uviedol, že článok 15 ods. 1 smernice 2002/58, zmenenej smernicou 2009/136 v spojení s článkom 4 ods. 2 ZEÚ, ako aj s článkami 7, 8 a 11 a s článkom 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnút-

¹⁷ Napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 16. júla 2020 vo veci C-311/18 Facebook Ireland a Schrems.

roštatnej právnej úprave, ktorá umožňuje štátnemu orgánu na účely ochrany národnej bezpečnosti uložiť poskytovateľom elektronických komunikačných služieb povinnosť vyžadujúcu všeobecné a nediferencované odovzdávanie údajov o prenose dát a polohe bezpečnostným a spravodajským službám. Z toho vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ktorá poskytovateľom elektronických komunikačných služieb ukladá povinnosť všeobecne a nediferencovane poskytovať údaje o prenose dát a polohe prenosom bezpečnostným a spravodajským službám, ide nad rámec toho, čo je prísne nevyhnutné, a nemožno ju teda považovať za odôvodnenú v demokratickej spoločnosti. Všeobecné a nediferencované odovzdávanie údajov o prenose dát a polohe sa týka globálne všetkých osôb používajúcich elektronické komunikačné služby. Uplatňuje sa teda aj na osoby, pri ktorých nie je dôvod domnievať sa, že by ich konanie mohlo mať aspoň nepriamu alebo vzdialenú súvislosť s cieľom ochrany národnej bezpečnosti.

Poskytnutie údajov a obchodné tajomstvo

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-215/17 NKBM

Dátum: 14. november 2018

NKBM je slovinská banka. V priebehu roka 2014 jedna novinárka požiadala NKBM o prístup k zoznamu informácií týkajúcich sa údajov o zmluvách, ktoré banka uzatvorila s poradenskými spoločnosťami, právnickými spoločnosťami a spoločnosťami poskytujúcimi služby, ktoré majú charakter duševnej činnosti v období od 1. októbra 2012 do 17. apríla 2014 a konkrétnejšie k údajom obsiahnutým v týchto zmluvách a ich prílohách týkajúcim sa druhu zmluvných vzťahov, zmluvných partnerov, hodnoty zmlúv, výšky jednotlivých platieb za uvedené služby, dátumu uzavretia zmlúv a dĺžky trvania zmluvného vzťahu. Počas obdobia, o ktoré ide vo veci samej, bola NKBM pod dominantným vplyvom verejnoprávneho subjektu, pretože Slovinská republika priamo alebo nepriamo vlastnila väčšinu základného imania NKBM

a podstatne ju rekapitalizovala. Keďže NKBM zamietla žiadosť o prístup k údajom, o ktorú ide vo veci samej, komisár pre informácie jej uložil povinnosť vyhovieť tejto žiadosti. NKBM podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu, ktorá bola zamietnutá rozhodnutím súdu prvého stupňa.

Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 1 ods. 2 písm. c) smernice o IVS¹⁸ a článok 432 ods. 2 nariadenia č. 575/2013¹⁹ vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá ukladá banke, ktorá bola pod dominantným vplyvom verejnoprávneho subjektu, poskytnúť údaje týkajúce sa zmlúv o poskytovaní poradenských služieb, právnych služieb, služieb autorov diel duševného vlastníctva a iných služieb duševnej tvorivej činnosti, ktoré uzavrela v období, počas ktorého bola pod týmto dominantným vplyvom, bez pripustenia výnimky z dôvodu zachovania obchodného tajomstva tejto banky.

Ako uviedol generálny advokát v bode 32 svojich návrhov, podmienky stanovené v tomto ustanovení sú kumulatívne, z čoho vyplýva, že inštitúcia nemôže byť kvalifikovaná ako verejnoprávna v zmysle uvedeného ustanovenia, ak jedna z týchto podmienok nie je splnená. Okrem toho sa v odôvodnení 10 smernice IVS spresňuje, že pojem „verejnoprávna inštitúcia“ je prevzatý zo smerníc o verejnom obstarávaní a nevzťahuje sa na verejné podniky. Na to, aby sa podnik mohol považovať za „verejnoprávnú inštitúciu“, teda nestačí, že bol založený štátom alebo inou verejnoprávnou inštitúciou alebo že je financovaný z prostriedkov vyplývajúcich z ich činnosti. Treba ešte, aby bol zriadený na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter.

V tomto prípade sa zdá, že z informácií uvedených v rozhodnutí

¹⁸ Smernica 2003/98/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/37/EÚ z 26. júna 2013.

¹⁹ Nariadenie (EÚ) č. 575/2013 Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012.

vnútroštátneho súdu vyplýva, že NKBM je obchodná banka, ktorá poskytuje bankové služby najmä na slovinskom bankovom trhu, pričom pôsobí v konkurenčnom postavení vo vzťahu k iným bankám pôsobiacim na tom istom trhu. Okrem toho podľa tých istých údajov sa zdá, že NKBM podliehala dominantnému vplyvu verejnoprávneho subjektu len dočasne, a to počas obdobia, ktoré začalo plynúť od jej rekapitalizácie Slovinskou republikou až do jej transformácie na akciovú spoločnosť. Je však potrebné uviesť, že smernica IVS neukladá povinnosť týkajúcu sa prístupu k dokumentom, ale vychádza z existujúcich prístupových režimov členských štátov a nemení vnútroštátne pravidlá prístupu k dokumentom. Zároveň pri podrobnejšej analýze dospel SDEÚ k záveru, že na posudzovaný prípad nie je aplikovateľné ani nariadenie 575/2013.

Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 písm. c) tretia zarážka smernice IVS a článok 432 ods. 2 nariadenia č. 575/2013 sa majú vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahujú na vnútroštátnu právnu úpravu, o akú ide vo veci samej, ktorá ukladá banke, ktorá bola pod dominantným vplyvom verejnoprávneho subjektu, povinnosť poskytnúť údaje týkajúce sa zmlúv o poskytovaní poradenských služieb, právnych služieb, služieb autorov diel duševného vlastníctva a iných služieb duševnej tvorivej činnosti, ktoré uzavrela v období, počas ktorého bola pod týmto dominantným vplyvom, bez pripustenia výnimky z dôvodu zachovania obchodného tajomstva tejto banky, a teda nebránia takejto vnútroštátnej právnej úprave.

Neplatnosť ochrannej známky

Súd: Všeobecný súd Európskej únie
Vec: T-105/19 Louis Vuitton Malletier proti EUIPO
Dátum: 10. jún 2020

V novembri 2008 spoločnosť Louis Vuitton podala žiadosť na zápis obrazovej ochrannej známky spoločenstva (napadnutá ochranná

známka) pre výrobky triedy 18. Ochrannej známke bola poskytnutá ochrana v novembri 2009. V júni 2015 podal Norbert Wisniewski proti napadnutej ochrannej známke žalobu o neplatnosť na základe článku 52 ods. 1 písm. a) a článku 7 ods. 1 písm. b), c) a e) nariadenia č. 207/2009²⁰ (v súčasnosti nahradené nariadením 2017/1001²¹). V rámci konania o neplatnosť ochrannej známky bolo rozhodnuté, že napadnutá ochranná známka nemá vlastnú rozlišovaciu spôsobilosť a že ustanovenia týkajúce sa získanej rozlišovacej spôsobilosti sa na tento prípad nevzťahujú, t. j. žaloba o neplatnosť bola úspešná. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobca neúspešne odvolal.

Spoločnosť Louis Vuitton v rámci žaloby tvrdila, že odvolací senát porušil dôkazné bremeno v konaniach o neplatnosť ochrannej známky tým, že svoje rozhodnutie nezakladal iba na dôkazoch predložených žalobkyňou (ktorá mala dôkazné bremeno preukázať neplatnosť ochrannej známky), ale aj na určitých „*dobre-známych faktoch*“. Všeobecný súd v tomto bode potvrdil, že odvolací senát postupoval správne, keď považoval za všeobecne známy fakt, že vzor šachovnice bol základným a bežným dizajnom, ktorý sa výrazne neodchyľoval od normy odvetvia v tom zmysle, že išlo o skutočnosť, „*ktorú bude pravdepodobne ktokoľvek poznať alebo sa o nej možno dozvedieť zo všeobecne prístupných zdrojov*“. Odvolací senát teda správne posúdil pôvodnú (prirodzenú) rozlišovaciu spôsobilosť predmetnej ochrannej známky.

Spoločnosť Louis Vuitton ďalej tvrdila, že odvolací senát sa dopustil nesprávneho posúdenia získanej rozlišovacej spôsobilosti ochrannej známky. Všeobecný súd k uvedenému poznamenal, že kvôli jednotnej povahe ochrannej známky EÚ musí táto ochranná známka mať rozlišovaciu spôsobilosť, pôvodnú alebo nadobudnutú, v celej EÚ a je potrebné poskytnúť dôkazy na preukázanie nadobudnutia rozlišovacej spôsobilosti v každom členskom štáte, a to buď globálne pre všetky členské štáty, alebo osobitne pre rôzne členské štáty alebo skupiny

²⁰ Nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (kodifikované znenie).

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie.

členských štátov. Nie je potrebné predložiť rovnaké dôkazy pre každý členský štát. Spoločnosť Louis Vuitton poskytla širokú škálu dôkazov na preukázanie nadobudnutej rozlišovacej spôsobilosti v celej EÚ, ktoré boli predložené už v pôvodnom odvolacom konaní.

V napadnutom rozhodnutí pristúpil odvolací senát k posúdeniu dôkazov spôsobom, že rozdelil členské štáty EÚ do troch skupín a zameriaval sa na skupinu 3, ktorú tvorili členské štáty, kde spoločnosť nemala žiadne fyzické obchody. Odvolací senát následne určil, ktoré dôkazy sú podľa neho relevantné pre analýzu toho, či ochranná známka Louis Vuitton získala rozlišovaciu spôsobilosť v členských štátoch skupiny 3, bez toho, aby podrobne vysvetlila, prečo považovala ostatné dôkazy za irelevantné. Na základe obmedzeného výberu dôkazov dospel odvolací senát k záveru, že sa nepreukázalo, že ochranná známka Louis Vuitton získala rozlišovaciu spôsobilosť v členských štátoch skupiny 3. Všeobecný súd v tomto bode následne rozhodol, že odvolací senát sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci tým, že preskúmal iba malú časť predložených dôkazov a nezdôvodnil svoje rozhodnutie. Niektoré z dôkazov, ktoré odvolací senát nezohľadnil, boli potenciálne relevantné pre posúdenie toho, či ochranná známka získala rozlišovaciu spôsobilosť.

Rozhodnutie však pre Louis Vuitton nie je končenu fázou, pretože Všeobecný súd ďalej neposúdil, či poskytnuté dôkazy stačia na preukázanie nadobudnutej rozlišovacej spôsobilosti ochrannej známky. Prípád sa preto vráti na ďalšie preskúmanie odvolaciemu senátu.

Uskladnenie výrobkov online trhoviskom

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-567/18 Coty Germany²²

Dátum: 2. apríl 2020

²² Pozri [online] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=224883&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&docid=6762676> (28.2.2021).

Spoločnosť Coty predávajúca parfumsy, je držiteľom licencie k ochrannej známke Európskej únie Davidoff zapísanej pod číslom 876 874, ktorá je chránená pre tovary „parfumsy, éterické oleje a kozmetické prípravky“. Spoločnosť Amazon Services Europe ponúka tretím predajcom možnosť uverejniť ponuky na predaj ich tovarov v časti „Amazon-Marketplace“ na internetovej stránke <www.amazon.de>.

Spoločnosť Coty si ako testujúci kupujúci zaobstarala jeden z parfumov Davidoff, pričom zistila, že nebol na európsky trh uvedený legálnym spôsobom. Po komunikácii so spoločnosťou Amazon došlo k zaslaniu identifikovaných výrobkov spoločnosti Coty. Spoločnosť Coty následne žiadala, aby sa spoločnosť Amazon do budúcnosti zdržala akéhokoľvek skladovania takýchto výrobkov chránených uvedenou ochrannou známkou. Spoločnosť Coty si svoj nárok uplatnila aj súdnou cestou, pričom Landgericht (Krajinský súd, Nemecko) žalobu zamietol. Podané odvolanie spoločnosti bolo obdobne zamietnuté, keďže odvolací súd sa najmä domnieval, že spoločnosť Amazon Services Europe neskladovala ani nezasielala dotknuté tovary a že Amazon FC Graben skladovala tieto tovary na účet predajcu a ďalších tretích predajcov. Spoločnosť Coty podala na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, opravný prostriedok („Revision“).

Nemecký súd na SDEÚ predložil takúto prejudiciálnu otázku, či „*Je osoba, ktorá pre tretiu osobu skladuje tovary porušujúce právo z ochrannej známky bez toho, aby o porušení práva vedela, držiteľom týchto tovarov na účely ponúkania alebo uvedenia na trh, ak nie ona sama, ale iba tretia osoba zamýšľa tovary ponúkať alebo uvádzať ich na trh*“.

V rámci analýzy skutkového a právneho stavu bolo potrebné určiť, či činnosť skladovania možno považovať za *používanie* ochrannej známky v zmysle článku 9 ods. 1 nariadenia č. 207/2009²³ a článku 9 ods. 1 a 2 nariadenia 2017/1001,²⁴ a najmä za *skladovanie* týchto tova-

²³ Nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (kodifikované znenie).

²⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie.

rov na účely ich ponúkania alebo uvádzania na trh. SDEÚ už v predchádzajúcej judikatúre²⁵ zdôraznil, že výraz *používanie* v zmysle svojho obvyklého významu predpokladá aktívne konanie a priame alebo nepriame ovládanie aktu, ktorý predstavuje používanie.

SDEÚ v súvislosti s prevádzkovaním online obchodnej platformy následne judikoval, že používanie označení, ktoré sú zhodné alebo podobné s ochrannými známkami, v ponukách na predaj zobrazovaných na internetovom obchode uskutočňujú predajcovia, ktorí sú zákazníkmi prevádzkovateľa tohto internetového obchodu, a nie tento samotný prevádzkovateľ.

Zásah do práva na rešpektovanie súkromného života

Súd: Európsky súd pre ľudské práva

Vec: 45245/15 Gaughran²⁶

Dátum: 13. február 2020

V októbri 2008 bol sťažovateľ v noci zastavený policajnou kontrolou a bol zatknutý pre spáchanie trestného činu jazdy pod vplyvom alkoholu. Sťažovateľ bol následne odvezený na policajnú stanicu, kde poskytol vzorky dychu. V ten istý deň boli sťažovateľovi odobraté aj odtlačky prstov, fotografie a vzorka DNA, z ktorej bol vytvorený genetický profil. Sťažovateľ bol odsúdený na peňažný trest vo výške 50 libier (GBP) a odobratie vodičského oprávnenia v dĺžke trvania 12 mesiacov, nebol mu však uložený žiadny podmienený ani nepodmienený trest odňatia slobody. V súlade s príslušnými právnymi predpismi bolo jeho odsúdenie po piatich rokoch zahladené, t. j. k 5. novembru 2013. Sťažovateľov právny zástupca sa obrátil na Políciu Severného Írska s tým,

²⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora EÚ z 3. marca 2016, Daimler, C-179/15, body 39 a 40, ako aj z 25. júla 2018, Mitsubishi Shoji Kaisha a Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe, C-129/17, bod 38.

²⁶ Pozri [online] <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-200817%22%5D%7D> (28.2.2021).

že získanie fotografie, odtlačkov prstov a genetického profilu bolo nezákonné. Žiadal, aby tieto informácie boli zničené alebo vrátené sťažovateľovi. Vzorka sťažovateľovej DNA bola zničená v roku 2015, pričom polícia plánovala v databáze naďalej uchovávať sťažovateľov genetický profil, odtlačky prstov a fotografiu získanú ešte 14. októbra 2008.

Sťažovateľ v návrhu tvrdil, že neobmedzené uchovanie jeho genetického profilu, odtlačkov prstov a fotografie v súlade s politikou neobmedzeného uchovávanía osobných údajov ktoréhokoľvek jednotlivca odsúdeného pre akýkoľvek trestný čin zapisovaný do registra predstavovalo neprimeraný a neodôvodnený zásah do práva na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života garantovaného článkom 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

ESLP usudzuje, že argument o potrebe uchovať databázu DNA na účely historického vyšetrovania sa významne nelíši od všeobecných tvrdení uvedených o užitočnosti zachovania biometrických údajov pre vyšetrovanie iných typov „odložených prípadov“, ktorých príklady boli zahrnuté ako prípadové štúdie ilustrujúce uvedený všeobecný argument vlády.

ESLP po analýze súvisiacich predpisov a judikatúry v rámci odôvodnenia konštatoval, že nerozlišujúca povaha právomoci uchovať profil DNA, odtlačky prstov a fotografie sťažovateľa ako osoby odsúdenej za trestný čin, ktorý je aktuálne zahladeným, ktorá neberie ohľad na závažnosť spáchaného trestného činu ani na vyhodnotenie potreby neobmedzeného uchovávanía, a neexistencia reálnej možnosti preskúmania situácie, neumožnila vláde dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi konkurujúcimi si verejnými a súkromnými záujmami. V dôsledku uvedeného štát prekročil prijateľnú mieru voľného uváženia a dotknuté uchovávanie údajov predstavuje neprimeraný zásah do práva sťažovateľa na rešpektovanie súkromného života, ktorý nemožno považovať za nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

Štát, ktorý sa rozhodol zaviesť režim uchovávanía údajov na neobmedzenú dobu, musí zabezpečiť, aby sťažovateľ, ktorý bol odsúdený za trestný čin (teraz zahladený), mal k dispozícii účinné záruky. Biometrické údaje a fotografie žiadateľa však v tomto prípade boli uchovávané bez ohľadu na závažnosť jeho činu a bez ohľadu na pokračujúcu

potrebu uchovávať tieto údaje na dobu neurčitú. Polícia bola navyše oprávnená odstrániť biometrické údaje a fotografie len vo výnimočných prípadoch. V právnom poriadku neexistuje žiadne ustanovenie, ktoré by sťažovateľovi umožnilo požiadať o vymazanie údajov, ktoré sa ho týkajú, ak by sa zachovanie údajov už nezdalo byť nevyhnutné s ohľadom na povahu trestného činu, jeho vek a čas, ktorý uplynul. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ochrana, ktorú má jednotlivец k dispozícii, je tak úzka, že je takmer hypotetická. Podľa rozhodnutia ESLP preto vo vyššie uvedenom prípade došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Blokovanie IP adries a ľudské práva

Súd: Európsky súd pre ľudské práva

Vec: 10795/14 Kharitonov²⁷

Dátum: 23. jún 2020

Sťažovateľ bol výkonným riaditeľom Asociácie elektronických vydavateľov, spoluzakladateľom Asociácie internetových užívateľov a tiež vlastníkom a správcom domény, na ktorej boli dostupné správy, články a rôzne recenzie. Uvedená webová stránka zdieľala rovnaký hosting a rovnakú IP adresu ako mnoho ďalších webov, ale mala odlišné doménové meno. Ku koncu roka 2012 sa sťažovateľovi ozvali viacerí užívatelia s tým, že prístup na webovú stránku bol zablokovaný s odkazom na „rozhodnutie príslušného ruského orgánu“. Sťažovateľ z databázy IP adries zablokovaných ruským Telekomunikačným úradom zistil, že IP adresa jeho webu je na tomto zozname kvôli rozhodnutiu federálneho úradu pre kontrolu drog, ktorého účelom bolo znemožnenie prístupu na inú webovú stránku (poviedok s marihuanovou tematikou), ktorá však zdieľala rovnakú IP adresu. Podľa vlády bolo blokovanie IP adresy ukončené 22. marca 2013.

Sťažovateľ sa obrátil na vnútroštátne súdy a namietal, že blokácia

²⁷ Pozri [online] <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-203177> (28.2.2021).

IP adresy viedla k zablokovaniu prístupu k jeho webovej stránke, ktorá neobsahovala žiadne nelegálne informácie. Sťažovateľ namietal, že rozhodnutím ruských úradov zablokovať celú IP adresu došlo k neprimeranému vedľajšiemu účinku znemožnenia prístupu na jeho webovú stránku, a teda došlo k porušeniu jeho práv chránených článkom 10 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľ okrem iného tiež namietal, že vnútroštátne súdy dostatočne nezvážili podstatu jeho námietok týkajúcich sa zamedzenia prístupu k jeho webovej stránke.

Zdieľaný hostingový server je bežnou voľbou pre malé alebo stredne veľké webové stránky. Vlastníci webových stránok, ako je sťažovateľ, nemusia zo zákona kontrolovať obsah ďalších spoločne hostovaných stránok ani sa zaoberať tým, či poskytovateľ hostingu splnil príkaz na zamedzenie prístupu na niektoré webové stránky. Vzhľadom na voľnosť, ktorú ruský zákon telekomunikačnému úradu poskytuje, musia vlastníci stránok niesť následky obranných rozhodnutí voči iným webom s nelegálnym obsahom, a to len z dôvodu náhodného prepojenia IP adres. Vzhľadom na uvedené ESLP nepovažoval zákon za dostatočne predvídateľný, čo do možných dôsledkov s možnosťou sťažovateľa prispôbiť svoje správanie.

Podľa ESLP musí zákonná úprava zásah štátnej moci do práva na šírenie informácií jasne vymedziť tak, aby sa minimalizoval dopad obranných príkazov na prístupnosť webových stránok. V prejednávanej veci protidrogový aj telekomunikačný úrad vykonali svoje rozhodnutia bez predchádzajúceho upozornenia dotknutých strán. Príkaz na blokáciu IP adresy neschválil súd ani iný nezávislý orgán, ktorý by zúčastneným stranám poskytol možnosť sa vyjadriť.

ESLP v odôvodnení pripomenul, že právny rámec, ktorý neustanovuje záruky schopné ochrániť jednotlivca pred nadmernými a svojvoľnými následkami blokačných príkazov, je nezlučiteľný s princípmi právneho štátu. Ak výnimočné okolnosti odôvodňujú zamedzeniu prístupu k nelegálnemu obsahu, štátne orgány majú zabezpečiť, aby opatrenia cielili len na nezákonný obsah a nemali iné svojvoľné alebo neprimerané následky. Podľa stanoviska ESLP blokačné príkazy, ktoré majú vplyv na dostupnosť informácií na internete, zakladajú zodpo-

vednosť dotknutého štátu podľa článku 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Právo na súkromie a vyhotovenie neoznameného videozáznamu

Súd: Európsky súd pre ľudské práva

Vec: 1874/13 spojené s 8567/13 López Ribalda a ostatní²⁸

Dátum: 17. október 2019

Sťažnosť podalo päť žien pracujúcich ako pokladníčky alebo predavačky v supermarkete. V marci 2009 zamestnávateľ zistil účtovné nezrovnalosti medzi skladovými zásobami a predajom. Boli dôvody domnievať sa, že sa na stratách sa podieľajú zamestnanci supermarketu, vrátane sťažovateľiek. S cieľom prešetriť zistené straty nechal zamestnávateľ v júni 2009 umiestniť do supermarketu kamery smerujúce na vchody a východy predajne, o ktorých boli zamestnanci informovaní, a ďalej skryté kamery namierené na pokladnice, o inštalácii ktorých zamestnanci informovaní neboli. Skryté kamery zaberali priestor pokladníc počas celého dňa. Skryté natáčanie prebiehalo po dobu desiatich dní a získané záznamy ukázali, že sťažovateľky kradli, resp. napomáhali krádežiam kolegov a zákazníkov. Predmetné nahrávky videl vedúci predajne, právny zástupca supermarketu a zástupca odborov. Sťažovateľky boli s nahrávkami konfrontované a následne prepustené zo zamestnania. Napriek uzatvoreniu dohôd o prepustení zo zamestnania sa všetky sťažovateľky nakoniec obrátili na súd a žiadali, aby boli tajne zhotovené nahrávky vyradené zo spisového materiálu, keďže porušili ich právo na súkromie a nemožno ich použiť ako dôkaz. Súdy žaloby zamietli. V rozhodnutí sa okrem nahrávok opreli o ďalšie dôkazy, najmä o výpovede svedkov, vyhlásenie troch sťažovateľiek, v ktorom sa ku krádežiam priznali, a výpisy z pokladní potvrdzujúce množstvo stornovaných nákupov.

²⁸ Pozri [online] <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%222001-197098%22%5D%7D> (28.2.2021).

Sťažovatelia rozporovali súlad s právom na súkromie podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. EŠLP v súvislosti s rozhodnutím podrobne preskúmal legislatívu a judikatúru v Španielsku. Španielsky ústavný súd stanovil vo veci sledovania na pracovisku trojstupňový test (oprávnený záujem, nevyhnutnosť a proporionalita).

Sledovanie pracovníčok supermarketu skrytou kamerou po dobu desiatich dní pre podozrenie z krádeží neprekročilo priestor štátu na voľnú úvahu a nedošlo tak k porušeniu práva na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pri posudzovaní otázky súkromia podľa ustálených kritérií EŠLP zistil, že v posudzovanom období malo španielske právo podrobné pravidlá na ochranu súkromia, ktoré uvedeným konaním neboli porušené. Počas konania pred španielskymi súdmi bol dôsledne vyhodnotený konflikt záujmov. Nedostatočná informovanosť sťažovateľov o samotnom sledovaní je relevantným faktorom, avšak záznam bol použitý iba k jednému účelu, a to k odhaleniu krádeží, ktoré nebolo možné dosiahnuť iným spôsobom. Použitie videozáznamu tak bolo v súlade s princípom proporionality.

Spracovali:²⁹

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
a JUDr. Richard Bednárík, PhD.

²⁹ V rámci projektu VEGA č. 1/0556/17 *Creative Commons ako nástroj pre sprístupňovanie a použitie kreatívneho obsahu, informácií a dát.*

SUMMARY

ADAMOVIÁ, Zuzana – BEDNÁRIK, Richard

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES LAW AND INTELLECTUAL PROPERTY LAW IN THE PANDEMIC YEAR OF COVID-19

This Paper deals with the most significant changes brought by the year 2020 in the field of new technologies, law in cyberspace and in the field of intellectual property. It focuses on and analyses current developments at international, European and national level, pointing out some controversial aspects and sensitive issues. It notes the most significant changes that have been affected by the global COVID-19 pandemic, Brexit and other factors.

Keywords: new technologies, intellectual property, internet, cyberspace, covid, privacy, copyright, GDPR, digital services, cyber security, artificial intelligence, brexit, cookies, Creative Commons, data, protection of designations of origin, higher education law

GÁBRIŠ, Tomáš

ONGOING CHANGES IN CYBER SECURITY LEGISLATION

Slovak Republic in its ongoing process of amending the Act No. 69/2018 on Cybersecurity failed to take note of the EU Toolbox and to implement its requirements so as to ensure the goal of digital sovereignty of both the EU as well as that of Slovakia. In this brief paper we have provided an overview of various regulatory models used in other EU Member States that Slovakia and other EU Member States can follow in implementing the Toolbox – both with regard to ensuring the

security of suppliers, as well as with respect to diversification of suppliers. With the former, we would rather plead for a positive list of “allowed” suppliers, based on objective criteria, which may be formed e.g. according to the Dutch example. This prevents the negative labelling of some of the suppliers by the official authorities of the EU Member States whereby instead of their opposing to inclusion in a “banned” list, they can rather show evidence as to their fulfilment of all the criteria required in order to be included in the “White list”. Of course, the criteria should not be manifestly discriminatory, rather they should be explicitly emphasizing the security aspects of the criteria selected. Secondly, with regard to diversification, the legal regulation should certainly also take into account material, procedural as well as transitional aspects of the matter – respecting the existing contracts and/or providing for their gradual limitation in scope and duration so as to reach the goal of diversification in the very end. Again, even here some foreign models as to horizontal and vertical diversification can be used, similarly as with the screening of foreign direct investments. Finally, the regulation to be introduced with regard to blocking and access by the National Security Authority of Slovakia to any and all system information should be very carefully phrased, in a manner consistent with the rule of law principle.

Keywords: cybersecurity, 5G networks, EU Toolbox

HAZUCHA, Branislav

COPYRIGHT LAW FROM A VIEWPOINT OF INTERNET USERS IN THE EU, US AND JAPAN

This Paper aims to shed light on a conundrum faced by contemporary copyright law and policy in the digital environment that the general public completely ignores and disregards copyright law. To do so, it relies upon an empirical study examining how the general public perceives various commercial and private non-transformative uses of

copyrighted works without any prior permission obtained from the concerned copyright holders. The study shows that, contrary to often presented views, the general public clearly recognizes copyright law and deems using of copyrighted works for commercial purposes or in massive way without any consent from the concerned authors as wrongful activity. This evidently confirms that intellectual property law, and especially copyright law, has solid and sound foundations in social norms recognized by the general public and is not any pure construct of law. However, there is a notable mismatch between public views and recent trends in copyright law which attempt to restrict various non-commercial private uses of copyrighted works. This explains why such restrictions, which have no underpinning in social norms, might be quite costly to enforce, especially when they try to change social conduct which is considered by the public as normal and rightful.

Keywords: copyright, copyright infringement, private use, non-transformative use, online survey, social norms, downloading, uploading.

BACÁROVÁ, Renáta

RIGHTS OF PUBLISHERS OF PERIODICAL PUBLICATIONS IN THE NEW COPYRIGHT LEGISLATION

The article deals with the transposition of the new right of publishers into the Slovak legal order, including claims to fair compensation. In addition to the conceptual disproportions contained in the Press Act and in the new Directive on Copyright and Related Rights in the Digital Single Market, it also deals with the unclear connection between the forthcoming amendment to the Copyright Act and the provisions on publisher's rights under the Press Act. It deals with the possibility of exercising the right of correction, the right of reply and the right to additional notification online. The article analyzes the terminology used as a publisher, periodical publication and periodical press and compares it with the terms under the Copyright Directive, namely rights to

publications, press publications, fair compensation for remuneration. At the same time, it points to possible duplication in the existing and proposed legislation, which could cause application problems.

Key words: publisher, right of publishers, rights in publications, press publication, periodical publication, fair compensation, online uses of press publications

RYBNIKÁR, Samuel

**CURRENT DECISION-MAKING ACTIVITY
OF THE SUPREME COURT OF THE SLOVAK REPUBLIC
IN THE FIELD OF INDUSTRIAL PROPERTY**

In the article, the author presents the legal conclusions of decisions of the Administrative Collegium of the Supreme Court of the Slovak Republic from the previous year (2020) in matters of administrative judicial review of decisions and measures of the Industrial Property Office of the Slovak Republic.

Key words: trademark, administrative justice, cassation complaint, patent revocation, inventions, expert opinion

Zuzana Adamová (ed.)

**NOVÉ TECHNOLOGIE,
INTERNET
A DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO**

5

Zodpovedný redaktor Jozef Molitor
Grafická úprava a zalomenie Jana Janíková
Obálka Marek Petržalka

Pre Právnickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave
vydalo VYDAVATELSTVO TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS,
spoločné pracovisko Trnavskej univerzity
a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, ako 334. publikáciu.
Vytlačila VEDA, vydavateľstvo SAV.

ISBN 978-80-568-0232-8

DOI: <https://doi.org/10.31262/978-80-568-0232-8/2021>